

ARKAGYIJ SZTRUGACKIJ
BORISZ SZTRUGACKIJ

Fiú a pokolból
Парень из преисподней
1974

MIGRA Y EMŐD FORDÍTÁSA

1981 Metagalaktika 2.

I. fejezet

Még egy ilyen falut! Életemben nem láttam ehhez hasonlót, nem is tudtam elképzelni, de hát úgy látszik, van ilyen is. A kerek, szürkésbarna, ablaktalan házak cölöpökön meredeznek, mint megannyi örtorony, és hogy mi minden van odaszórvva alájuk: furcsa, nagy köcsögök, vályúk, rozsdás kondérok, fából készült gereblyék és lapátok. A házak között az agyagos földet szinte már fényesre égette a nap és taposták a lakók. A meddig a szem ellát, mindenütt hálók. Szárazon. Hogy ezekkel a hálókkal mit foghatnak itt, el sem tudom képzelni: jobbra mocsár, balra mocsár, az egész bűzlik, akár egy szemétgödör... Baljóslatú hely. Itt rohadnak az emberek már ezer éve, és ha nincs a herceg, még ezret itt rohadtak volna. Észak. Valahol az isten háta mögött. A lakókat persze egyikünk se látta - vagy elmenekültek, vagy elkergették őket, vagy elbújtak...

A kereskedelmi telep melletti téren, a kocsiktól távolabb, tábortűz füstölgött.

Tagbaszakadt sündisznó - az egész egy nagydarab sonka -, szürke egyenruhája fölé kötött piszkos fehér kötényben, egy hosszú nyelvű merőkanalat forgatott a bográcsban. Szerintem ettől a bográcstól bűzlött az egész falu. Odamentünk, Gepárd megállt és meg kérdezte, hol a parancsnok. Ez a marha meg se fordult - beledörmögött valamit a löttyébe, és a fakanállal az utca felé bökött. Csizmám orrával fenéken billentettem, gyorsan megpördült, meg látta az egyenruhánkat,

és meg merevedett. A pofája sem volt másmilyen, mint a sonkája, a héten még nem is borotválkozhatott, valódi sündisznó.

- Tehát hol a parancsnok? - kérdezte újra Gepárd, és lovaglópalcájával a dupla toka alatti hájas nyakba bökött.

A sündisznó kimeresztette a szemét, és remegő ajakkal könyörgött:

- Elnézést, főfelügyelő úr... A törzsőrnagy úr az állásban van... Menjenek végig ezen az utcán. Bocsásson meg, fő felügyelő úr... valamit rekedten bőfögött még, de a telep sarka mögül újabb két sündisznó vánszorgott elő - ennél még szörnyűbb állapotban, két fegyvertelen, sapkátlan madárijesztő -, s ahogy megláttak minket, vigyázzba merevedtek. Gepárd odapillantott, sóhajtott egyet, és lovaglópalcájával a csizmaszárát csapdosva továbbment.

Igen, épp ideje, hogy ideértünk. Ezek a sündisznópofájúak már épp eleget zajongtak itt nekünk! Bár idáig csak hármat láttam belőlük, de már ettől is hányingerem van; milyen - elnézést a kifejezésért - katonai egység ez, sebtében valahogy összeállították a hátországi patkányokból, csupa tábori pekari, brigádsuszter, írnok, intendáns, szamársérves, temetőalakulatból jött keselyű - az egész egy járkáló trágyadomb vagy fegyverkenőcs. A császári páncélosok közöttük haladtak át, és észre se vették, hogy itt van valaki. Sétafikáló k.

Valaki odakiáltott nekünk. Balra, két ház közt, egy álcázóponyva volt kifeszítve, és egy rúdon egy fehér-zöld rongy lógott. Segélyhely. Két sündisznó turkált kényelmesen az orvosságos zsákokban, mellettük a földre terített gyékényeken sebesültek feküdtek. Három sebesült volt ott csupán, és az egyik, bepólyázott fejét a könyökére támasztva, minket figyelt. Ahogy odafordultunk, újra megszólított minket:

- Felügyelő úr! Egy pillanatra legyen szíves!...

Odamentünk. Gepárd leguggolt, én állva maradtam a háta mögött. A sebesült rangjelzés nélküli terepszínű kezeslábasban volt, amely szétnyílt a szőrös mellén, de az arca, megperzselt szemöldökű lázas szeme rögtön elárulta, hogy ő nem sündisznó, fiú k, nem, ő az igaziak közül való. Úgy is volt.

- Tregg báró, brigádvezető - mutatkozott be -, a tizennyolcadik erdei vadászalakulat parancsnoka vagyok.

- Digga főfelügyelő - mondta Gepárd. - Hallgatlak, bajtárs.

- Cigaretta... - csuklott el hirtelen a báró hangja.

Amíg Gepárd átadta a cigarettatárcát, ő türelmetlenül folytatta:

- Lángszóró elé kerültem, úgy megpörzsölt, akár egy malacot... Hál' istennek, ott volt mellettem a mocsár, belemerültem a fejem búbjáig. De a cigaretta... a latyakban...

Köszönöm.

Szívott egy nagy slukkot, szeme kitágult, hirtelen kínzó köhögés fogta el, a kötés alól vér csordult a nyakára, és ott megalvadt. Akár a szurok. Gepárd meg se fordult, csak hátranyúlt a válla fölött, és pattintott az ujjával. Előhúztam az övemből a kulacsot, és odaadtam. A báró ivott pár kortyot, és úgy tűnt, jobban van. A másik két sebesült mozdulatlanul feküdt - vagy aludtak, vagy már jobban érezték magukat. A szanitécek óvatosan néztek minket. Már nem is néztek, egyenesen szemmel tartottak.

- Remek volt - mondta Tregg báró, és visszaadta a kulacsot. - Hány embered van?

- Négy szakasz - felelt Gepárd. - Tartsd meg a kulacsot... Tartsd csak meg.

- Negyven... Negyven Harci Macska.

- Kandúrka - mondta Gepárd. - Sajnálom... De amit megtehetünk, azt megteesszük.

A báró rám nézett a lepörzsölt szemöldöke alól. A szemében kín tükröződött.

- Figyelj rám, bajtárs - mondta. - Egy emberem se maradt. Három napja vonulok vissza, egészen a gázlótól. Szakadatlanul harcolva. A patkányevők a páncélosaikba húzódnak. Vagy húszat gyújtottam föl.

Az utolsó kettőt itt a sövény mellett... tegnap... látod. Ez a törzsőrnagy... hülye és gyáva... vén totyakos... Le akartam löni, de hát nem maradt egy töltényem se. Képzeld csak el! Egyetlen töltény se! Behúzódott a sündisznóval a faluba, és onnan nézte, hogyan füstölnek ki minket, egyikünket a másik után. Lelőni ezt? Igen! Hol a Gagrid-brigád? A rádióadó darabokban... Utoljára: „Tartsatok ki, a Gagrid-brigád úton van!” Figyelj, cigarettát... És közöld a törzsszel, hogy a tizennyolcadik különítmény megszűnt létezni. Már félrebeszélte. Lázás szeme elhomályosult, a nyelve akadozott. A hátára fordult, beszélt, beszélt, dűnnyögött, hörgött, görbe ujjai izgatottan tapogattak körös-körül; hol a gyékény szélét, hol a kezeslábast tépdesték. Majd egy szó közepén hirtelen elcsöndesült, és Gepárd fölemelkedett. Lassan kihúzott egy cigarettát, és anélkül hogy a bebugyolált arcról levette volna a szemét, fölpattintotta az öngyújtót, azután lehajolt, és az öngyújtót a cigarettatárcával együtt a fekete ujjak mellé tette, az ujjak mohón kulcsolódtak a tárcára, összeszorították, de Gepárd némán megfordult, és mi mentünk tovább.

Gondolkoztam, minek ez a jótékonykodás, épp akkor, amikor a brigádvadász elvesztette az eszméletét. Még azt sem sikerült neki megtudnia, hogy a Gagrid-brigád sincs meg már. A frontvonal szőnyegbombázást kapott az éjjel - két óra hosszat tisztítottuk az útról a gépek roncsait, a kihült tetemeiket, és üztük az örülteket, akik az autók alá másztak, hogy löjjenek ránk. Gagridból csupán egy tábornoki sapka maradt, amire rászáradt a vér... Ahányszor csak eszembe jutott, kirázott a hideg, ösztönösen fölnéztem az égre, és örültem, hogy milyen alacsony, szürke és sötét.

Amikor a falu határában kiszálltunk, először egy császári páncélost pillantottunk meg, lecsúszott az útról, és az orrát egy falusi kútba fúrta. Már kihűlt, körülötte zsíros korom borította a fűvet, a nyitott fedélzeti nyílásból egy döglött patkányevő lógott ki pofával lefelé - minden leégett róla, csak a háromszorosan talpalt vöröses cipője maradt meg. Jó cipőjük van ezeknek a patkányevőknek! Jó a cipőjük, még inkább a páncélosuk, a bombázójukról ne is beszéljünk. De azt mindenki tudja, hogy katonának egyáltalán nem valók. Sakálok.

- Ez az állás hogy tetszik. Réce? - kérdezte Gepárd.

Összeszedtem magam. Még hogy állás! Egyszerűen nem hittem a szememnek. A sündisznók az út két oldalán beásták magukat, a falu határa és az őserdő közti mező kellős közepén. A dzsungel fala, ha tizenöt lépésre állt az ároktól, többre semmiképp. Fölhalmazhatsz ott egy egész ezredet, egy brigádot vagy amennyit akarsz - az árokból nem veszik észre, és amikor észreveszik, már késő. A bal oldali árok mögött a mocsár húzódott. A jobb oldali mögött a valaha bevetett, de réges-rég fölétgetett sík mező. Igeeeen...

- Nekem nem tetszik ez az állás - mondtam.

- Nekem se - szólt Gepárd.

Meghiszem azt! És nemcsak az állás volt itt. Itt voltak a sündisznók is a tetejébe. Voltak vagy százan, kevesebben semmiképp, és úgy sétafikáltak az állásokban, mintha vásárban lennének. Egyesek összegyűltek, tüzet raktak. Mások karba tett kézzel szanaszét ácsorogtak. Volt, amelyik csavargott. Az árok szélén puskák, gépfegyverek heverték, a lövegek csöve gondtalanul meredt az alacsony ég felé. Az út közepén kerékagyig a sárba süppedve egy rakétavető állt, és se tüled, se hozzád. A talapzatán egy éltesebb sündisznó ült - talán ő volt, talán csak a bolyongásban fáradt el, és odatelepedett pihenni. Szerencsére kárt nem csinált, egyedül ücsörgött, és egy forgáccsal a fülét piszkálta. Nagyon föl voltam háborodva. Ha azt tehettem volna, amit akarok, egy gépfegyversorozatot engedtem volna ebbe a zsibvásárba. Reménykedve pislogtam Gepárdra, de Gepárd hallgatott, és csak a görbe orra szimatolt szerte. Mögülünk veszekedés hallatszott, és odanéztem. A szélső ház lépcsője alatt két sündisznó marakodott. Egy fateknőn osztoztak. Mind a kettő maga felé húzta, szitkozódtak, átkozódtak; különös örömmre szolgált volna, ha végigverhetek rajtuk.

Gepárd odaszólt nekem:

- Hozd ide!

Egy pillanat alatt odaléptem a két balfácánhoz, a géppisztoly csövével rávágtam a mancsukra, és amikor a teknőjüket leejtve rám bámultak, fejemmel Gepárd felé mutattam.

Meg se mertek nyikkanni. Úgy kiverte őket az izzadtság, akár a gőzfürdőben. Asszony módra futottak Gepárd felé, menet közben a ruhájuk ujjával törölgetve magukat, és amikor odaértek kétlépésnyire tőle, két átizzadt, piszkos kupacként meg merevedtek. Gepárd lassan fölemelte a lovaglópalcáját, végignézett rajta, mintha biliárdozna, és döfött - egyenest a pofájukba, egyszer az egyiknek, egyszer a másiknak, utána végignézett a két marhán, és csak annyit mondott: - A parancsnokot hozzám! Gyorsan!

Nem, fiúk. Gepárd nem számított arra, hogy ennyire rossz lesz itt a helyzet! Jót persze nem lehetett várni. Ha már a Harci Macskákat vetik be, hogy betömjék az áttörést, akkor mindenki tudja, hogy a dolgok cefetül állnak. No de ennyire! ... Gepárdnak az orra hegye is belesápadt.

Végül a parancsnokuk is elő keveredett. Kikecmergett a házak közül, a zubbonyát menet közben gombolgatta; szürke pofaszakállas, hosszú, álmos pózna. Ötvenéves lehet, ha nem több. Az orra ereszen vörös, rajta összetapogatott cvikker, amilyent a törzstisztek hordanak a háborúban, hosszú állán nedves bagótörmelék. Törzsőrnagyként jelent meg előttünk, és megpróbálta Gepárdot letegezni. No hiszen! Gepárd olyan fagyosan támadt rá, hogy az még természetre is összement: kezdetben fél fejjel magasabb volt, és a következő pillanatban - a kutyafejét! - egy őszes, középtermetű vénember pillog föl alulról Gepárdra.

Lassan mindenre fény derült. Ha az ellenség és a létszáma nem ismert, akkor a törzsőrnagy legfőbb feladata, hogy addig tartsa a falut, amíg az erősítés megérkezik; a harci ereje pedig száztizenhat katona, nyolc géppuska és két rakétavető; a katonák jó része megfelelően kiképezve, de a tegnapi menetből való támadás után huszonheten feküdtek a házakban; ki feltört lábbal, ki sérvvel, ki valami egyéb miatt.

- Ide hallgasson - vágott közbe Gepárd. - Mi folyik itt?

A törzsőrnagy félbeszakította a megkezdett mondatot, és megnézte, hová mutat a polírozott lovaglópálca. No, a mi Gepárdunk is meglát mindent! Most vettem csak észre: az egyik tűz mellett, ahol a legnagyobb a kör, a mi sündisznóink rövid zekéi közt a császári páncélosok ocsmány csíkos kezeslábasa tarkállik. A kutyafejét! Egy, kettő, három... Négy patkányevő a tűzünk mellett, és ezek a disznók épp hogy össze nem csokolóznak velük. Dohányoznak. Nevetgélnek valamin.

- Ez? - nyögte ki a törzsőrnagy, és nyúl szemével Gepárdra nézett. - A foglyokra gondol, főfelügyelő úr?

Gepárd nem válaszolt. A törzssündisznó újra föltette a cvikkerét, és folytatta a magyarázkodást. „Ezek, kérem szépen, foglyok, de kérem szépen, semmi közünk hozzájuk. Tegnap este kapták el a vadászok őket. Szállítóeszközünk nincs, sőt a személyi létszámunk is elégtelen ahhoz, hogy őrizzük őket...”

- Réce - szólalt meg Gepárd. - Vidd el és add át Kullancsnak őket. Csak először hallgassa ki a társaságot...

A závárral játszogatva közeledtem a tűzhöz. A marhák pőfékelgettek, és egy kancsóból lefetyeltek valamit. Pofájuk ragyog az elégedettségtől. Kellott nekik ilyen ocsmányság... Az a hirtelenszőke is az egyik sündisznó vállát veregeti, a sündisznó pedig, az az esztelen tökfilkó, az a barom, nagy boldogan röhög, és a fejét csóválja. Berúgtak ezek, vagy mi van velük?

Egészen melljük léptem. A sündisznók észrevettek engem, egy pillanat alatt elhallgattak, és igyekeztek csöndben szétmászni, ki merre látott. De néhánynak még a lába is megbénult a félelemtől, csak ültek és ültek tovább, kimeresztve a szemüket; csak el kellett volna hajtani őket. A csíkosok ugyanúgy viselkedtek, mint a szürkék; a patkányevők hallomásból ismerik az emblémánkat.

Rájuk parancsoltam, hogy álljanak föl. Föltápázkodtak. Elég kelleetlenül. Sorakozót vezényeltem. Sorakoztak - nem is tehettek mást. A hirtelenszőke a mi nyelvünkön akart locsogni valamit - a fegyvercsövet a bordái közé nyomtam, és rögtön elhallgatott. Libasorban, lehorgasztott fejjel, hátratett kézzel baktattak mellettem. Patkányok. Valóban, áradt belőlük a patkányszag... Kettő közülük erős, vállas paraszt, a másik kettő - alkalmasint az utolsó sorozásból - két szipogó, taknyos kölyök, nem sokkal lehet idősebb nálam.

Utálom a foglyokat. Ki érti, hogy lehet ez: háborúba megy, és rögtön fogságba esik? Jó, tudom, mit lehet tőlük várni, a patkányevőktől, de akárhogy is, undorító az egész... Na, tessék: az egyik taknyos kétrét görnyed, és háyni kezd. Gyerünk, gyerünk, a kutyafejét! Rákezd a másik is. Pffú! És ahogy ezek a patkányok a közeli halált érzik; olyanok, akár a valódiak. Képesek ezek most mindenre - megadásra, árulásra, munkára.

- Futás, indulj! - ordítottam rájuk a nyelvükön.

Futottak. Lassan és rosszul. A hirtelenszőke sántít. Komolyabban megsebesülhetett, vagy megrándíthatta a mocsárban a lábát... Nem érdekes, odáig elbiceg. A falu túlsó végéig futottunk, ott álltak a gépkocsijaink, a fiúk már messziről meg láttak, kiabálni, füttyülni kezdtek. Kiválasztottam egy nagyobb pocsolyát, a foglyokat arccal a sárba fektettem, és elmentem az első kocsin lévő Kullancsért. Kullancs már jött is szembe velem, pofája vidáman ragyogott, a bajsza kócosan meredezett az orra alatt, és a régebbi évfolyamok divatja szerint csontszipka meredezett a fogai közt.

- No, mi van, bajtárs? - szólt hozzám.

Jelentem, hogy ilyen meg ilyen a helyzet, és a foglyokat először föltétlen ki kell hallgatni. Aztán - már magamtól - hozzáteszem:

- Rólam se feledkezz meg, Kullancs - kérleltem. - Mégiscsak én hoztam ide őket.

- A nyakravalóra gondolsz? - kérdezte szórakozottan, és körülnézett.
- Na persze. Mégiscsak én hoztam ide őket.
- Mégis, hova? Az erdőig mégsem vihetjük őket...
- Hát a cölöpökre?...
- Tőlem akár a cölöpökre is...
- Tehát megengeded? - kérdeztem. Rám nézett, és én egyből elcsüggedtem.
- Kandúrka... - mondta. - Te itt szórakoznál, amíg Gepárd ott egyedül van? No, végy csak magad mellé három párost, és irány Gepárd! Gyorsan!

Nem volt mit tenni. A sorsomat nem kerülhettem el. Utoljára még ránéztem a csíkosaimra, a géppisztolyt hátralöktem a vállamon, és elüvöltöttem magam:

- Első, második, harmadik páros, hozzám!

Mint a bolhák, pattogtak le a Macskák a teherautóról. Nyúl meg a Kakas, Nagyorrú meg a Krokodil, Lövésznek meg... na, hogy is ... már nem is emlékszem, hogy hívták a párját, nemrég vezényelték a piggani iskolából hozzánk. Valakit megölt ott, és ezért vezényelték át. Én már régóta észrevettem, de még nem mondtam senkinek; kerüljön csak egy Macska egy állami egyén keze ügyébe, rögtön jön a parancs, ahogy illik: ezt és ezt, ilyen fedőnév alatt, a büntett elkövetéséért agyonlővetni. És akkor kivezetik a gyakorlótérre, odaállítják a felsorakoztatott barátai elé, sortűz, a tetemet földobják egy teherautóra, hogy becestelenül elkaparják, aztán hallod: a fiúk valamelyik hadművelet során vagy egyéb alkalomból találkoztak vele. Szerintem ez így is helyes.

Futást vezényeltem, és Gepárdhoz ügettünk. Gepárd se vesztegette az idejét. Látom ám, üget velünk szembe az a langaléta törzsőrnagy, veri a port, mögötte ötven, lapátokkal és csákányokkal fölszerelt, csizmában dübörgő, izzadó sündisznó, csak úgy dőlt belőlük a pára. A jelek szerint Gepárd elzavarta őket, hogy új, nekünk való állást építsenek. A velünk szemben álló ház alatt már villogtak a lapátok, már állt a rakétavető, a faluban akkora volt a forgalom, mint a főutcán a kormányzó nevenapján - itt is, ott is föltűntek a sündisznók, a többség ládákat és géppuskaállványt vonszolt magával.

Gepárd meglátott minket, és elégedetten bólintott. A Nyúl és a Lövész párost azonnal a dzsungelbe küldte, előretolt járőrként. Nagyorrút és Krokodilt futárként maga mellett tartotta, nekem meg azt mondta:

- Réce, te vagy az osztagban a legjobb rakétavető, én bízom benned. Látod azokat a csótányokat? Vedd magad mellé őket. Ott, ahol most a teherautók állnak, állítsd föl valahol a rakétavetőt, és foglalj állást. Jól álcázd, és amikor fölgyújtom a falut, nyiss tüzet. Hajtsd végre. Macska!

Miután végighallgattam, nem siettem, hanem röpültem a csótányaimhoz. Ezek a csótányok a rakétavetővel együtt az út közepén a sáros kátyúban elakadtak, és szemmel láthatólag arra készültek, hogy most már ott töltsék el az egész háborút. Alig vánszorogtak ezek a sérvesek. No, én az egyiket fültövön csaptam, a másikba belerúgtam, a harmadikat puskatussal a lapátok közé löktem, ordítottam, hogy a saját fülem is belesendült - úgy dolgoztak a csótányaim, mintha emberek lennének. Kézben vitték ki a rakétavetőt a kátyúból - in-dulj -, gurították végig az úton, nyikorgott a kerék, csomókban röpült a sár - a következő kátyúig. Itt már ment minden, kézben tartottam őket. Nem, fiúk, a sündisznókkal is lehet dolgozni, csak tudni kell, hogy hogyan.

Alakult a helyzetem. Az állást már kijelöltem - emlékeztem, hogy a teherautóktól nem messze sűrű, vöröses bozót húzódik, mögötte lapos mélyedések vannak, ahol könnyen beáshatjuk magunkat, és a dzsungel felől az ördög sem vesz észre minket. Én ellenben mindent látok innen: az utat is, egészen a dzsungelig, az egész falut, ha azon törnének át, balról a mocsarat, ha a császári páncélosok onnan bukkannának elő... Bár gondoltam, hogy Kullancstól kellene néhány párost kérni, hogy arról is fedezzenek. A tárban még húsz rakétámnak kellett lenni, hacsak ezek a tintanyalók az idevezető úton nem hajigálták szét, hogy könnyítsenek a terhükön... ami biztos, az biztos, mindjárt utána is nézek, csak ássuk be magunkat, és elküldöm a csótányokat tartalékért. Rémesen utálok, ha takarékoskodni kell a harc közben. Akkor az már nem is harc, csak azt nem tudom, hogy micsoda... Alkonyatig van idő, és amikor a szürkületben előrajanak, és ez a vad falu lángot fog, akárha a tenyeremben lennének - válogathatok belőlük. Nem bánod meg, Gepárd, hogy bíztál bennem!

...

Az utolsó gondolat már csak gépiesen futott át az agyamon, a hátamon feküdtem, és a szürke égen a fejem fölött furcsa, égő csomók szálltak, mint megannyi különleges madár. Nem hallottam se lövést, se robbanást, sőt egyáltalán nem hallottam semmit...

Megsüketültem. Nem tudom, mennyi ideig ülhettem így. A dzsungelből négyes sorokban áradnak a páncélosok, ontják a tüzet, a harc heve a tetőfokra hág, és mögöttük árad a következő hullám. A falu ég. Elöl a lövészárkok fölött füst gomolyog, egy lelket se lehet látni. A telep mellett a felfordult gulyáságyú, a benne lévő étel szürkésbarna, gőzölgő masszaként folyt szét. A rakétavetőm is fölborult, a csótányaim egy más hegyén-hátán feküdtek az árokban. Egyszóval kitűnő állást foglaltam el, a kutyafejét!

Már a második sor is fölfejlődött. Legurultam az árokba, bukfenyeztem egyet, szemem-szám tele lett sáros földdel. Amikor fölállok, már kint a harmadik sor is. A rakétavetőt valahogy fölállítottuk, az árok széléhez gurítottuk, egy páncélost sikerült fölgyújtanom. Csak két csótány maradt mellettem; a harmadik hová lett, nem tudom.

Hirtelen, minden átmenet nélkül az úton találtam magam. Elöttem, egészen közel, szinte már mellettem egy csomó csíkos. A náluk levő pengéken véresen tükröződött vissza a tűz. Egy géppuska ugatott süketítően a fejem fölött, a kezemben kés volt, a lábamnál rángatózott valaki, és a lábam s zárát rugdosta.

Aztán gondosan, akár a lőtéren, megcéloztam a rakétavetőmmel az acélpajzsot, amelyik a füstből nyomult felém. Szinte hallotta m az instruktor utasítását: „Páncéllövegre... páncéltörővel...” De az elsütőbillentyűt sehogy se tudtam lenyomni, mert a kezemben újra csak a kést szorongattam.

Majd hirtelen szünet támadt. Már alkonyodott. Mintha a rakétavető lenne a célo, de ugyanakkor magam is célpont vagyok; egy halom sündisznó fogott körül, vagy tíz ember. Mind dohányzott, és az egyik egy kulacsot nyomott a markomba. Kicsoda? Nyúl? Nem tudom... Emlékszem, az egyik ház sziluettje előtt vagy harminclépésnyire egy fura figura feketéllett - mindenki ült vagy feküdt, csak ő állt, és mintha fekete és meztelen lett volna... Nem volt rajta se ruha, se sapka, se zubbony. Vagy mégse meztelen? „Te Nyúl, ki meredezik ott?” „Nem tudom, nem Nyúl vagyok.” „És Nyúl hol van?” „Nem tudom. Igyál, igyál...”

Később ástunk teljes erőnkől. De ez már egy másik hely volt. A falu már nem mellettünk volt, hanem előttünk. Ez egy másik falu volt, nem is volt falu, csupán egy halom üszök, az úton páncélosok égtek. Sok. Néhány. Lábam alatt a mocsár leve szörcsögött... „Fogadd köszönetemet. Macska...” „Bocsáss meg. Gepárd, valamit rosszul értek. Hol vannak a mieink? Miért csak sündisznók vannak itt?” „Minden rendben. Réce, dolgozz, dolgozz, bajtárs, minden rendben, mindenki elégedett veled...”

„...Aha! Odaragadt! Egyenest a tompa pofájába. Hátrál, a farára ül, a fekete égre köpködi a szikrát. Futnak, futnak....Macska, jobbra! Jobbra! Hopp!...” Jobbról nem látok semmit, igaz, nem is nézek arra, a csövet fordítom oda, és hirtelen a fekete-vörös iszapból folyékony tűz záporozik az arcomba. Egyszerre minden lángba borul: a hullák, a föld, a rakétavető. Meg az a csalit. Én is. Fáj. Pokoli kín volt. Akárcsak Tregg báró. Tócsát nekem, tócsát! Hisz itt volt egy tócsa. Azok fekszenek benne! Én tettem oda őket, a kutya-fáját, pedig a tűzbe kellett volna tennem őket, a tűzbe! Nincs pocsolya... A föld ég, a föld füstölög, és hirtelen emberfölötti erővel kirántja valaki a lábam alól...

II. fejezet

Réce függőágya mellett ketten ültek. A z egyik szikár, széles, csontos vállú ember volt nagy, csontos kezekkel. Keresztbe vetett lábakkal ült, ujjjaival átfogta a térdét. Nyitott gallérú szürke szvettert, érthetetlen szabású, szabálytalan keskeny kék nadrágot és pirosszürke csíkos szandált viselt. Értelmes,

napbarnított arca gyöngédségről és határozottságról tanúskodott, szürke szeme hunyorgott, ősz haja rendetlen volt, akár egy akkurátus szénaboglya. Nagy, keskeny szájában az egyik szöglettől a másikig sétált egy szalmaszál. A másik fehér köpenyt viselt. Fiatal, sima arca pirospozsgás. Különös arc volt ez. Nem is maga az arc, hanem a kifejezés, amely rajta ült - akár a régi ikonok szentjeié.

Egy világos tincs alól nézett Récére, és úgy mosolygott, mint aki a nevenapját ünnepli. Valami miatt nagyon elégedettnek látszott. Először ő szólalt meg.

- Hogy vagyunk? - kérdezősködött.

Réce rátenyerelt az ágyra, föl húzta a térdét, és könnyedén a párnájára ült.

- Jól - csodálkozott.

Nem volt semmi rajta, még egy lepedő se. Ránézett a lábára, az ismerős sebhelyre a térde fölött, megérintette a mellét, és az ujjával hirtelen kitapintott valamit, ami korábban nem volt ott; két sebhelyet közvetlen a mellbimbója fölött.

- Ohó - mondta, elvesztve önuralmát.

- Az oldalán is van még egy - jegyezte meg a köpenyes. - Följebb, még följebb... Réce kitapogatta a jobb oldalán lévő sebhelyet. Azután gyorsan a csupasz kezére pillantott.

- Várjanak csak... - mormogta. - Hiszen én égtem...

- De még mennyire! - kiáltott a pirospozsgás, és a kezével mutatta, hogy mennyire.

Kiderült, hogy Réce úgy égett, akár egy benzineshordó. A szvetteres szikár hallgatott. Récét figyelte, és a tekintetében volt valami, ami arra készítette Récét, hogy fölemelkedjen és megszólaljon:

- Köszönöm önnek, doktor úr. Sokáig voltam eszméletlen?

A pirospozsgás abbahagyta a mosolygást.

- Mi az, amire utoljára emlékszik? - kérdezte behízelt hangon.

Réce a homlokát ráncolta.

- Löttem... Nem! Égtem. Bizonyára lángszóró. Elrohantam vizet keresni... -

Elhallgatott, és újra megtapogatta a mellén a sebhelyet. - Valószínűleg abban a pillanatban lőhettek meg ... - Azután... - Ismét elhallgatott, és a szikárra nézett.

- Föltartottuk őket? Igen?... Hol vagyok? Melyik kórházban?

A szikár nem felelt, a másik szólalt meg újra:

- Hogy is magyarázzuk meg neked?... - Mintha valamiért zavarban lenne, a térdét kezdte masszírozni. - Te hogy gondolod?

- Elnézést... - mondta Réce, és a függőágyról lelógatta a lábát. - Mennyi idő telt el? Fél év? Vagy egy?... Mondják meg nyíltan! - követelte.

- Még hogy annyi idő - mondta a pirospozsgás. - Összesen öt nap.

- Mennyi?

- Öt nap - folytatta a pirospozsgás. - Igaz? - kérdezte a társához fordulva.

Az némán bólintott. Réce elnézően mosolygott.

- No jó - mondta. - Helyes. Látom, önök orvosok. Végül is ilyen különbség... Én csak arra lennék kíváncsi, uraim... - Készakarva szünetet tartott, és a szikárra nézett, de az nem reagált rá. - Én csak a front helyzetére lennék kíváncsi, és hogy mikor térhetek vissza az egységemhez.

A szikár hallgatagon lökdöste a szalmaszálat szája egyik sarkából a másikba.

- Bízhatok-e abban, hogy újra visszatérhetek a csoportomba... a fővárosi iskolába...

- Aligha - felelt a pirospozsgás.

Réce épp hogy rápillantott, és újra a szikárt figyelte.

- De hisz én Harci Macska vagyok! - jelentette ki. - Harmadik évfolyam... Hálás vagyok... Személyesen hálás vagyok nagyságotoknak...

A pirospozsgás megrázta a fejét.

- Ez nem lényeges - mondta. - Nem ez a kérdés.

- Hogyhogy nem ez a kérdés? - kérdezte Réce. - Harci Macska vagyok! Nem tudják? Nahát! - Fölemelte a jobb kezét, és meg mutatta, újfent csak a szikárnak, a hóna alatti tetoválást. - Szorítsa meg személyesen a karom, nagyságos úr. Tiszteljen meg vele, nagyságos úr...

- Nem kell, elhisszük neked, tudjuk! - legyintett erre a pirospozsgás, de Réce közbevágott:

- Doktor úr, én nem önhöz szóltam! Én a tiszt úrhoz fordulok!

A pirospozsgás valamiért hirtelen fűjt egyet, arcát a tenyere mögé rejtette, és vékony, ellenszenves hangon hahotázni kezdett. Réce elhűlve nézett rá, utána újra a szikárra vetette tekintetét. Az végre megszólalt:

- Ne törődj vele. Réce! - A hangja mély és zengő volt, illett az arcához. - Nem vagy képes magad elé képzelni a helyzeted. Mi nem tudunk téged most visszaszállítani a fővárosi iskolába. Meglehet, hogy a Harci Macskák iskolájába már sohasem fogsz visszatérni.

Réce kinyitotta, majd újra becsukta a száját. A pirospozsgás is abbahagyta a vihogást.

- De én nem érzem magam... - suttogta Réce. - Én tökéletesen egészséges vagyok. Vagy nyomorék lennék? Azonnal mondja meg, doktor úr, nyomorék vagyok?

- Nem, nem - mondta gyorsan a pirospozsgás. - Kezed-lábad teljesen rendben, ami pedig a pszichikumodat illeti... Emlékszel-e arra, hogy Gang Gnuk ki volt?

- Igenis ... Tudós volt. A lakható világok sokaságát tanította... A császári fanatikusok a lábánál fogva fölakasztották, és számszeríjjal lőttek rá... - Réce megzavarodott. - Elnézést, a pontos évszámra már nem emlékszem. De ez még az első alaji felkelés előtt volt...

- Nagyon jó! - dicsérte meg a pirospozsgás. - És a mai tudomány mit tart Gang tanításairól?

Réce újra meg zavarodott.

- Pontosan nem tudnám meg mondani... Nincs okom, hogy letagadjam. Az iskolában a gyakorlati asztronómia foglalkozásokon nekünk nem beszéltek erről. Arról volt csupán szó, hogy Ajgon, Pirra... meg a többi... például Kagg... Ugyanolyan bolygók, akár a mienk. Ja igen. A z Ajgonon légkör is van, ezt Grild, az alaji tudomány megalapítója állapította meg, tehát ott élet is lehetséges...Elakadt a lélegzete, és riadtan a szikárra nézett.

- Nagyon jó - dicsérte meg a pirospozsgás újra -, és mi van a többi csillagon?

- Elnézést kérek, hogyhogy a többi csillagon?

- Más csillagok közelében lehet-e élet?

Récét kiverte az izzadtság.

- N-nem... - nyögte ki. - Nem, amennyiben az levegő nélküli világ. Lehetetlen.

- És ha valamelyik csillag körül bolygók vannak? - folytatta kérlelhetetlenül az orvos.

- Aha! Akkor persze lehet. Ha a csillag körül légkörrel rendelkező bolygó van, azon bizonyára lehetséges az élet...

A pirospozsgás meglegedetten hátradőlt a karosszékekben, és a szikárra nézett. Akkor a szikár kivette a szájából a szalmaszálat, és tekintete szinte Réce szívéig hatolt.

- Szóval te Harci Macska vagy, Réce? - szólalt meg.

- Igenis! - húzta ki magát Réce.

- A Harci Macska pedig önmagában is harci egység... - a szikár hangja repedt fémhez hasonlított - amely boldogulni képes bármely lehető-lehetetlen váratlan helyzetben, így van?

- És úrrá lenni azon - egészítette ki Réce -, a herceg öfensége és a dinasztia becsületéért és dicsőségéért!

A szikár biccentett.

- A Bogár csillagképet is mered?

- Igenis! Tizenkét fényes csillagból álló, nyáron látható egyenlítői csillagkép. A Bogár első csillaga található...

- Stop. A Bogár hetedik csillagát ismered?

- Igenis. Narancsszínű csillag...

- Amelyik körül - vágott közbe a szikár, fölemelve csontos ujját - bolygórendszer van, de az alaji csillagászok még nem tudnak erről. A z egyik bolygónak lég köre van. Itt sok milliárd évvel ezelőtt létrejött az élet. Sőt mi több, értelmes lények civilizációját hordozza, amely jelentősen túlszárnyalja Giganda civilizációját. Ezen a bolygón vagy. Réce.

Csend ülte meg a termet. Réce egészen kimerült, és várta a folytatást. A szikár meg az orvos feszülten figyelte. Sokáig hallgattak. Végül Réce nem bírta tovább.

- Értettem, tiszt úr - jelentette ki. - Kérem, folytassa.

Az orvos meg köszörülte a torkát, a szikár szaporán pislogott.

- Aha - mondta nyugodtan. - Azt hiszi, hogy pszichológiai kísérletet folytatunk, és ez a bevezető - fordult az orvoshoz. - Ez nem bevezető. Réce. Ez a valóság. A ti bolygótokon dolgoztam, a Gigandán, a hercegség északi dzsungeljében. A harc idején véletlenül melléd kerültem. Ott feküdtél a földön, lángoltál, halálos sebet kaptál. Elvittelek a csillaghajóra... ez egy speciális jármű a csillag közti utakhoz és idehoztalak. Itt meggyógyítottunk. Ez nem bevezető, Réce. Nem vagyok se tiszt, se alaji. Földi lény vagyok.

Réce elgondolkodva simította hátra a haját.

- Feltehetőleg én tudom az önök nyelvét, tiszt úr, és is merem az életfeltételeket az önök bolygóján. Vagy nem?

Újra hallgattak egy sort. Utána a szikár elmosolyodott.

- Te persze most egy diverzáns-felderítő kiképzésen érzed magad...

Réce is megengedett magának egy mosolyt.

- Nem egészen, tiszt úr.

- Hát akkor?

- Úgy vélem... remélem, hogy a parancsnokság méltónak talált arra, hogy végigmenjek egy speciális ellenőrzésen, hogy utána képes legyek ellátni egy új, fölöttébb fontos feladatot. Én büszke vagyok erre, tiszt úr. Mindent megteszek, hogy méltó legyek...

- Ide figyelj - fordult hirtelen a pirosposzsgás orvos a szikárhoz, - Nem kéne abbahagynunk? Nem érdemes kísérletezni. Hisz te magad mondtad, hogy három-négy hónapba is beletelik!

A szikár meg rázta a fejét, és a pirosposzsgásnak érthetetlen nyelven mondott valamit.

Réce szórakozott arcot vágott és körülnézett. Szokatlan helyen volt. Téglalap alakú szoba, sima, krémszínű falak, kockás mennyezet, és minden kocka belülről pirosan, narancssárgán, kéken, zölden csillogott. Ablak nem volt. Ajtót se látott. Az ágy melletti falon valamilyen gombok voltak, és a gombok fölött hosszú, áttetsző ablaksor húzódott, és egyenletes, nagyon tiszta zöld fény csillant benne. A padló vörös, tompa fényű volt... és a két karosszék, amelyben azok ültek, mintha a padlóból nőtt volna ki, de lehet, hogy egybeépítették vele. Réce észrevétlenül tapogatta meztelen lábával a padlót. Kellemes volt hozzáérni, akárcsak valami puha, meleg állathoz.

- Jól van - szólt végül a szikár. - Öltözz föl, Réce. Valamit mutatok neked ... Hol a ruhája?

A pirosposzsgás még habozott egy pillanatig, valahova oldalt hajolt, és mintha a falból húzta volna elő azt az áttetsző, lapos csomagot. Leengedett kezében tartva az egészet, újra szólt valamit a szikárnak, elég sokáig beszélt, de a szikár mind energikusabban rázta a fejét, végül kitépte a pirosposzsgás kezéből a csomagot, és Réce térdére dobta.

- Öltözz! - parancsolt rá újra.

Réce óvatosan, minden oldalról megvizsgálta a csomagot. Áttetsző, bársonyos tapintású anyagból volt, a belsejében nagyon tiszta, puha kék-fehér valami. A csomag hirtelen magától fölbomlott, a levegőben elhamvadó szikrák szóródtak szét, és szétbomolva egy kék rövidnadrág, egy fehér-kék kabátka és még valami hullott az ágyra. Réce meg kövült arccal látott az öltözködésnek. A pirosposzsgás hirtelen hangosan megszólalt:

- Ne menjek el mégis veletek?

- Nem kell - mondta a szikár.

A pirosposzsgás összecsapta a puha, fehér kezét.

- Már megint a stílusod! Ezek az intuíciós rohamok! Tudtommal elrendeztünk és megbeszéltünk mindent...

- Nem mindent, láthatod.

Réce fölhúzta a könnyű szandálokat, amelyek meglepően jól illettek a lábára. Föllállt, összecsapta a sarkát, és megbiccentette a fejét.

- Kész vagyok, tiszt úr.

A szikár végignézett rajta.

- Hogy érzed magad benne? - kérdezte.

Réce megvonta a vállát.

- Hát, egyenruhában jobban érzem magam.

- Elleszel te egyenruha nélkül is - dünnyögte a szikár, és fölállt.

- Értettem - mondta Réce.

- Köszönd meg az orvosnak - figyelmeztette a szikár.

Réce ünnepélyesen a pirospozsgás felé fordult, fennkölt arcot vágott, újra összecsapta a bokáját, és újra megbiccentette a fejét.

- Engedje meg, doktor úr, hogy köszönetem nyilvánítsam - mondta. Az bágyadtan legyintett.

- Ered j már... Te macska...

A szikár közben elindult, egyenest a falnak.

- Vizontlátásra, doktor úr - mondta vidáman Réce. - Remélem, itt nem látjuk többé egymást, de rólam csak jót fog hallani.

- Ah, remélem... - felelt a pirospozsgás, de szemmel láthatóan kételkedett benne.

Réce azonban már nem folytatta a társalgást. A szikár után eredt, szinte abban a pillanatban, amikor a falon nem kinyílt, hanem egyszerűen föltűnt egy derékszögű nyílás, és kiléptek egy szintén krémszínű, szintén üres, szintén ablaktalan-ajtótlan és szintén érthetetlenül világos folyosóra. - Mit gondolsz, mit fogsz most látni? - kérdezte a szikár.

Nagyokat lépett, hosszú lába kaszált, de a lépéseiben annyi könnyedség volt, hogy

Récét erősen emlékeztette Gepárd járására.

- Nem tudhatom, tiszt úr - felelt Réce.

- Hívjál Kornyejnak - mondta a szikár.

- Értettem, Kornyej úr.

- Egyszerűen csak Kornyej.

- Igenis, Kornyej.

A folyosó észrevétlenül lépcsőbe ment át, és sima spirálban vezetett lefelé.

- Tehát nincs ellenedre, hogy egy idegen bolygón találj magad?

- Igyekezni fogok, hogy minden rendben legyen, Kornyej.

Szinte futottak lefelé a lépcsőn.

- Egy kórházban vagyunk most - mondta Kornyej. - A falak mögött sok váratlan, sőt ijesztő dolgot fogsz látni. De akárhogy is, itt teljes biztonságban vagy. Bármily szörnyű dolgot látsz is, azok nem fenyegethetnek téged, és nem árthatnak neked. Értesz?

- Igen, Kornyej - szólt Réce, és újra elmosolyodott.

- Igyekezz magadtól rájönni, mi mire szolgál - folytatta Kornyej. - Ha valamit nem értesz, akkor feltétlenül kérdezd meg. A feleletet pedig hidd el. Itt nem hazudik senki.

- Értettem - felelt Réce a lehető legkomolyabb ábrázattal.

A végtelen lépcső véget ért, és egy tágas terembe jutottak, az első falak áttetszőek voltak, mögöttük zöld növényzetet látott, homokút sárgállott, a napfényben érthetetlen fémszerkezetek csillogtak. Szanaszét a teremben élénk színű ruhás, hanyag öltözetű emberek beszélgettek. A hangjuk összhangban volt az öltözőkkel, fesztelen volt és illetlenül hangos. De hirtelen elhallgattak, mintha kikapcsolták volna őket. Réce rájött, hogy ezek mind őt nézik... Nem, nem is őt, Kornyejt. A mosoly lehervadt az arcokról, az arcok meg merevedtek, a tekintetek közönyössé váltak, és már senki se nézett Kornyejra, egyáltalán nem is néztek feléjük, de Kornyej a teljes csöndben gondolataiba merülve haladt el közöttük, tán észre se vett semmit.

Megállt az áttetsző fal előtt, és kezével átölelte Réce vállát.

- Hogy tetszik? - kérdezte.

Hatalmas, soköles, rücskös fatörzsek, vakító, átható zöld gomolyagok, felhők, egész fellegek fölöttük, sima, sárga ösvények, mellettük sötétzöld, áthatolhatatlanul sűrű csalit, amelyet valószínűtlenül lila virágok tarkítottak, és a napfényes, árnyékfoltos, homokos terecskére hirtelen kilépett egy lehetetlen, furcsa állat, mintha csak nyaka és lába lenne, megállt, megfordította apró fejét, nagy, selymes szemeivel Réce felé nézett.

- Kolosszális ... - suttogta Réce. Hangja megcsuklott. - Csodálatos konstrukció.

- Zebro zsiráf - mondta érthetetlenül és ugyanakkor érthetően Kornyej.

- Veszélyes az emberre? - érdeklődött ügybuzgón Réce.

- Mondtam, hogy itt semmi se fenyeget, és semmi se veszélyes...

- Értem, hogy itt nem, de ott?

Kornyej az ajkát harapdálta.

- Itt, az azt jelenti, hogy ott - mondta.

Ezt Réce már nem is hallotta. Döbbsen nézte, hogy a homokos úton, a zebro zsiráf mellett egy ember halad el. Látta, hogy a zebro zsiráf lehajtja a végtelen nyakát, akárha valami tarka sorompó ereszkedne lefelé, de az ember még csak

meg sem áll, megveregeti az állatot a sörénye mentén, és továbbhalad a szikrázó fénnel körülvett épület és a levegőbe emelkedő szivárványszínű madarak mellett. Följött néhány lapos lépcsőn, és az áttetsző falon keresztül belépett a terembe.

- Többek közt ez is idegen bolygóról való - mondta félhangon Kornyej. - Meggyógyítottuk, és hamarost visszatér a bolygójára.

Réce szárazon nyelt egyet, és szemével a lábadozó idegen bolygóbélit követte. Annak furcsa fülei voltak. Pontosabban szólva, nem is volt füle, és csupasz koponyáját visszataszító dudorok, csomók, tarajos kinövések serege lepte el. Réce újra nyelt egyet, és a zebro zsiráfra nézett.

- Vajon... - kezdte, de elhallgatott.

- Tessék?

- Elnézést, Kornyej... Azt gondoltam... Azt gondoltam... ez mind... Szóval ez mind, a fal mögött...

- Nem, ez nem mozi - mondta Kornyej kis türelmetlenséggel a hangjában. - És nem is állatkert. Ez mind valóság, és itt mindenütt ilyen. Meg akarod nézni? - kérdezte hirtelen.

Réce meg merevedett.

- Parancsára - szólt rekedt hangon.

- Ha nem akarod, nem kell. Csak meg kell értened...

Kornyej hirtelen elhallgatott. Réce ránézett. Kornyej átnézett a feje fölött a terem mélye felé, amelyet már újra betöltöttek a hangok és a nevetés, de Kornyej arca váratlanul és furcsán megváltozott, egy új kifejezés tűnt föl rajta - a bánat, a fájdalom és a várakozás keveréke. Valahol már látott Réce ilyen arcot, de nem emlékezett, hogy hol és mikor. Megfordult. A terem túlsó oldalán, egészen a fal mellett egy asszony állt. Réce még meg sem tudta komolyabban nézni, egy pillanat múlva el is tűnt. Piros ruhában volt, haja mint a szén, fehér arcán szinte világoskék szem. Mozdulatlan lángnyelv a világoskék fal előtt. És hirtelen - sehol. Kornyej nyugodt hangon megszólalt:

- No, menjünk...

Az arca, mintha semmi sem történt volna, ugyanolyan volt, mint azelőtt. Átléptek az áttetsző falon, és Kornyej megszólalt:

- Hamarosan egy másik helyre kerülünk. Kerülünk, érted? Nem átrepülünk, nem átutazunk egy másik helyre, egyszerűen ott leszünk, érted...

Hangos kacagás hallatszott mögöttük. Réce arra tekintett. Nem, nem rajtuk nevettek.

Senkit sem látott.

- Gyerünk - szólt Kornyej.

Egy kerek fülke állt a telefon mellett, de a falai nem áttetszőek, hanem tompa fényűek voltak. A fülkébe egy ajtó vezetett, és erős rózsairat áradt belőle. Réce bátortalanul belépett, Kornyej utána nyomakodott, és az ajtónyílás eltűnt.

- Később majd elmagyarázom, hogyan is működik - mondta Kornyej. Lenyomta a falba épített kis pult billentyűit. Ilyen pultot Réce a könyvelőiskola számítógépein látott. - Most betáplálom a kódot - folytatta Kornyej. - Betápláltam... Látod a zöld lángot? Azt mutatja, hogy a kódnak van értelme, és a végcél szabad. Most elindulunk... Itt ez a piros gomb.

Kornyej a piros gombra bökött. Hogy ne essen el. Réce társa szvetterébe kapaszkodott. Mintha egy pillanatra minden eltűnt volna, azután újra előbukkant, és a matt falak hirtelen kifényesedtek.

- Kész - szólt Kornyej. - Gyere ki.

A terem nem volt seholy. Széles, megvilágított folyosón voltak. Egy éltes asszony higanyként csillogó pelerinben utat engedett nekik, szigorúan végigmérte Récét, ránézett Kornyejra, az arca hirtelen meg merevedett, sietve a fülkébe ugrott, és az ajtó becsukódott mögötte.

- Egyenesen - mondta Kornyej.

Réce elindult egyenesen. Néhány lépés után halkán sóhajtott.

- Egy pillanat alatt húsz kilométert tettünk meg - szólalt meg a háta mögött Kornyej.

- Megrendítő... - fűzte hozzá Réce. - Nem is tudtam, hogy ilyen holmin k is van...

- Hát igen, nektek nincs is - vetette ellen Kornyej. - Ide jobbra.

- Nem, én arra gondoltam... elvben... Értem, titkos minden, csak a hadsereg rendelkezik vele...

- Indulj, indulj már! - taszította hátba lágyan Kornyej a társát.

- A hadsereg számára egy ilyen dolog nélkülözhetetlen... A hadsereg és a felderítés számára...

- Úgy - jegyezte meg Kornyej. - Most egy szállodában vagyunk. Ez itt a szobám. Itt laktam, amíg gyógyítottak téged.

Réce körülnézett. A szoba tágas volt és teljesen üres. Bútornak semmi nyoma. Az elülső fal helyén az ég kéklött, a többi fal színes volt, a padló fehér, a mennyezet, akár a kórházban, tarka kockás.

- Beszéljünk - szólt Kornyej, és leült.

Sovány fenekének a földre kellett volna huppannia. De a padló fölemelkedett, szemben a leereszkedő testtel, szinte körülfoltya őt, és átalakult karosszékké. Ez

a karosszék mintha nem is lett volna. Egyszerűen ebben a pillanatban nőtt ki. Egyenest a földből. Egyenest a szeme előtt. Kornyej keresztbe vetette a lábát, és csontos ujjáival szokása szerint átfogta a térdét.

- Sokat vitatkoztunk. Réce - szólalt meg -, mi legyen veled. Mennyit közöljünk veled, mit titkoljunk el. Mit tegyünk, hogy te, isten ments, meg ne hibbanj...

Réce megnyalta kiszáradt száját. - Én.

- Az is fölmerült, példának okáért, hogy három-négy hónapig tartsunk eszméletlen állapotban; ajánlották, hogy hipnotizáljunk téged. Rengeteg ostobaságot javasoltak. De én elleneztem. Hogy miért? Először is hiszek benned. Erős, edzett fiatalember vagy, láttalak harc közben, tudom, hogy sok mindent kibírsz. Másodszor, mindenkinek jobb lesz, ha meg ismered a mi világunkat... még ha csak egy kis szögletét is. Harmadszor pedig, becsületesre mondom, szükségem van rád.

Réce hallgatott. Lába elzsibbadt, hátul összekulcsolt kezét teljes erejéből, egész a fájdalomig összeszorította. Kornyej hirtelen előrehajolt, és azt mondta, szinte szuggerálva:

- Semmi jóvátehetetlen nem történt veled. Semmi nem is fog történni. Teljes biztonságban vagy. Te egyszerűen utazol. Vendég vagy, érted?

- Nem - felelt rekedten Réce.

Megfordult, és egyenest a kék ég elé lépett. Megállt. Kinézett. Összeszorított ökle kifehéredett. Egy lépést tett hátra, egy másikat, majd egy harmadikat, és addig hátrált, amíg meg nem támaszthatta a lapockáját.

- Tehát... én már ott vagyok? - szólt rekedten.

- Tehát te már itt vagy - mondta Kornyej.

- És mi a feladatod? - kérdezte Réce.

III. fejezet

Egyszóval, fiúk, valami olyan dologba keveredtem, amelybenbe idáig egyetlen Harci Macska sem. Egy pompás tisztáson fekszem, nyakamat puha pázsit simogatja. Körülöttem a teljes boldogság - akár a Zagguta-tó melletti üdülő, csak hát épp a tó nincs sehol. Ilyen fákat életemben nem láttam: a leveleik zöldebbek a zöldnél, lágyak, susogóak, az ágakon megtermett gyümölcsök lógnak - itt körtének hívják -, ehetőek, és annyit eszel belőle, amennyi jólesik. Balra tőlem bozót, előttem a házunk. Kornyej azt mondta, hogy a saját kezével építette ezt a házat. Meglehet, nem tudom. Csak azt tudom, hogy amikor őfelsége vadászházához vezényeltek őrsgébe, hát ott is egy ház volt - pompás ház, a sok nagyfejű építette -, de hol van az ettől! A ház mellett medence, tiszta

vízzel, ha meglátod - innál is belőle, még inkább megfürödnél benne. Körös-körül sztyepp. Ott még nem is jártam. Kedvem se volt hozzá idáig. Kíváncsi is vagyok én most a sztyeppre! Arra szeretnék már rájönni, hogy milyen nyelven gondolkodom, a kutyafáját! Hisz az anyanyelvemen, az alajin kívül nem is tudok mást. A katonai társalgási könyv nem jöhet számításba: abban csak annyi van, hogy: „Kezeket föl!” „Feküdj!” „Ki a parancsnok?” És így tovább. De most sehogy sem tudom megérteni, Melyik is az anyanyelvem, ez az ő oroszuk vagy az alaji. Kornyej azt mondja, hogy az orosz - huszonötezer szó meg a nyelv járások - egy éjszaka alatt táplálták belém, amíg az operáció után aludtam. Nem tudom. Nyelvjárás... Hogy mondhatják ezt alajiul? Nem tudom. Hát ez nem az, amit eleinte gondoltam. Úgy véltem, hogy egy speciális laboratórium. Amilyen nálunk is van. Kornyej meg a felderítőszolgálat tisztje. Valami különlegesen fontos feladatra készítene föl engem. Lehet, hogy őfensége más szárazföldek után is érdeklődik. Vagy az ördögbe is, más bolygók iránt. Miért ne? Mit tudok én? És én bolond, eleinte azt hittem, hogy körös-körül minden csak díszlet. Az a hatalmas kék tárgy, ami időnként föltűnik a horizonton, díszlet talán? Vagy az ennivaló? Mutassátok meg a fiúknak ezt az ennivalót, el se hiszik, hogy létezik ilyen. Fogsz egy fogkrémes tubust, kinyomod egy tányérra, és amikor rajta van, a kinyomott anyag fölfújja magát és sistereg, akkor fogsz egy másik tubust, kinyomod, és fölkiáltani sincs időd, a tányéron, az orrod előtt egy tisztességes sült hús, ropogósra sütvé, és az illata... Nem, fiú k, ez nem díszlet! Ez hús. Vagy itt az éjszakai ég: minden csillagkép megvan. És a Hold. A z is díszlet? Becsületszavamra, ha ez díszlet, akkor túlságosan tökéletes. Különösen amikor magasan van. És amikor fölkel, hát az nem mindennapi látvány. Hatalmas, duzzadt, vörös, és ott lebeg a fák mögött... Már ötödik napja látom, de még mindig elfog a remegés.

Hát kiderült, hogy cefetül áll a dolog. Ezek itt, a fene vigye el, mindenhatók, szemmel láthatóan mindenhatók. És itt állok egyedül szembe velük, szembe minden hatalmukkal. Nálunk senki semmit se tud róluk, és ez már igazán különös. Úgy járnak a Gigandánkra, mintha hazamennének, ők mindent tudnak rólunk, és mi róluk semmit. Mivel jönnek hozzánk, mi kell nekik tőlünk? Különös... Nincs, aki maga elé tudná képzelni a rejtélyes dolgaikat - pillanatok alatt száz és száz kilométereket tesznek meg repülőgéppel, vasúttal, gépek nélkül... a felhőknel magasabb lehetetlen és hihetetlen épületeik, a terülj-terülj szobáik, a levegőből készült ételeik, a csodadoktoraik... És ma reggel - álmodtam, vagy mi a szösz? - Kornyej a medencéből egy szál fürdőnadrágban, minden egyéb nélkül madárként fölszállt az égbe, egy kört írt le a kert fölött, és a fák mögött leereszkedett... Ez, ahogy visszaemlékszem, teljesen megdöbbenett. Fölugrottam, futottam egyet a tisztáson, szakítottam egy körtét, hogy megnyugodjak. De hát csak öt napja vagyok itt! Mit láthattam én öt nap alatt? Itt ez a tisztás is. Az ablakom egyenesen ránéz. Az éjjel valami rettenetes nyávogásra ébredtem. Macskák verekszenek, vagy mi a szösz? De rögtön

tudtam, ezek nem macskák. Odalopakodtam az ablakhoz. Ott áll. Egyenest a tisztás közepén. Hogy micsoda - azt nem tudom fölfogni. Valami háromszögletű, hatalmas, fehér. Amíg dörzsölgetem a szemem, látom ám, hogy eloszlik a levegőben.

Becsületemre, akár egy kísértet. Ők „Lidércnek” hívják. Reggel meg kérdeztem Kornyejt, hogy mi volt ez, és azt mondta, hogy Lidérc típusú középtávú repülésekre - húsz fényévnél kisebbre - rendszeresített űrhajók. El lehet ezt képzelni? Húsz fényév, az ezeknek középtáv! A Giganda, többek közt, tizennyolc fényévre van ide... Ne-em, ők csak egyet hozhatnak tőlünk: rabszolgákat. Valakinek csak kell náluk dolgozni, valakinek csak kell a jólétüket biztosítani... Lám, maga Kornyej is megerősítette: „Tanulj, nézelődj, olvass, három-négy hónap múlva hazatérhetsz, nekiállsz új életet építeni; úgy néz ki, a háborúnak három-négy hónap múlva vége lesz, mi foglalkozunk ezzel a háborúval, és hamarost véget vetünk neki.” Itt már megértettem őt. Kérem: ki győz ebben a háborúban? Azt feleli, hogy nem győz senki. Béke lesz, és kész. Így... Értem az egészet. Tehát mi nem hiába pazaroltuk a nyersanyagot. Hogy csend és béke lesz, minden otthoni felkelés, lázadás és vérontás nélkül. A pásztorok se hagyják verekedni és megnyomorodni a bikákat. Aki veszélyes számukra, azt megölik; aki kell, azt megveszik, és eljönnek, hogy a Lidércek raktárait feltöltsék alajiakkal és patkányevőkkel vegyesen... És ez a Kornyej... Nem tehetek róla: tetszik nekem. Eszemmel fölfogom, hogy csak ilyen embert, és nem más milyent, állíthattak mellém. Eszemmel fölfogom, és mégse tudom gyűlölni. Ez valami érzéki csalódás. Hiszek neki, mint egy bolond. Hallgatom, és még a fülem is kettéáll. De hisz magam is tudom, hogy ő azt sugalmazza és bizonygatja nekem, hogy az ő világuk gyönyörű, a miénk pedig rossz, és a mi világunkat az övék mintájára kell átalakítani, és nekem, mint okos, határozott és erős legénynek, aki erre az életre tökéletesen alkalmas, ebben a munkában kell segédkezniem. Igen, apránként már hozzá is látott. Minden nagy embert, akit mi tisztelünk, ő már lepocskondiázott. Bragg tábornagyot is. Félszemű Rókat, a felderítő parancsnokát is, őfenségére is célozgatott, de természetesen itt azonnal félbeszakítottam... Mindenki meg kapta tőle a magáét. Még a császáriakról is szót ejtett, hadd lássam, hogy ő milyen elfogulatlan. Csak egyvalakiről mond jót. Gepárdról. Úgy látszik, is merhette. És becsülte. Azt mondta, hogy ebben az emberben egy nagy pedagógus halt meg. Azt mondja, hogy nagyra értékeli... Helyes.

Bár nem akartam, Gepárd járt az eszemben. Ej, Gepárd... Jó, hát a fiúk elestek. Nyúl is. Nagyorrú is... Kullancs rakétával a hóna alatt került a páncélos alá... kész. Ezért vagyunk a világon. De Gepárd. Apámra alig emlékszem, anyám - egyáltalán mi az, hogy anya? De őt sohasem fogom elfeledni. Nagyon leromolva kerültem az iskolába - éhezünk, macskahúst majszoltunk, majdhogy saját magunk meg nem zabáltuk. Apám kéz és láb nélkül tért haza a frontról, semmi hasznunk nem volt belőle, elkótyavetyélt mindent pálinkára... És a

laktanya? Az sem volt egy leányálom, a fejadagról mindenki tudja, hogy milyen. És ki adta oda nekem a saját konzervjeit? Ott állsz őrségen az éjszakában, éhes vagy, korog a gyomrod, aztán hirtelen, szinte a föld alól előbukkan, meghallgatja a jelentést, mormog valamit, markodba nyom egy darab kenyeret meg lóhúst - a saját kenyerét és lóhúsát, a hátszagi fejadagból -, és eltűnik... És az erőltetett menetben, amikor a gyöngeségtől összeestem, húsz kilométeren át vonszolt a saját nyakában. A fiúknak kellett volna vonszolni engem, meg is tették volna, de maguk is tízlépésenként estek orra. És hogy szól az instrukció? Ha nem b írod a menetet, nem b írod a szolgálatot. Eredj haza, és a bűzös lépcsők alatt hajkurász a macskákat... Ezt nem felejttem el neked. Úgy haltál meg te magad is, ahogy minket tanítottál meghalni. De ha már életben maradtam, akkor most élnem kell, és nem hozhatok szégyent az emlékezedre. De hát hogyan éljek? Jól belekeveredtem ebbe, Gepárd. Nagyon belekeveredtem! Hol lehetsz most? Biztass, sugallj... Ezek itt meg akarnak venni. Először is meg mentették az életemet. Meggyógyítottak, szinte újjáalakítottak, nem maradt egyetlen lyukas fogam se; új nőtt, vagy mi a szösz? Hizlálnak, tudják ezek a csavargók, hogy nálunk szükében van a falnivaló. Gyengéd szavakat mondanak, kellemes embereket állítanak mellém.

Épp most hív, hogy ideje ebédelni. Az ebédlőben leültünk az asztalhoz, fogtuk a tubusokat, és nekiláttunk az evésnek. Kornyej valami szörnyűséget eszelt ki: egy áttetsző, sárgás szálakból álló gomolyagot - olyan volt, mint egy döglött mocsári sün -, valami barna szósszal leöntötte az egészet, kisebb-nagyobb hús- és haldarabokat rakott rá, és most illatozik... hogy mitől, azt nem tudom, de erősen illatozik. Valamiért pálcikával ette. A két pálcikát összeszorította az ujjai között, a tányért az álla alá emelte, és az egészet elkezdte behajigálni a szájába. Hajigálja, és közben rám kacsint. Úgy látszik, jó a hangulata. De nekem, a gondolataim miatt vagy a körte miatt, de nem sok étvágyam volt. Húst csináltam magamnak. Főtt húst. Pároltat akartam, főltre sikerült. Jól van, ezt is meg lehet enni, és köszönöm.

- Ma kidolgoztam magam - szólt Kornyej, miközben a sündisznót lapátolta. - És te mit csináltál?

- Hát, semmi különöset. Fürödtem. Hevertem a fűben.

- A sztyeppén jártál?

- Nem.

- Butaság. Már mondtam neked: ott sok érdekes akad a számodra.

- Kimegyek. Majd.

Kornyej megette a sündisznót, és újra a tubus után nyúlt.

- Eldöntötted már, hogy mit szeretnél látni?

- Nem. Azaz igen.

- No?...

Mi a fenének kell lódítanom? Most nem akarok elmenni sehova. Itt akarok maradni, és ki akarom ismerni ezt a házat, így aztán kiböktem:

- A Holdra...

Kíváncsian nézett rám.

- És mi az akadálya? Ott a null-kabin az udvaron, a kódjegyzéket meg már odaadtam... Nyomd le a gombot, és eredj.

Kellett nekem ez a Hold?...

- El is indulok - mondtam. - Csak fölhúzom a kalucsnit.

Magam se tudtam, honnan szedtem ezt a szó lást. Biztos valamilyen nyelvjárásból.

Megült az agyamban, és most időről időre kiszökken belőlem.

- Hogyhogy? - kérdezte Kornyej, és fölhúzta a szemöldökét.

Elhallgattam. Most mehetek a Holdba. Egyszer kimondtam, tehát kell... Mit fogok ott látni? Persze, azért nem árt, ha megnézem... Végiggondoltam, mi mindent kellene itt megnéznem, és elsötétült előttem a világ. Hisz ha csak meg kellene néznem. De emlékezni is kellene, fel kéne jegyezni a koponyámba, de úgy összekeveredett itt a fejemben minden, mintha száz éve itt bolyonganék, és ezt a száz évet éjjel-nappal egyfolytában vetítenék nekem egy örült moziban, kezdet és vég nélkül. De hiszen ő k nem titkolnak el semmit előlem. Null-átvitel? Kérem. Elmagyarázza a null-átvitelt. Nemcsak elmagyarázza, hanem modellen be is mutatja. A modellt értem, de a null-kabin működését nem, bár Kornyej nagyon csökönyös. Térhajlítás, érted? Vagy ez a tubusétel. Három óra hosszat magyarázta, és mi maradt a fejemben? Szubmolekuláris összepréselés. Meg tágulás. Szubmolekuláris összepréselés - ez idáig rendben van. Kémia. De honnan veszi azt a darab sült húst?

- Mit búsulsz? - kérdezte Kornyej, és megtörölte szalvétával a száját. - Nehéz?

- Fáj a fejem - mondtam mérgesen.

Hümmögött és nekiállt, hogy letakarítsa az asztalt. Persze ugrottam, hogy segítek neki, ahogy illik, de itt náluk még egy embernek se marad sok munka ilyenkor. Annyi az egész lepakolás, hogy az asztal közepén ki kell nyitni egy lyukacskát, és mindent be lehet szórni, becsukni már nem kell, becsukódik az magától is.

- Gyerünk moziba - mondta. - Az egyik is merősöm csinált egy jó filmet. Régi stílusban, egy dimenzióban, fekete-fehérben. Neked tetszeni fog.

- Miről? - kérdeztem bágyadtan. Nem akartam én semmiféle mozit. Nem volt szükségem mozira. Folyamatos mozi van körülöttem. Delíriumos stílusban. Színes és térhatású.

- Van háborús is - mondta. - Igaz, a középkorban játszódik.

Röviden: le kellett ülnöm, és végignéznem ezt a mozit. Valami limonádé. A szerelemről. Két arisztokrata egy másba szeret, de a szülei ellenzik. Természetesen van benne néhány hely, ahol verekszenek, de csupán karddal. A felvételek persze jók voltak, nem is lehet más milyen náluk. A z egyik átszúrta karddal a másikat, nem volt benne semmi csalás: vagy háromujjnyira jött ki a penge az illető hátán, még gőzölgött is... Hát erre is csak rabok kellenek. Úgy fölkapart a gondolat, hogy alig bírtam kivárni a végét. A tetejébe már nagyon rá akartam gyújtani. Kornyej, akárcsak Gepárd, nem szívelte, ha rágyújtok. Ki kellene gyógyulnom ebből a szenvedélyből, de ebbe már nem mentem bele, régi énemből csupán ez maradt meg, és ha lehet, meg is marad. Nincs más megoldás, fölmegegyek a szobámba. Azt mondom, hogy töprengeni. A Holdról. Elhitte. Elengedett. Úgy mentem a szobámba, mintha hazamennék. Még az érkezésem után átrendeztem a saját ízlésem szerint. Persze, nem volt könnyű hozzászokni az újdonságokhoz, bár Kornyej elmagyarázta az egészet. Állok a szoba közepén és mint egy bolond, üvöltök: „Széket! Széket akarok!” Csak kissé később értettem meg a mikéntjét. Üvöltözni nem kell, de azt a széket magadban teljes részletességgel el kell képzelni. El is képzeltem. Még az akkurátusan összesztoppolt kopott bőrhuzatot is a karosszékben. Emlékszem, egyszer, egy menetgyakorlat után Nyúl leült, és amikor fölállt, a mászóvas kampója beleakadt a huzatba. No, én mindent úgy építettem föl, ahogy Gepárd szobájában volt, zöld gyapjúpokróccal leterített vaságy, éjjeliszekrény, vasláda a fegyverek részére, kisasztal lámpával, két szék meg a ruhásszekrény. Ajtót csináltam, mint az embereknél szokás, a fal kétszínű - narancssárga és fehér, az öfensége színei. A z áttetsző falak helyébe ablakot csináltam. A mennyezet alá fémernyős lámpát akasztottam...

Természetesen ez mind csupán díszlet. Nincs itt fém, nincs vas, nincs fa, ezekből nincs itt semmi, és fegyverem sincs abban a vasládában, csupán egyetlen géppisztolytöltény van benne, amelyik a zubbonyom zsebében hanyódott. És az éjjeliszekrényen sincs semmi. Gepárdnál egy asszony és egy gyerek fényképe volt az éjjeliszekrényen, azt mondták, hogy a felesége meg a lánya, de ő soha nem beszélt róla. Én is ki akartam egy fényképet tenni. Gepárdét. Ahogyan utoljára láttam őt. De nem sikerült jól elképzelnem. Igaza lehet Kornyej-nak, aki azt magyarázta, hogy ehhez festőnek vagy szobrásznak kellene lennem.

Végső soron tetszett a kuckó m. Itt szabadon lélegeztem, míg a többi szobában mintha egy tűz alá vett mezőn lennék. Igaz, csak nekem tetszik itt. Kornyej megnézte, nem szólt egy szót se, de láttam a szemén, hogy nincs megelégedve.

De ez nem olyan nagy baj. Akár hiszitek, akár sem, ez a szoba nekem se tetszik. Vagy inkább ez az egész ház. Vagy, a kutyafáját, az a láthatatlan erő, amely itt mindent irányít. Félrenézel, és az asztal már nincs sehol. Vagy a lámpa a mennyezeten. Vagy a vasdoboz átalakul egy olyasféle ládává, mint amilyenekben ők a mikrokönyveiket tartják...

Na itt van, most is. Odanézek, nincs meg az éjjeliszekrény. A mi az éjjeliszekrény helyén van, az nem az én éjjeliszekrényem, nem is Gepárdé, sőt nem is éjjeliszekrény. A z ördög tudja, mi az; valami félig áttetsző berendezés. Még szerencse, hogy a cigaretta ott maradt. Szeretett, magam sodorta csikkjeim... Leültem a kedvenc székembe, rágyújtottam, és eltüntettem ezt az egész berendezést. Becsületemre, örömmel tettem. De az éjjeliszekrény visszatért a helyére. Még a számára is emlékeztem: 0064. Hogy mit jelent ez a szám, azt nem tudom.

Szóval ülök, cigarettázom, bámulom a saját éjjeliszekrényemet. Visszanyertem a lelki nyugalmamat, a szobában barátságos félhomály, keskeny ablak; alkalomadtán egész jól lehetne innen viszonzni a tüzet. Ha lenne mivel. Törtem a fejem, mit tegyek az éjjeliszekrényemre. Addig töprengtem, amíg csak kitaláltam. Leakasztottam a medált a nyakamból, fölnyitottam, és kivettem belőle a fenséges asszony arcképét. Ahogy tudtam, berámáztam, elhelyeztem, új cigarettára gyújtottam, ültem, és néztem az Ezer Szív Szüzének gyönyörű arcát. Mi, Harci Macskák mindnyájan a lovagjai és védelmezői vagyunk mindhalálig. Minden javunk az ő tulajdona. Gyengédségünk, jóságunk, vágyakozásunk mind tőle van, érte van, a nevében van.

Ültem, ültem, és hirtelen rádöbbsentem, hogyan is nézek ki öelőtte... Pfü! Majd leestem a székről, úgy pattantam föl, kinyitottam a szekrényt, letéptem magamról ezt a fehér-kék bohóckabátot és bohócnadrágot. Le a szandált, és meztelen lábamra fölrántottam a nehéz, rövid szárú vörös csizmát. Fölcsatoltam a szíjamat, majd elszorult a lélegzetem is. A barettem sajnos nincs meg, úgy látszik, teljesen elégett, és a porból nem tudták tökéletesen helyreállítani. De lehet, hogy még én vesztettem el a nagy zűrzavarban... Belenéztem a tükörbe. Mindjárt más lett a fizimiskám: nem egy taknyos kölyök, hanem egy Harci Macska; izzanak a gombjai. Az emblémán fogait vicsorgatja az örökké tomboló Fekete Szörny, az őv csatja pont a köldökömön, mintha odanőtt volna. Hogy miért nincs meg az a baret... Hirtelen azon kaptam magam, hogy teli torokból üvöltöm a Harci Macskák indulóját, egész a rekedtségig, és a szemem könnyben ázik. Végigénekeltem, megtöröltem a szemem, és újra elkezdtem az elejétől, most már csak félhangon, egyszerűen a magam örömeire, a legelső sortól, amelytől minden szív összeszorul: „Bíbor fények áradnak az égen...” Egész a hetyke utolsóig: „Harci Macska nem pusztul el soha!” Mi ugyan odahaza még egy versszakot írtunk hozzá, de azt józan állapotban - és főleg a Szűz arcképe előtt - mégsem lehetett előadni. Emlékszem, Gepárd egyszer alaposan fültövön vágta Krokodilt emiatt...

A kutyafejét! Újra! Újra ez a lámpa, amivé az ostoba gyertya visszaváltozott. Hát mit csináljak veled!... Megpróbáltam a lámpát újfent gyertyává változtatni, de végül köptem rá, és eltüntettem az egészet. Elfogott a kétségbeesés. Hogy győzzem le Őket, amikor a saját szobám se tudom legyőzni! Ezt az átkozott házat... Fölemeltem a széket, és újra leültem. Ház. Hát, fiúk, ezzel a házzal valami nincs rendben. Látszólag egyszerű kétszintes ház a bozót mellett, köröskörül huszonöt kilo méteres körzetben a pusztá sztyepp, lapos, akár a deszka, és a házban csak ketten vagyunk. Kornyey meg én. Kész. De hát, fiúk, ezzel még nem mondtam el mindent.

Először is a hangok. Valaki beszél, nem is egyedül, és rádió sehol. A hangok betöltik az egész házat. És nem éjszaka, de fényes nappal. Ki beszél, kivel beszél, miről beszél - nem értem. Ugyanakkor Kornyey nincs idehaza. Persze az is kérdés, hová mászkál... Bár erre a kérdésre mintha megjelentem volna a választ. A helyzet a következő: tegnapelőtt ott ülök az ab lak mellett, és a null-kabint figyelem. Ott van rézsútosan nekem, a homokút végén, tán ötvenlépésnyire. Egyszer csak hallom, a házban valahol mintha egy ajtó nyikordulna, majd hirtelen csönd, és én érzem, hogy egyedül maradok. Gondoltam, hogy most nem a null-kabin segítségével távozik. De hirtelen mintha fejszével vertek volna fejbe! Ajtó! Hol van ebben a házban az enyémen kívül még egy ajtó, amelyik nyikorog? Kiugrottam a szobámból, és lerohantam a földszintre. Jobbra-balra tekingetek, és meg látok egy világos folyosót, a falán ablakok... Hát ez egészen olyan, mint nálunk. Hirtelen lépéseket hallok. Nem tudom, mi tarthatott vissza. Félreálltam, és visszatartottam a lélegzetem. A folyosó üres, legvégén közönséges, festett ajtó... Hogy nem vettem észre eddig, nem értem. Meg a folyosót is... Ezt sem értem. No jól van. Most a lépések a fontosak. Néhány ember lehet. Közeledtek, közeledtek - a szívem is összeszorult -, és a fal mögül a folyosó közepére hárman vonultak ki, egy más háta mögött. A kutyafejét! Császári ejtőernyősök, teljes menetfelszerelésben, terepszínű kezeslábasban, hónuk alatt géppisztoly, övükben fejsze. Egyedül vagyok, üres a kezem, semmi sincs nálam. Ha hátranéznek, elvesztem. Nem néztek hátra. Végigvonultak a folyosón, egész az ajtóig, és ott eltűntek. Az ajtó nyikorgott egy kicsit, szinte a huzattól - és vége. No, fiúk... Igyekeztem ám a szobámba vissza és csak ott tértem magamhoz.

Még most sem értem, mit jelenthet ez. Az világos volt, hogyan tűnik el Kornyey a házból. Ezen az ajtón keresztül. De honnan kerültek ide ezek a patkányevők teljes felszerelésben?... És mi lehet az ajtó mögött?

A csikket ledobtam a padlóra, és végignéztam, hogyan szívja magába és emelkedik vissza a padló. Rettenetes, de valahogy neki kellene látni. És ha nekilátok, akkor csak ennél az ajtónál. Persze kényelmesebb a kertben körtét majszolni... vagy rekedtségig indulókat harsogni a szobában. Kidugtam a fejem az ajtón, és füleltem. Csönd. Kornyey itthon lehet. Talán jobb is. Ha történik valami, elüvöltöm magam, és a segítségemre jön. Behatoltam a folyosóra,

lábujjhegyen, kezem széttárva. Egy örökkévalóságba telt, míg az ajtóig elértem. Teszek vagy tíz lépést, megállok, fülelek; gyerünk tovább. Odaértem. Egy közönséges ajtó. Nikkelkilincs. Odaszorítom a fülem, de nem hallok semmit. Vállammal meg lököm. Nem nyílik. Lenyomom a kilincset. Megint nem nyílik. Érdekes. A homlokomon gyöngyözik az izzadság, körülnézek. Senki. Újra megfogom a kilincset, újra lenyomom, és az ajtó kinyílt. A z ijedtségtől vagy a váratlanságtól becsaptam az átkozottat. A fejem üres, és csak egy gondolat forog benne, akár az üres benzintartályban a borsószem: ne mássz bele, te hülye, téged nem bántanak, te se bánts senkit... De ezt az utolsó, hitvány gondolatot hamar kipenderítettem.

Látom ám, az ajtó melletti falon apró, akkurátus betűkkel alaji nyelven oda van írva: „annyi mint”. Sok minden oda volt írva, összesen hat sor, de a többi az matematika volt, méghozzá olyan matematika, hogy én csak a plusz- és mínuszjelet értettem meg belő le. Az egész úgy nézett ki, hogy négy sor matematika, azután ez az „annyi mint”, két vonallal aláhúzva, és utána még két sor képlet, az egészet egy kövér keret fogta körbe, de a palavessző elmorzsolódhatott annál, aki írta. Hát így állunk... Szegény üres benzintank-fejemben olyan nyüzsgés támadt, hogy az ajtóról meg is feledkeztem. Kiderül, hogy nem is én vagyok itt az egyetlen alaji vendég? Ki a másik? Hol van? Idáig miért nem láttam? Miért írták ezt ide? Jelt adni? Kinek? Nekem? De hát én nem értek a matematikához... Vagy csak azért írták ezt a matematikát ide, hogy eltereljék a figyelmemet? De nem voltam képes az egészet végiggondolni, mivel meghallottam, hogy Kornyej hív. Félkábán futottam el onnan, és lábujjhegyen a szobámba surrantam. Leroskadtam egy székre, rágyújtottam, és fölkaptam egy könyvet. Kornyej odalent még kiáltott egypárat, azután meghallottam, hogy kopog az ajtón. Többek közt az is szokása volt, hogy bár ez a saját háza, mégse jött be soha kopogtatás nélkül. Ez jó lesett nekem. Gepárddal mi is mindig kopogtattunk. De idáig ez nem jutott az eszembe. „Jöjjön be” - mondtam, és olyan kö zönyös, elmélázó arcot vágtam, mintha semmit se láttam, semmit se hallottam volna.

Bejött, megállt a küszöbön, nekidőlt az a jtófélfának, és nézett. A z arcáról semmit se lehetett leolvasni. Olyan arcot vágott, hogy rögtön észbe kaptam, és elnyomtam a csikket.

- No, hogy tetszett a Hold? - kérdezte.

Hallgatok. Mit mondjak? Ilyenkor mindig úgy érzem, hogy mindjárt máglyára vet, de idáig ez még nem történt meg. Hacsak most nem fog. - Gyerünk - mondja. - Mutatok valamit. Utána talán még elugrunk a Hold ra is.

Már megint ez a Hold. Lassan megfekszi a gyomromat.

- Igenis - mondom, de mindenesetre meg kérdezem: - Óhajtja, hogy átöltözzek?

- Nincs meleged ebben? - kérdezett vissza.

Nem állhattam meg, hogy el ne nevessem magam. Micsoda kérdés!

- Elnézést - mondta, mintha a gondolataimban olvasna. - Menjünk.

Még sohasem vezetett erre felé. Ne-em, fiúk, ebben a házban én sohasem fogom kiismerni magamat. Nem is sejtettem, hogy ebben a házban ilyen is van. A társalgóban, a könyves fülke mellett meg kocogtatta a falat, kinyílt egy ajtó, és az ajtó mögött egy lépcső vezetett a föld alá. Még egy teljes, föld alatti szint is van ebben a házban, olyan pompás és ragyogó, mintha napfény érné, de ez már nem lakás. Itt valami házi művészet van. Egy hatalmas terem, és hogy mi minden van benne!

- Tudod, Réce - mondta valami különös, szomorkás hanglejtéssel -, korábban kozmobiológusként dolgoztam, más bolygók élőlényeit vizsgáltam. - Milyen csodálatos idők voltak! Hány világot láttam, és minden új világunk külön, saját élete van; az egész emberi történelem nem elég ahhoz, hogy titkait teljesen kifürkészsze... Nézd csak! - Megragadta a karomat, és a sarokba vonzott, ahol egy fekete lakkdobogón egy kutya nagyságú csontváz volt fölállítva. - Nézd, két gerince van. Egy vadállat a Nistagmáról. A mikor az első példányt elhoztuk, azt hittük, hogy torzszü lött. Aztán jött a második, a harmadik... Kiderült, hogy a Nistagmán az élő lényeknek egy egész új formájára bukkantunk, a kétgerincűekre. Másutt sehol... és a Nistagmán is csak egy faj létezik. Honnan? Minek? Ötven év telt el azóta, de ezt a titkot még nem fejtette meg senki... Vagy nézd ezt... És ment és ment. Csontvázról csontvázig vonzott, hadonászott, fölemelte a hangját; ilyenek még sohasem láttam. Persze nagyszerű, hogy ennyire szereti a kozmobiológiát. Vagy valami különös emlékeket ébresztett föl benne. Nem tudom. Keveset értettem meg abból, amit mondott, még kevesebbre emlékszem, különösebben nem is érdekelt az egész. Minek ez nekem? Szóval inkább volt őt nézni, mint az állatait! Volt ott belőlük vagy száz darab. Vagy csontvázként, vagy hatalmas áttetsző tömbökbe erősítve (ha jól értettem, az a különleges védelmüket szolgálta), vagy egyszerűen kitömve, ahogy őfensége vadászházában is, de az csupán egy fej vagy bőr. Ahogy a második terembe léptünk, visszahököltem, az egész falat egyetlen bőr borította be. A kutyafejét! Húsz méter hosszú, három méter széles, ha nem négy, még a mennyezetből is eltakart egy kis darabot. Az egész bőrt nem is pikkelyek, hanem lemezek borították, egy-egy lemez akkora, mint egy tábla, és mindegyik tiszta, izzó tűzű smaragdként ragyog, s ettől a bőrtől az egész terem zöldes színben játszott. Megzavarodtam, nem tudtam betelni a látvánnyal.

Hát ilyen is létezik valahol! A feje kicsi, akkora, mint az öklöm, nem látni a szemét, és a szájába nem fér bele az ujjam; nem értem, hogyan táplálkozhat ez a hústorony... Utána a terem végében egy ajtót pillantok meg. Valami sötét szobába vezet. Közelebb lépek, hát, fiúk, ez nem ajtó. Ez egy hatalmas nyitott száj. Istenem, akár egy ajtó! Csak nem szobába vezet, hanem garázsba, esetleg

hangárba. Ezt a vadat tahorgnak hívják, és a Pandorán zsákmányolták. De Korneye o lyan szórako zottan ment el mellette, mintha valami vacak teknősbéka lenne. Kétvagonnyi a fej, és a pofájába beleférne az egész iskolánk. Milyen test tartozhat egy ekkora fejhez? És mivel lehetett elejteni? Talán rakétavetővel...

No, mi van még itt? Kü lönféle madarak, hatalmas rovarok... Egy lábra is emléks zem. Az a láb a terem közepén állt. Szintén azzal az áttetsző anyaggal öntötték le. Furcsa egy láb volt, az biztos. Nálam magasabb, bütykös, akár egy öreg fatörzs, rajta nyolc karo m - a Gugu sárkánynak rajzolnak ilyent -, mindegyik akár egy szablya... Figyelemreméltó valami. Aztán kiderült, hogy ezen az egy lábon kívül még egy faro k sincs egyetlen mú zeu mban sem. A Jajla bolygón él, sok évig vadásztak utána, de teljes példányt azóta sem tudtak szerezni. Go lyó nem fogja, gáz nem fogja, csapdába nem lép, döglötten sohasem látták, legfö ljobb így, darabokban. A megsérült részei egyszerűen letörnek, kis ideig még élnek - remegnek és mo zognak -, végül elcsöndesednek... Igen, ez láb. Ott álltam előtte, és akkorára tátottam a szám, akár a tahorg. Kész óriás. Teremtő m... Megyünk csak, megyünk. Korneye mesél, dicsekszik, de lassan unalmassá válik, és újra a saját dolgaimró l kezdek töprengeni. Először arról a feliratról, amellyel szembe találtam magam, és hogy milyen következtetéseket kellene levonnom belőle, azután valahogy újra Korneye jra gondoltam. Miért él egyedül? Hiszen gazdag, független ember. Hol a felesége, hol vannak a gyerekei? Milyen lehet a felesége egyáltalán? Először a kórházban láttam, amikor a termen áthaladt. Azután ide is eljött hozzá. Illetve amikor jött, nem láttam, de azt már a saját szememmel figyelhettem meg, ahogy a férfi a null-kab inig elkísérte. De valahogy nincs evvel a nővel szerencséje. Azt mondja neki: „Várlak téged mindennap, minden órán, mindig.” És a nő felel: „Gyűlöllek mindennap, minden órában...” vagy valami hasonlót. Láttam. Fölmerül a kérdés, hogy akkor minek jött el ez a nő. Hogy végsőkéig fö lzaklassa ezt a férfit. Belépett a kabinba, és - fr-r-r! - már itt se volt, de a férfi ott állt szegény, az arcára újra kiült az a bánatos, fájdalmas tekintet, amit a kórházban láttam, és most rájöttem, honnan ismerem ezt az arckifejezést: a halálos sebesültek arcán láttam, miközben elvéreztek. Nem, a magánéletben nincs szerencséje, ezt mint kívülálló tisztán látom. Lehet, azért dolgozik éjjel-nappal, hogy lekösse magát. Talán innen ered az állatok iránti vonzalma is ... De kienged végre innen a föld alól, vagy egész életünket itt fogjuk eltö lteni? Nem, nem enged. Valamit újra magyaráz. Talán ha a felét megnéztük? Valószínűleg megnéztük.

I-igen, ezek az állatok mind éltek, ezer fényévnnyire innen. Nem ismerem a bánatukat, de bizonyára mindegyiknek megvolt a maga gondja-baja. Aztán ezek odamentek, zsákba dugták őket, és gyerünk ide a mú zeu mba! Tudományos célokra. És mi is élünk, küszködünk, történelmet csinálunk, gyűlöljük az ellenséget, nem szánju k magunkat, de ezek figyelnek minket, és készítik már a

zsákok. Tudományos célokra. Vagy másra. Végül is mi a különbség köztünk? Talán majd mi is ilyen talapzatokon állunk, és ők majd gesztikulálnak, vitatkoznak körülöttünk: miért vagyunk ilyenek, honnan kerültünk elő, és miért. És ekkor hirtelen testvéreimnek éreztem ezeket az állatokat... No, nem valódi testvéreimnek, csak átvitt értelemben... Azt mondják, hogy árvíz, tűzvész idején a dzsungel állatai, ragadozók és növényevők vállvetve menekülnek, barátokká válnak, segítik egy mást, így hallottam. Hát valami ilyen érzés fogott el most engem is. És akár a bűnjelet, pont ebben a pillanatban egy csontvázat pillantottam meg.

Ott állt szerényen a sarokban, minden talapzat nélkül; alacsony növésű, még nálam is alacsonyabb. Ember. Koponya, kéz, láb. Hogy én nem emberi csontvázat láttam? Meglehet; a mellkasa szélesebb, a kezei egész aprók, az ujjacskái között mintha hártya feszülne, és a lábacskái görbék. Mindegy - ember.

Az arca mon valószínűleg megváltozott valami, mivel Kornyej hirtelen megállt, figyelmesen rám nézett, azután a csontvázra, majd megint énrám.

- Mi van veled? Mit nem értesz? - kérdezi.

Hallgatok, a csontvázat bámulom, de Kornyejt kerüli a tekintetem. Hisz valami ilyen vár rám is. De Kornyej nyugodtan beszélt:

- Igen, ez a híres pseudohomo, a természet egyik nevezetes titka. Tán olvastál róla valahol?

- Nem - mondtam, és magamban arra gondoltam, hogy ő most mindent megmagyaráz.

Mindig olyan szépen elmagyarázott mindent. De hát hihetek-e neki?

- Ez egy csodálatos történet - mondja Kornyej -, és valamilyen formában tragikus is.

Úgy véled, ennek a lénynek értelmesnek kell lennie. Legalábbis az általunk is mert összes törvény szerint. - Széttárta a karját. - De ez nem bizonyult annak. A csontváz semmi, majd mutatok róla fényképet. Egy tudományos kutatócsoport a múlt században fedezte föl a pseudohomót a Tagorén. Sokáig igyekeztek velük kapcsolatot teremteni, figyelték őket természetes viszonyaik közt, tanulmányozták őket. Végül oda lyukadtak ki, hogy ezek állatok. Paradoxon hangzik, de ami tény, az tény, állatok. Úgy is bántunk velük mint állatokkal. Állatkertekben tartottuk, elláttuk minden szükségessel őket, anatómiáját vizsgáltuk, preparáltuk, csontvázakat és koponyákat szereztünk a gyűjtemények számára. Akárhogy is, ez a szituáció a tudományos gondolkodásban egyedülálló. Ennek az élőlénynek embernek kellene lennie, de mégsem az. És alig telik el néhány év, a Tagorén fölfedeznek egy hatalmas, az emberétől és tőletek teljesen különböző civilizációt, amely sosem látott fantasztikus

kidolgozású, és kétségkívül létezik... Elképzélheted, milyen szörnyű volt. A felfedezők közül az egyik megőrült, a másik főbe lőtte magát... És még csak húsz év telt el. Kiderült, hogy a bolygón van értelem. De az embertől teljesen idegen. Nem is hasonlít sem a miénkre, sem a tietekére, de mondjuk, még a leonidasiakéra sem, a tudomány el se tudta képzelni, hogy ilyen is létezik... Igen... Ez volt az igazi tragédia. -

Hirtelen, mintha már unná az egészet, elindult kifelé a teremből, szinte meg is feledkezett róla, de a küszöbön megállt, ránézett a sarokban álló csontvázra, és azt mondta:

- Most az a feltevésünk, hogy ez itt valamiféle mesterséges lény. Érted, a tagoreiek csinálták maguknak, valami modellféle lehet... De mihez? A tagoreikkal eddig nem találtunk közös nyelvet... - Itt rám nézett, rácsapott a vállamra, és azt mondta: - Így állunk, bajtárs ... És te azt mondod: ko zmo zoológia.

Nem tudom, hogy igazat mondott-e, vagy csak kitalálta az egészet, hogy a fejemet teljesen meg zavarja, de ezután, úgy látszik, elment a kedve attól, hogy fel s alá szaladgálva tartson előadást a természet titkairól. Kimentünk a múzeumból. Ő is hallgatott, én is; bennem óriási volt a zűrzavar, és így mentünk a dolgozószobájáig. Leült a karosszékebe a képernyő elé, a levegőből leemelt egy talpas poharat, telve kedvenc italával, elkezdte szalmaszálon át szívogatni, és mintha átnézett volna rajtam. A dolgozószobájában a képernyőn és hihetetlen mennyiségű könyvön kívül semmi sem volt. Még egy asztal se, és idáig még nem jöttem rá, mit csinál akkor, ha egy papírt alá akar írni. Nem volt a szobában se térkép, se fénykép, se dísz tárgy. Pedig gazdag ember, megengedhetné magának! Az ő helyében, ha nem lenne elég pénzem, eladnám azt a smaragdos bőrt, szolgát fogadnék, szobrot állítanék mindenféle, szőnyeget akasztanék föl, ahogy nálunk. Igaz, én nőtlen lennék. Az is lehet, hogy tiltva van neki a fényűzés. Mit tudok én az ő feladatairól? Semmit. A múzeumát is a pincében tartja...

- Figyelj, Réce - szó lalt meg hirtelen -, te itt rettenetesen unod magad, igaz?

Váratlan volt a kérdés. Ki is meri őt, mit kellene ilyenkor felelni? Végző soron azt se tudom, hogy unatkozom-e itt egyáltalán. Hogy nem érzem jól magam, az igaz. Hogy kényelmetlen itt nekem, az is igaz. Hogy nem lelem a helyem, az is igaz. De hogy unatkoznék?... Unalmas-e az embernek pergőtűzben rohamozni? Ő bezzeg sohasem unatkozik. De idáig én sem unatkoztam itt.

- Nem - mondtam. - A saját helyzetemen töprengök.

- No, és mire jutottál?

- Teljes egészében az ön kezében vagyok.

Nevetett.

- A kezemben... Jól van, erről ne többet. Látod, én nem tudom az egész idő m neked szentelni. Bár úgy látom, ettől te nem szenvedsz különösebben. Igyekszel tőlem távol tartani magad...

- Egyáltalán nem - tiltakoztam udvariasan. - Soha nem felejttem el, hogy ön mentett meg engem.

- Meg mentettelek? Hm... A z még messze van. De nem akarsz meg ismerkedni egy érdekes egyéniséggel?

Megdobbant a szívem.

- Ahogy parancsolja - mondtam.

Elgondolkodott.

- Tényleg parancsolom - mondta, miközben fő lemelkedett -, ez valóban hasznos lesz.

Ezekkel a számo mra érthetetlen szavakkal odament a túlsó falhoz, valamit matatott ott, és a fal szétnyílt. Odanéztem, és hátrálni kezdtem. Hogy itt nálunk a falak pillanatonként szétnyílnak és bezárulnak, azt már az unalo mig megszoktam. De hát mire számítottam? A rra, hogy be akar annak a matematikusnak mutatni, de fiú k, a kutya fáját, ott egy két és fél méter magas gölem állt. Tenyeres-talpas figura, nyaka nincs, a pofája mintha sűrű, rácsos rostély mögé lenne zárva, a feje két o ldalán meredezett valami, talán fényszóró, talán fül. Komolyan mondom, ha nem lett volna egyenruha rajtam, ész nélkül elináltam volna. Becsületesemre. Még egyenruhában is elináltam volna, de fő ldbe gyökerezett a lábam. És ez a gölem a tetejébe még to mpa basszus hangon meg is szólalt:

- Üdvözlét, Kornyej!

- Üdvözlét, Dramba - mondta neki Kornyej. - Gyere be.

Bejött. Azt vártam, hogy a lépéseitől szétesik az egész ház. Egy ekkora csodalényszobor! De bejött; szinte úszott a levegőben. Se hang, se nesz, az előbb még a fürkében állt, most pedig már itt a szoba közepén, és hangszóró-füleit felém fordítja. A hátam mögött már érzem a falat, nincs hova hátrálni. Ez a gazember Kornyej meg csak nevet, és azt mondja:

- Na ne félj, ne félj, Harci Macska! Ez robot! Gép!

Köszönöm, gondolom. Mennyivel jobb nekem az, hogy ez gép, vagy mi a szösz!

- Ilyeneket már nem is gyártunk - mondta Kornyej, megsimogatva a gölem könyökét.

- De az apám ilyenekkel volt a Jajlán is, a Pandorán is. Emlékszel a Pandorára, Dramba?

- Mindenre emlékszem, Kornyej - dörmögte a gólem.
- No, is merkedjete meg - mondta Kornyej. - Ez Réce, a fiú a pokolból. A Földön újonc, nem tud semmit. Engedelmeskedj neki.
- Várom a parancsait, Réce - dörmögte a gólem, és üdvözlésképp hatalmas tenyerét a mennyezetig emelte.

Mindent összevetve, jól végződött az egész. De késő este, amikor az egész ház aludt, lelopóztam arra a folyósóra, és a matematikai képlet alá odaírtam: „Ki vagy, barátom?”

IV. fejezet

Amikor elérték az elhagyott utat, a nap már magasan járt a sztyepp fölött. Rózsák illatoztak, zizegett a rövid, durva fű, és meg-megroppant a lábuk alatt. Körös-körül milliárd szöcske zengett és ciripelt, a felhevült föld átható, kesernyés illatot árasztott. Furcsa egy út volt, teljesen egyenes, a ködbe vesző kék horizont alól indult, felébe vágta a földet, és újra eltűnt a horizont mögött, arrafelé, ahol huszonnégy órán át, éjjel és nappal egy távoli valami érthetetlenül fölflángolt, ragyogott, mozgott, föl puffadt és visszazuhant. Az út széles volt, homályosan ragyogott a napon, és a szalagja lágy anyagból készült, néhány centi vastag, lekerekített csíkként húzódott a kemény sztyeppén. Réce rálépett, csodálta a váratlan ruganyosságot, és párszor könnyedén fölugrott. Ez nem beton volt, se naptól áttüzesedett aszfalt. Leginkább valami feszes gumira emlékeztetett. És ebből a gumiból hűvösség áradt az izzó burkolat fullasztó lehelete helyett. Nem volt rajta nyom, még por se. Réce lehajolt, megtapogatta a sima, szinte síkos felszínt. A tenyere tiszta maradt.

- Az utóbbi nyolcvan évben igencsak kiszáradt - tutulta Dramba. - Amikor utoljára láttam, húsz méternél is szélesebb volt. És mozgott.

Réce leugrott a földre.

- Mozgott? Hogyhogy mozgott?
- Ez ön mozgó út volt. Akkoriban sok volt belőlük. Az egész földgolyót behálózták, és szinte folytak, a szélén lassabban, a közepén gyorsabban.
- Nektek nem voltak autóitok? - kérdezte Réce.
- Voltak. Nem tudom megmondani önnek, miért lelkesedtek az emberek az ilyen utak építéséért. Valami kapcsolatban volt a környezetvédelemmel. Én csak közvetett információkkal rendelkezem. Az önmozgó út tisztított is. Kivont minden ártalmas és felesleges anyagot a levegőből, a vízből és a földből.
- És most miért nem mozog? - kérdezte Réce. - Nem tudod bekapcsolni?

- Nem. A z utakat speciális központokból irányították. A legközelebbi is túl messze van ide. De lehet, hogy ezek a központok már nincsenek is meg. Szükségtelemmé váltak. Ahogy látom, nagyon megváltozott minden. Korábban rengeteg ember járt ezen az úton. Most senki. Ezen az égen azelőtt a légi járművek több szinten mentek, mentek, mentek. Most üres az ég is. Régebben az út két oldalán olyan magasra nőtt a gabona, mint én. Most csak sztyepp.

Réce tátott szájjal hallgatta.

- Azelőtt a receptoraimon keresztül - folytatta monoton hangon Dramba - másodpercenként különböző hangnemű rádióimpulzusok százai érkeztek. Most az atmoszféra zavarain kívül nem hallok semmit. Eleinte azt hittem, bennem van a baj. De már rájöttem, olyan vagyok, mint voltam. A világ változott meg.

- Talán elsatnyult a világ? - élén kült meg Réce.

- Nem értem - mondta Dramba.

Réce megfordult, arrafelé nézett, ahol fellángolt és mozgott a horizont. Hogyisne, gondolta komoran. Még hogy elsatnyult.

- És az ott mi? - kérdezte.

- Antonov van arra - felelt Dramba. - Egy város. Nyolcvan évvel ezelőtt innen még nem lehetett látni. Mezőgazdasági város volt.

- És most?

- Nem tudom. Egész idő alatt az informátoraimat hívom, de senki se felel. A kapcsolat eszközei is megváltoztak. Réce. Minden megváltozott.

Réce a titokzatos villódzásra figyelt, és a láthatár alól hirtelen egy hatalmas háromszögletű vitorlához hasonló, elképzelhetetlen méretű szürkés-kék valami bukkant föl, alig sötétebb, mint az ég; lassú és méltóságteljes íveket írt le, akár egy óramutató a számlapon, majd újra eltűnt, föloldódott a ködös párában. Réce a lélegzetét is visszafojtotta.

- Láttad? - suttogta.

- Láttam - mondta Dramba leverten. - Nem tudom, mi az. Ilyen azelőtt nem volt.

Réce fázósan összehúzta a vállát.

- Fázom itt melletted... - morogta. - Menjünk haza.

- Még a rakétaállomást is meg akartuk látogatni - emlékeztette Dramba.

- Uram! - szólt rá nyersen Réce.

- Nem értem...

- A mikor hozzám fordulsz, hozzá kell tenned, hogy „uram”!

- Értettem, uram!

- No, mesélj nekem magadról még! - parancsolta Réce.

Dramba elmesélte, hogy ő egy robot-android, az expedíciós robotok ilyen és ilyen számú kísérleti szériájából, ekkor és ekkor - jó száz éve - konstruálták (elég öregecske már), ekkor és ekkor készült. Valamilyen expedícióban vett részt, a Jajlán komolyan megsérült, darabokra esett szét, rekonstruálták és korszerűsítették ekkor és ekkor, de többet nem vett részt expedícióban.

- Utoljára azt is mondtad, hogy öt évig múzeumban voltál - szakította félbe Réce.

- Hat évig, uram. A Lübecki Történelmi Múzeumban.

- Helyes - szólalt meg Réce. - És utána nyolcvan évig ácsorogtál Kornyejnél abban a fülkében.

- Hetvenkilenc évig, uram.

- Jól van, jól, nem szükséges helyesbíteni engem! - Réce elhallgatott. - Biztosan unalmas volt ott álldogálni.

- Nem tudom, mi az, hogy unalmas, uram.

- No, és mit csináltál ott?

- Álltam, és parancsra vártam, uram.

- Parancsra... És most örülsz, hogy kihoztalak?

- Nem értem a kérdést, uram.

- Micsoda bunkó! Egyébként nem érdekes. Inkább azt mondd meg: miben különbözöl az emberektől?

- Én mindenben különbözöm az emberektől, uram. Összetételemben, az irányítási rendszeremben és a kontroll elveit, a rendeltetésemet illetően is.

- És mi a te rendeltetésed, te bunkó?

- Megérteni az utasításokat, amelyek teljesítésére képes vagyok.

- Tehát te készen állsz arra, hogy minden utasításomat teljesítsd? - kérdezte Réce.

- Igen, uram, ha erőm engedi.

- Jól van... De ha én parancsot adok neked, és... hm... valaki más ezzel ellentétet?

Akkor mi van?

- Nem értem, ki adja a második utasítást.

- No, hogy is mondjam... Mindegy, hogy ki.

- Nem mindegy, uram.

- Hát például Kornyej...
- Kornyej parancsát teljesítem, uram...

Réce hallgatott egy ideig. No, te ökör - gondolta. - Ezt az aljasságot!

- És miért? - kérdezte végül.
- Kornyej öregebb, uram. A társadalmi jelentőségének jóval nagyobb az indexe.
- Mi ez az index?
- Nagyobb felelősséget visel a társadalom előtt.
- És azt te honnan tudod?
- Az információs szintje jóval magasabb.
- No és?
- Minél nagyobb az információs szint, annál nagyobb a felelősség.

Ügyes - gondolta Réce. - Ebbe nem lehet belekötni. Teljesen hihető. Én itt olyan vagyok, akár egy kisgyerek. No, majd meglátju k...

- Igen, Kornyej nagy ember - mondta. - Én tényleg messze vagyok tőle. Ő mindent lát, mindent tud. Itt ballagunk veled, fecsegünk, és ő minden szavunkat hallja. Valami nem tetszik neki, és kapunk a fejünkre...

Dramba hallgatott. Az ördög tudja, mi zajlik abban a fűles koponyában. Pofája nincs, szeme nincs, nem ért semmit. És a hangja állandóan egyforma.

- Jól mondom?
- Nem, uram.
- Hogyhogy nem? Szerinted van, amit Kornyej nem tud?
- Igen, uram. Ő is kérdez.
- Most is?
- Nem, uram. Most nincs vele kapcsolatom.
- Tehát szerinted ő most nem hallja, amit mondasz? Vagy amit én mondok neked? Hiszen ha akarja, még a gondolatainkat is hallja, nemhogy azt, amit beszélünk...

- Értem, uram.

Réce gyűlölettel nézett Drambára.

- Mit értesz, te lyukasfejű?
- Megértettem, hogy Kornyej beépített egy gondolatregisztráló készüléket.
- Ki mondta neked?
- Ön, uram!

Réce megállt, és gondolatban köpött egyet. Dramba is megállt. Ennek csak az hiányzik, hogy jó erősen fültövön csapjam. Ez kéne ennek a bunkónak! Vagy csak tettei magát? Nyugalo m, Macska, nyugalom. Hidegvér és kitartás.

- És amíg nem mondtam, nem tudtad?

- Nem, uram. Én egyáltalán nem tudok ilyen készü lékek létéről.

- Tehát azt akarod mondani, te sündisznó, hogy olyan nagy ember, mint Kornyej, nem lát és nem hall minket?

- Kérem pontosítani: a gondolatregisztráló gép létezik?

- Honnan tudjam! Ugyan, nem is kell ilyen gépezet! Hisz a képet és hangot te is át tudod adni...

- Igen, uram.

- És átadod?

- Nem, uram.

- Miért?

- Nincs rá utasításom, uram.

- He... Nincs rá utasítás - mormogta Réce. - Miért állsz itt? Indulj! Kis ideig némán haladtak. Azután Réce megszólalt:

- Hallod-e? Ki ez a Kornyej?

- Nem értem a kérdést, uram.

- No, mi az ő feladata? Mivel fog lalkozik?

- Nem tudom, uram.

Réce újra megállt.

- Hogyhogy nem tudod?

- Nincs róla információ m.

- Ő a gazdád! Nem tudod, ki a gazdád?

- De tudom.

- Ki?

- Kornyej.

Réce a fogát csikorgatta.

- Nehéz dűlőre jutni veled, Dramba barátocskám - mondta. - Kornyej nyolcvan éve a gazdád, és te nem tudsz semmit róla?

- Nem úgy van, uram. A z első gazdám Jan volt, Kornyej apja. Ő adott Kornyejnak. Ez harminc éve volt, amikor Jan elment, de Kornyej fölép ítette ezt

a házat Jan tábora mellett. Azóta Kornyej a gazdám, de vele soha nem dolgoztam, így azt se tudom, mivel foglalkozik.

- Aha... - jegyezte meg Réce, és továbbment. - Tehát egyáltalán semmit nem tudsz róla?

- Ez nem igaz. Én nagyon sokat tudok róla.

- Mesélj.

- Kornyej Janovics. Közvetett adatok alapján magassága százkilencvenkét centiméter, kilencven kilogramm körüli, közvetett adatok alapján hatvanéves, közvetett adatok alapján társadalmi jelentőségének indexe nulla egész kilenc körül...

- Várj - hökkent meg Réce. - Fogd be a szád egy percre. A lényegről beszélj, mit sóderolsz itt nekem?!

- Nem értem a parancsot, uram - vágott közbe azonnal Dramba.

- Na-a... Például hogy nő-e, van-e valamilyen végzettsége... gyereke... érted?

- Kornyej feleségéről nem rendelkezem adatokkal. A képzettségéről sem. - A robot szünetet tartott. - A fiáról van információ m: Andrej, mintegy huszonöt éves.

- A feleségéről nem tudsz semmit, a fiáról meg igen?

- Igen, uram. Tizenegy évvel ezelőtt utasítottak, hogy engedelmességek egy kamasznak, aki a közvetett adatok szerint tizennégy éves volt, és akit Kornyej „fiának” és „Andrejnak” szólított. Négy óra hosszat engedelmességek neki.

- És utána?

- Nem értem a kérdést, uram.

- Utána láttad valamikor?

- Nem, uram.

- Értem - gondolkodott el Réce. - És mivel foglalkoztatok az alatt a négy óra alatt?

- Beszélgettünk. Andrej Kornyejről kérdezősködött.

Réce meghökkent.

- Mit mondtál neki?

- Mindent, amit tudtam: magassága, súlya. Akkor félbeszakított. Azt kívánta, hogy a Jajlán és más bolygókon folyó munkákról beszéljek neki.

Ige-en. Tehát így állnak a dolgok... No, ez nem érdekel minket. Még egy ilyen bunkót. A házról sem kérdezhetem; nyilvánvaló, hogy semmiről se tud. Ez a gazember minden tervem tönkretette... Még is, miért rendelte Kornyej alám?

Vagy én hibáztam? Az ördögbe is, miért hittem neki? Nem tehetek egy lépést sem, mielőtt meg nem vizsgálnam.

- Úgy emlékszem - bökte ki Dramba -, hogy ön haza kívánt térni.

- És ha kívántam! Mi van abban?

- Mindjobban eltérünk az optimális iránytól, uram.

- Nem kérdeztelek - mondta Réce. - Meg akaro m nézni, mi az a valami ott a do mbon.

- Egy obeliszk, uram. Egy emlékmű a tö megsír fölött.

- Kinek az emlékére? - élén kült meg Réce.

- Az utolsó háború hőseinek. Száz éve tárták föl a régészek ezt a tömegsírt.

Nézzü k meg, gondolta Réce, és megszorázta a lépteit. Merész és különös gondolat ötlött a fejébe. Kockázatos, gondolta. Eh, kitekerik a nyakadat. De miért? Honnan tudjam, mire való ez? Én itt új ember vagyok, nem emlékszem semmire, és nem tudok semmit... Tehát velem nem történhet semmi. És ha történik... Ha történik, majd hazudok. Jól van, lássunk neki.

A domb alacsony volt, húsz-huszonöt méter, fölötte magasodott a gránittömb; egyik oldala simára volt csiszolva, a többit durvára hagyták. A fényezett felü leten volt valami írás is; furcsa, Réce számára ismeretlen betűk. Réce körbejárta az obeliszket, és visszatért az árnyékba. Leült.

- Dramba közlegény! - mondta halkan.

A robot nagy fülű feje feléje fordult.

- A mikor azt mondom, hogy „Dramba kö zlegény” - folytatta az előbbi halk hangon Réce -, azt kell felelned: „Parancsára, káp lár úr!”

- Értettem, uram.

- Nem uram, hanem káplár úr! - ord ított Réce, és talpra ugrott. - Káp lár úr, érted?

Falusi bunkó!

- Értettem, káplár úr!

- Nem értettem, hanem igenis!

- Igenis, káplár úr!

Réce odalépett hozzá egészen közel, csípőre tette a kezét, és alulról fölfelé ránézett a homályos, tompa fényű rácsra.

- Katonát faragok belőled, barátocskám - jelentette ki lágy, gonoszkodó hangon.

-

Hogy állsz, te csavargó? Vigyázz!

- Nem értem, káplár úr - tutult Dramba monoton hangon.

- A „vigyázz” vezényszóra össze kell csapnod a bokádat, széttartani a lábfejeket, előredüleszteni a melled, ahogyan csak bírod, a tenyered a combodhoz szorítani, és szétterpeszteni a könyöködet... Így. Nem is rossz... Dramba közlegény, pihenj! „Pihenj” vezényszóra kiteszed az egyik lábad, és a kezed hátul összekulcsolod... Így. A füleid nem tetszenek. Le tudod eresztani a füleidet?

- Igenis, káplár úr. Le tudom. De akkor rosszabbul látok.

- Semmi baj, kib írod... Na gyerünk, tegyünk egy próbát... Dramba közlegény, vigyázz! Pihenj! Vigyázz! Pihenj!...

Réce visszatért az obeliszk árnyékába, és leült. Ha legalább egy szakasz ilyen katonája lenne! Rögtön tisztább lenne minden. Maga elé képzelte egy szakasznyi drambát, ott, abban az állásban, a falu előtt. Megnyalta kiszáradt száját. Hát ezeket az ördögöket valószínűleg rakétával sem lehetne szétverni. Csak egyvalamit nem értett még. Gondolkodik ez a gölem, vagy sem?

- Dramba közlegény! - kurjantott.

- Igenis, káplár úr.

- Mire gondol, Dramba közlegény?

- A parancsait várom, káplár úr.

- Jól van! Pihenj!

Réce letörölte a felső ajkára hullt verítékcseppeket az ujjával, és azt mondta:

- Mától fogva öfenségének, Alaj hercegének a katonája vagy. Én vagyok a parancsnokod. A parancsom számodra törvény. Semmi vitaközvetítés, semmi kérdés, semmi fecsegés! Köteles vagy boldog várakozással gondolni arra a felemelő pillanatra, amikor öfensége dicsőségére fölálod az életed...

A fajankó, valószínűleg nem érti a felét se, de mindegy. Fontos, hogy a szabályzatot bele tudjam verni a fejébe. A rögeszméket pedig ki kell verni belőle. Érti vagy nem érti - tizedrangú kérdés.

- Mindent, amit eddig tanultál, felejtsd el. Én vagyok a tanítód! Én vagyok az apád és anyád! Csak az én parancsaimat kell teljesítened, csak az én szavam lehet parancs a számodra. Bármiről beszélek veled, bármit parancsolok, az katonai titok. Mi az a titok, tudod?

- Nem, káplár úr!

- Hm... A titok az, amit csak te és én tudhatunk. Meg öfensége természetesen.

Hát ezt hamar elkaptam. Idejekorán. Persze, falusi. No jó, majd meg látjuk. Meg kéne egy kicsit zavarni. Hadd szakadjon az izzadtság a csavargóról.

- Vigyázz! - vezényelt. - Dramba közlegény, harminc kört a domb körül, futás!

És Dramba közlegény futni kezdett. Könnyedén futott, de furcsán és szabálytalanul és egyáltalán nem ember módra; nem is futott, hanem hatalmas szökkenésekkel repült, sokat volt a levegőben, kezét pedig, akárcsak korábban, a combjához szorította. Réce tátott szájjal bámult utána. Még ilyen! Olyan volt, akár az álom. Félig futott, félig röpült, teljesen zajtalanul, minden dobogás, lihegés nélkül, egyszer sem botlott meg, pedig volt ott bucka, kő, lyuk elég... és bár volt benne egy kis vízszállító üst, nem lötytyent ki egy csepp se. Micsoda katona! No, fiúk, hát milyen katona?

- Gyorsabban! - kiabált Réce. - Mozogj, te tetű!

Dramba gyorsította a tempót. Réce csak hunyorgott. Drambának eltűntek a lábai. A teljesen függőleges test alatt, a lábak helyén csak ködös villódzás látszott, mint egy nagy fordulatszámú propeller. A föld nem bírta tovább, röpült a gigász mögött, frissen ásott barázda sötétlett, éles hang hallatszott, a széthasított levegő sivitása és a széthányt föld finom zaja. Réce alig tudta forgatni a fejét. Hirtelen vége szakadt az egésznek. Dramba újra mozdulatlan vigyázzban állt előtte, és hűvösség áradt belőle. Mintha nem is futott volna.

I-igen, gondolta Réce. Az izzadtságot eltűntették róla... De rejtettek-e bele valami értelmet vagy sem? Jó! Van, kockáztassuk meg. Ránézett az obeliszkre. Olyan csúnya. Hiszen katonák fekszenek alatta... Hősök... Miért verekedtek, mivel verekedtek - ezt nem értem, de hogy verekedtek, azt látom. Adja isten mindannyiunknak, hogy az utolsó óránkon így verekedjünk. Nemhiába mutatta azoknak a filmeket Kornyej. Ó, nemhiába... Réce lelkében babonás rémület éledt. Vajon az alattomos Kornyej már akkor előre látta ezt a pillanatot? No, azt azért már nem, előre ő sem láthat semmit, ő sem atyaúristen... Egyszerűen arra célzott halványan, hogy kiknek a leszármazottjaival van dolgom. Hát azok fekszenek itt. Hány század óta fekszenek itt anélkül, hogy valaki háborgatta volna őket? Ha élnének, biztosan nem tűrnék el, és elűznének innen... Jó, jó, és ha patkányevők voltak? Akárhogy is, az egész utálatos... Különben ostobaság, a patkányevők bűdös, gyáva fickók. Ezek pedig katonák voltak, láttam a saját szememmel! Úgy émelegem, a legjobb lenne eltűnni. És ha itt állna Gepárd mellettem? Elmondanám-e neki az ötletem, és ő mit szólna hozzá? Nem tudom. Csak azt tudom, hogy őt is fölkaparná. Ez fölkaparna mindenkit, aki ember, és nem trágyalé. Az ő katonái közül hányat kaparna föl? Akkor is föl lettek kaparva, amikor a beleket tisztították el az útról... Nem, Macska, a bél az más dolog volt. Ez itt most szimbólum! Becsület.

Ránézett Drambára. Dramba feszes vigyázzban állt, és könnyősen forgatta szemeit füleit. De mi maradt nekem? A leghitványabb gondolatok. Nem is vitatom, utálatosak. Kétes dolog. Máskor és másnak ilyen gondolatokért a képébe másznék. De nincs hová süllyednem. Ilyen eset még egyszer nem adódik. Gyorsan ellenőrzök mindent. Még ezt a hülyét is ellenőrzöm a megfigyeléssel kapcsolatban... Épp erről van szó, bármily aljasul is. Ezt nem

túrné senki, és hirtelen lefogná a kezem, ha tudná. Jól van, elég a nyavalygás -ból, nem a saját öröme találtam ki. Nem vagyok parazita. Katona vagyok, és a harci feladatot úgy teljesítem, ahogyan tudom. Bocsássatok meg, ha tudtok, harcostársak.

- Dramba közlegény! - szólalt meg remegő hangon.

- Parancsára, káplár úr!

- A parancs: félrebillenteni ezt a követ! Teljesítsd!

Félreugrott, nem érezte a lábát maga alatt. Ha egy lövészárk lett volna a közelben, biztos belevágódott volna,

- Élénken! - üvöltötte, de a hangja elcsuklott.

Amikor kissé összeszedte magát, Dramba már lehajolt az obeliszk előtt. Hatalmas lapátmarka lesiklott a grániton, és belemart a földbe. Gigászi válla megmozdult. Tán egy percig tartott. A robot megakadt, és Réce ijedten látta, hogy a hatalmas lábak szétolvadnak, megrövidülnek a szeme előtt, megkurtulnak, megdagadnak, és az egész alacsonyabbá omlik, mint az éjjeliszekrény. De aztán a dozb megremegett. Átható csikorgás hallatszott, és az obeliszk alig észrevehetően megmozdult. Akkor Réce nem bírta tovább.

- Állj - üvöltötte. - Hagyd abba!

Még kiabált valamit, de már ő maga se hallotta, oroszul és alajiu l káromkodott... Erre az üvöltözésre nem volt semmi szükség, már rájött ő maga is, de mégis kiabált, Dramba pedig vigyázzban állt előtte, és monoton hangon ismételte: „Igenis, káplár úr, igenis, káplár úr...”

Réce lassan magához tért. Égett a torka, az egész feje hasogatott. Botladozott, körüljárta az obeliszket, remegő ujjai végigsimították a gránitot. Minden olyan volt, mint azelőtt, csak az alap mellett, az érthetetlen felirat alatt látszott két mély lyuk, és ő görcsösen igyekezett a sarkával földet taposni beléjük.

V. fejezet

Egész éjjel nem tudtam aludni. Forgolódtam, pörögtem, cigarettáztam, kihajoltam hűsölni a kertbe. Az idegeim ezek után lassan megnyugodtak. Dramba ott meredezett és fénylett a sötét sarokban. Végül lehordtam és kizavartam, csak hogy a haragomat levezessem. Mindenféle ostobaság, ide nem tartozó jelenetfoszlányok ötlöttek az eszembe. Itt ez a hitvány ágy is; hiába alakítottam át, állandóan vissza akart változni olyan lágy fekhellyé, amilyenben ezek alusznak valószínűleg; a gazfickó talán még ringatott volna is, akár valami csecsemőt.

Végső soron nem is az zavart, hogy nem tudtam aludni, his zen háro m napig is virraszthatok anélkül, hogy valami bajo m lenne. A legrosszabb az volt, hogy nem tudtam emberi módon gondolkodni. Nem értettem semmit. Elértem-e tegnap, amit akartam, vagy sem? Megbízhatok-e Drambában, vagy sem? Nem tudom. Figyel-e engem Kornyej, vagy sem? Nem tudom. Tegnap, vacsora után benéztem hozzá. Ott ült a képernyői előtt - mindegyik képernyőn egy pofa, némelyiken kettő is, és ő ezekkel a pofákkal beszélgetett. Mintha kést szúrtak volna belém. Magam elé kép zeltem, ahogy dühöngtem a dombon, hisztérikusan ordítóztam, ő pedig itt a hűvösben végignézte képernyőn az egészet, és hahotázott. Lehet, hogy Drambának még ü zen is a rádióján : dönts ki, megengedem... Nem, magamró l tudom, hogy erre nem lennék képes. Hogy a szemem előtt a népem szentjeit megcsúfolják, és én röhögjek rajta, és képernyőn figyeljem; nem, ez nem sikerülne nekem. Nem vagyok patkányevő.

De hát Kornyej olyan, mint egy patkányevő? Láttam én már patkányevőket, miein ket is, császáriakat is, de ilyet még nem láttam. Másfelől mit tudok én ró la? Szelíden megerít, lágyan megetet... semmi több. És ha az a feladata, azt parancsolták neki, hogy mindent értékeljen... Nem tudom, nem tudom. A z imént tértem v issza, úgy fogadott, mint mindig, azután szemügyre vett, faggatott: hogy és mint? Ő az apám, és kész. Újra hazudtam, hogy fáj a fejem. A sztyepp illatától. Biztos nem h itt nekem. Egész este a sarkában voltam; kikérdezi vajon Drambát, vagy sem... Nem, nem kérdezte ki. Még csak rá se nézett... Ó, fiúk, szegény fejem! Hanyatt fekszem, azután jöjjön, aminek jönnie kell. Egész hajnalig gyötrődtem. Feküdtem, hánykolódtam, keringtem a szobában, újra lefeküdtem, kihajo ltam az ab lakon, kilógattam a fejem a ke rtbe, végül csak lemerültem, és fejem az ab lakpárkányra hajtv elaludtam. Átizzadva ébredtem, és hirtelen meghallottam azt a rekedt nyávogást: mrrrnyau-mrrrnyau-mrrrnyau - mintha az ördögöt épp most fojtogatnák az ég angyalai, az udvarból forrón perzselő szél csapott az arco mba. A szemem nem veszem le, de már a földön ülök, kezem a géppisztoly után kutat, átlesek az ablakpárkány mellvédje fölött. És most végignézhettem elejétől végéig, ami itt történik.

A medencétől jobbra, a tisztáson egy kis izzó pont törte meg a szürkü letet, lefelé és oldalra áradt belőle a lila, szinte fo lyékony fény, még áttetsző, még lehet látni a bokrokat rajta keresztül, de a fény csak árad, árad, és egy hatalmas, vegyszeres tartályhoz hasonlító kúp kerekedik belőle, van vagy négy méter magas, megtelt, keményedni kezdett, lehült, elhalványodott, és már ott is állt a tisztáson a Lidérc típusú úrhajójuk, amelyet már láttam egyszer. Csönd. Akár a harc előtt. Már a madarak is elhallgattak. A tisztás fölött szürkés-kék a hajnali ég, a tis ztás körül bokrok és fák sötétlenek, a tisztás közepén ott áll ez az ezüstös csoda, és én nem tudok rájönni, hogy élőlény-e ez vagy valami tárgy. Aztán halkan reccsent valami, egy fekete torok táru lt ki rajta, csörömpölt és sziszegett, és végül egy ember kecmergett ki belő le. Illetve csak eleinte gondoltam azt, hogy ember: volt keze, lába, feje. De olyan fekete volt az egész,

mintha bekormozták vagy megégett volna... és tele volt aggatva fegyverekkel. Hát, fiúk, én az életemben ilyen fegyvereket nem láttam, de rögtön nyilvánvaló volt, hogy csak fegyverekről lehet szó. A két válláró l és az övéről lógtak, csörömpöltek és zörögtek minden lépésénél. Oldalra nem is tekintett, úgy jött egyenest a tornác felé, mintha otthon lenne, furcsán szedte a lábait, de arra föl se figyeltem eleinte, mert a szemem nem tudtam levenni az arcáról. Az is fekete volt, égett színű, fénylett és ragyogott, majd hirtelen fölemelte a két kezét, és egy maszkot kezdett leszedni; igen, egy maszk volt az, két perc alatt meg is birkózott vele, és egy lendülettel a földhöz vágta. Most másodszor is kivert a víz, hisz a fekete, égett, lakkozott álarc alatt egy újabb bukkant föl, de ez se volt emberi - olyan fehér volt, mint a kő, se orra, se szája, a szeme akkora, akár egy csészéalj, és csillogott. Akárhogy néztem is ezt az arcot, sehogyan sem értettem meg. A lábát figyelem, az még furcsább. Hogy lehet ilyen rettenetes a járása? Úgy ment a rövid fűvön, a kemény földön, mint mi a futóhomokon vagy az iszapban - minden lépésnél bokáig vagy még mélyebbre süppedt. Nem tartotta meg, engedett alatta a föld...

A tornácon megállt egy pillanatra, és az egész felszerelést egy mozdulattal lerázta magáról. Csörömpölt, dübörgött az egész, de ő belépett az ajtón, és elcsöndesedett minden. Megüresedett. Akár a lidércnyomás. Eltűnt a csillaghajó is, mintha sohasem lett volna ott. Nem maradt más, csak a tisztástól a tornácig vezető fekete lyukak meg a sosem látott fegyverek halmaza a tornácon. Kész.

Mindenáron magamhoz akartam térni, bele akartam csípni a combomba, és így tovább, de nem tettem meg. Hiszen én egy Harci Macska vagyok. Ez a lidércnyomás más elfeledtette velem. Nem először. A legfontosabbak ott maradtak: a fegyverek. Először látok itt fegyvereket. Föl sem öltöztem, egy szál gatyában, ahogy voltam, kiugrottam az első emeleti ablakból.

Kiadós harmat volt, a lábam térdem fölé ülve izes lett, és megborzongtam, vagy a nyirkosságtól, vagy az idegességtől. A tornácon leguggoltam és hallgatóztam. Csend, a megszokott reggeli csend. A madarak mozgolódni kezdtek, a tücskök ciripelésbe fogtak. Engem ez nem érdekelt, azt vártam, hallok-e valamilyen hangot. Nem, nem hallatszott semmi. No igen, ebben a házban ez már így szokott lenni: ha egy pissenés is csoda lenne, persze hogy zajonganak, dörmögnek, szitkozódznak, csak épp azt nem tudom, ki, hisz Kornyej nincs itthon, tekereg valahol, a fene tudja, mi után mászkál. Aztán akkor, mint éppen most is, ha noha tudom, hogy emberek vannak itt, vagy legalábbis emberhez hasonlóak, akiknek üdvözölniük kellene egy mást, hátba csapni a másikat örömmel, kiabálni, akkor, persze csend van. Akár a sírban. No jó, ez van.

Guggolok, és nézem az előttem heverő tárgyakat, szemmel láthatóan súlyosak, simák, olajosak, megbízhatóak. Ilyeneket soha nem láttam, se képen, se moziban. Nagy erejűek, halálosak lehetnek, csak azt tudnám, melyik oldalukat

kell megfogni, hogyan kell tartani, hol kell megnyomni. Valahogy féltem hozzányúlni: ránézek, és elsül - a csontjaimat se szedik össze!

Zavarban voltam, és ez igazán rosszul jött, hisz csak föl kellene kapni az egyiket, és eltűnni. No, Réce, gyerünk! Gyerünk gyorsan! Ezt az aprót, van csöve, igaz, a toroko lat helyén valami üvegdarab, mintha markolata is lenne, a törzse oldalához két keskeny tárat erősítettek. Ennyi! So k időm nincs. Később majd szétszedem. Kinyújtottam a kezem, és óvatosan megragadtam a marko latát. De ekkor valami különös történt. Tehát megfogtam a marko latát. Rovátkolt volt és meleg. Rákulcsoltam az u jjaimat. Húztam magam felé. Óvatosan, nehogy zörögjön. Még a súlyát is megéreztem. A marko mban meg nincs semmi. Úgy ülök itt, mint aki berúgott, a tenyerem üres, a szerkentyű ott fekszik a lépcsőn, ahol idáig. Első mérgemben elkapom a közepén, újra érzem a kemény, súlyos fémet. Magamhoz rántom, újra semmi.

Szerettem volna teli torokból üvölni. De összeszedtem magam. A tenyerembe néztem - olajos. Beletöröltem a fübe, és fölálltam. Kiábrándító és különös. Ezek a bitangok kis zámítanak, számításba vesznek és előre látnak mindent. Átléptem ezt a számo mra értéktelen fémkupacot, és bementem a házba. Látom, a hall sarkában ott ácsorog Dramba. Nagy fü lei mozognak, rossz ránézni. Már épp elindultam fölfelé, amikor hirtelen eszembe jutott: mi van, ha... Végül is nem mindegy, hogy az én kezemben van ez a szerkezet, vagy a gölemében.

- Dramba közlegény - mondtam halkán.
- Parancs, káplár úr - felelt, ahogyan szokott.
- Gyere csak ide.

Kimentünk a tornácra. A fegyver ott feküdt, nem történt semmi.

- Add ide azt, onnan a széléről - mondtam. - Csak óvatosan.
- Nem értem, káplár úr - tutult ez a bunkó.
- Mit nem értesz?
- Nem értem, hogy mit adjak oda.

Hogy süllyednél el, gondoltam, hát honnan tudjam a nevét?

- Hogy hívják azt a tárgyat? - kérdeztem.
- Fű, káplár úr. Lépcső...
- És a lépcsőn? - kérdeztem, és éreztem, hogy futkos a hideg a hátamon.
- A lépcsőn por van, káplár úr.
- Hát még?

Dramba eleinte tétovázott a válasszal. Jó ideig hallgatott. Úgy látszik, végre megindultak az ő fogaskerekei is, akárcsak az enyéim. - A lépcsőn még

található; a káplár úr, Dramba kö zlegény, négy hangya... - Újra elhallgatott. - Különféle mikroorganizmusok.

Nem látta! Értitek? Nem látta! A mikroorganizmusokat látja, de ezeket a méteres vasakat képtelen meg látni. Nem volt képes látni azt, amit én megfogtam. Ezek mindent, mindent előre látnak! A bosszúságtól elvesztve az eszem, belerúgtam a legnagyobb vasdarabba mezítláb, hogy leguruljon a tornácra. Felüvöltöttem, a lábujjam majdnem eltört, a körmöm lejött. A vasdarab meg úgy fekszik ott, ahogy eddig is feküdt. Ez volt az utolsó csepp a pohárban. Fölsántikáltam, összeszorítottam a fogam, kis híján elsírtam magam, összepréseltem az orrom. Ahogy fölértem, belezuhantam a függőágyba, és elfogott a kétségbeesés, amelyet azóta sem éreztem, amióta egyszer látogatóba hazatértem, és láttam, hogy nemcsak a házunk, hanem az egész negyed elpusztult, a megmaradtak a forró téglákat hordták össze, és terjengett az égésszag. Ebben a percben úgy éreztem, hogy semmire sem vagyok jó, hogy tehetetlen vagyok, ebben az alattomos és jóllakott világban, ahol számon tartják és száz évre előre tudják minden lépésemet. Meglehet, hogy minden cselekedetemet, amit csak eltervezek, ők már előre tudják, és a saját hasznukra fordítják.

Hogy elűzzem ezt a hő mályt, az életem legszebb és legszerencsésebb pillanatát idéztem föl, azt a hűvös napot, a zöld ég felé emelkedő füstoszlopokat, a lángok ropogását, míg falták a kőfalakat, a kőből szürke havat, a téren megmerevedett holttesteket, a hatalmas tölcsekben eltorzultan heverő rakétavetőket... A herceg végigjött a sorainkon, mi még le se hűltünk, a hőmlökünkön csorgott az izzadság, a géppisztoly csöve még égette az ujjainkat, de ő jött, az ad mirális karjára támaszkodott, könnyű, piros csizmái alatt megcsikordult a hó, mindegyikünknek figyelmesen a szemébe nézett, és halk köszönőszavakat mondott. Azután megállt. Előtte. És Gepárd, akit nem is láttam - a hercegen kívül én nem láttam senkit -, megmondta a nevem, a herceg a vállamra tette a kezét, a szemembe nézett, az arca sárga volt a fáradtságtól, arcán mély ráncok húzódtak, nem úgy, mint az arcképeken, a szeme vörös és gyulladt volt, kimérten mozgott az erős, rosszul borotvált állkapocs. A kezét még mindig a vállamon tartotta, fölemelte a bal kezét is, pattintott az ujjával, a mellette álló adjutáns gyorsan egy fekete kockát helyezett az ujjai közé, és én még mindig nem fogtam föl a szerencsés émet, nem tudtam elhinni, de a herceg vékony, rekedt hangon megszólalt: „Nyisd ki a szád, Kandúrka...” És én becsuktam a szemem, és kinyitottam a szám, a nyelvemen egy érdes és száraz tárgyat éreztem, és elkezdtem rágni. A hajam a sisak alatt az égnek meredt, a szemem elfutotta a könny. Ez az öfensége saját használatú, mésszel és szárított mustárral kevert bagója volt, a herceg pedig megveregette a vállam, és meghatott hangon mondta: „Ó, ezek a tejfeles-szájúak! Hűségesebbek, legyőzhetetlen taknyosaim!”

Hirtelen azon kaptam magam, hogy tele szájjal vigyorgok. Nem, uraim, még nincs vége mindennek. Egy hűséges és legyőzhetetlen tejfölösszájút ti nem fogtok zavarba hozni. Nem hozták zavarba ott, és nem hoztok zavarba itt sem. Oldalamra fordultam és elaludtam, ezzel a kalandom véget is ért.

Az egyik befejeződött, a másik meg elkezdődött, mert csendes házunk hirtelen zajos lett. Azelőtt hogy is volt? Kornyejjal megreggeliztünk, húsz percet beszélgettünk errőlarról, és kész, ebédig egyedül voltam. Ha akartam, aludtam, ha akartam, könyveket olvastam, ha akartam, a hangokra füleltem. De most valaki vagy valami megpiszkálhatta ezt a v iperafészket, mert befejeződött a nyugalmunk, és igencsak szűkösen vagyunk a házban.

Az egész akkor kezdődött, amikor visszamentem a folyosóra megnézni, mi is van a felirattal. Becsületesemre, nem kívántam semmi újat látni, de látom ám, hogy felelt a matematikusom. A kérdőjel alá közvetlenül szép, gondos betűkkel odáírta: „A pokolban vannak a te barátaid.” No tessék! Mi ki nem derül? „Ki vagy, barátom?” „A pokolban vannak a te barátaid.” Tehát többen is vannak... Miért nem írták ide, hogy kicsodák? Félnék? Normális embernek persze nem kellemes itt lenni - de a pokolban? Nézem a festett ajtót. Lehet, hogy egy börtön van mögötte? Vagy annál is rosszabb? Hát, fiúk, nem vagytok képesek értelmesen ideírni? Ne -em, ezt a folyosót megfigyelés alatt kell tartanom... De most mit írjak ide? Hogy egy csapásra mindent megtudjanak rólam... Az ördögbe is, ehhez a matematikához nem értek. Lehet, belekódoltak mindent ezekbe a képletekbe. Ideírom nekik, ki vagyok, hadd tudják, hogy kivel van dolguk, és én mire vagyok képes. Ideírom nekik... Előhúztam egy félretett ceruzacsonkot, és nyomtatott betűkkel odakörmöltem: „A Harci Macska nem pusztul el soha!” Nekem nagyon tetszett, hogy ezt találtam ki. Mindenkinek világos lesz, hogy én Macska vagyok, friss és cselekvésre kész. A zokat az ejtőernyősöket a sírban láttam, itt ők nem tehetnek semmit ellenem. Ha pedig csak egy csapda ez, és a felirat Kornyej agyában született meg - hát kérem, én semmi ilyesmit nem írtam.

Jól van. A folyosót majd szemmel tartjuk. És most itt az ideje, hogy megnézzük, mit tartanak ezek az ajtó mögött. Nem sokat töprengtem, a kilincs után nyúltam, és magam felé húztam. Kinyílt. Arra gondoltam, hogy egy szobát vagy folyosót vagy lépcsőt fogok ott találni... mi más lehetne az embereknél egy ajtó mögött? Hát egyik se volt. Egy kamra volt ott. Lehetett vagy háromszor hármás. Matt, fekete falak. A szemben lévő falon egy piros gomb. Kész. A kamrában más nem volt. Ahogy ezt a kamrát meg láttam, elment a kedvem attól, hogy belépjek. Az ördögbe velük, ebben a kriptában nem látok semmit? Illetve látok egy piros gombot.

Ahogy ott határozatlanul álltam, hirtelen hangokat hallok a hátam mögül. Egészen közel. Szinte már mellettem. No, gondoltam, most benne vagyok a pácban. Az ajtót becsaptam, fogam összeszorítottam és megfordultam. Az első

torkának nekiugrok, gondoltam, aztán uzsgyi a kertbe, ott pedig bottal üthetik a nyomat. De nem az ejtóernyősök voltak. Az egyik sarok mögöl egy ember fordult ki a folyosóra, mögötte egy kis kocsi, egy kerekekkel ellátott deszkalap. Zsebre vágtam a kezem, és lassan feléje indultam. Elég széles a folyosó, kényelmesen elférünk. Már egész közel ért a kocsijával. Ránézek - a kutyafáját, fekete! Először úgy tűnt, hogy nincs is feje, de ahogy jobban megnéztem, kiderült, hogy még is van. Csak fekete. Koro mfekete. Nemcsak a haja, a nyaka, füle, homloka is, a szája azonban piros és vastag, szeme fehérje és foga villogó... Ezt melyik bolygóról hozhatták ide? Teljesen a falhoz simultam, hogy utat adjak neki - gondoltam, eredj, csak meg ne állj, és ne bánts... Én itt se vagyok. De csak megállt a kocsijával mellettem, szeme és foga rám villant, és mély, rekedt hangon azt mondta:

- Úgy nézem, ez egy tipikus alaji... Nyeltem egyet, és rábólintottam.

- Igenis - mondtam. - A laji vagyok.

Alajiul szólt hozzám, de most már nem azon a rekedt basszuson, hanem kellemes, normális hangon, baritonnak tűnt, vagy inkább tenornak.

- Te biztos Réce vagy - mondja -, a Harci Macska.

- Igenis - felelem.

- A Központból jössz? - érdeklődik tovább.

- N-nem, dehogy - mondom. - Csak úgy magam...

Most már ránéztem, és láttam, valódi ember ez. Fekete... És akkor mi van? Nálunk a szigeteken kékek élnek, és nem törődik velük senki. A ruhája olyan, mint itt mindenkié: kihajtott ing, sort. Csakhogy ő fekete. Ennyi az egész.

- Biztos Kornyejt keresed? - kérdezte. A hangja együttérző volt. Akárcsak Kornyejé. -

Csapzott vagy - tette hozzá.

- Ugyan, dehogy - bosszankodtam. - Csak izzadok. Meleg van itt önöknél. - Aha... Hát csak vedd le az egyenruhád, hisz csak megfősz benne. Jobb, ha most nem keresed Kornyejt, nagyon el van foglalva...

Tisztán és hibátlanul beszélt alajiul, hehezetes kiejtéssel, akár a fővárosiak. Szabatosan beszélt. Valamit magyaráz Kornyejről, hogy hol van és mit csinál, de én a kordéjára pillantottam, és azontúl semmit sem hallottam abból, amit mondott. Ez már sok. A kocsi egy közönséges kordé volt, nem is arról van szó. A kocsin azonban egy hatalmas bőrszászerű valami feküdt. Bőr volt, és kívülről olyan olajos, olyan barna, akár a páncélosok zekéje. Felül tökéletesen sima, alul összegyűrt, csupa ránc és redő. És a barázdák és redők között valami mozgást vettem észre. Először azt hittem, hogy rémeket látok. Később... Egy szem volt ott. Tépják ki kezem-lábam, akkor is egy szem! A ránc csendben

szétnyílt, és egy nagy kerek, sötét szem bámult rám. Szo morúan és kifejezően. Nem, fiú k, ezen a folyosón semmi keresnivaló m. Tudom, a Harci Macska önálló harci egység, és így tovább, de ilyen találkozásokról a szabályzat nem ír semmit... Állok, belekapaszkodó m a falba, és csak magammal törődve hajtogatom: „Igenis ... Igenis...” De magamban csak azt gondolom: „Vidd már el ezt elő lem, és egyáltalán miért álltál itt meg?” Rájött a feketém, rájött, hogy most már szeretném kifújni magam. Rekedt basszus hangon mondta: - Szokj hozzá, alaji, szokj hozzá... Gyerünk, Jonathan! - Majd alajiul, normális hangon hozzátette: - Ég áld jon, bajtárs ... Jól berezeltél. Ne légy gyáva, Harci Macska, ne légy gyáva! Ez itt nem öserdő...

Szeme fehérjét és fogait búcsúzóul még rám villantotta, és a kordéval továbbment a folyosón. Még utánanéztem - a kutyafejét! A kocsik magától gurult, ő csak lépkedett mellette, tőle teljesen függetlenül, és már újra felhangzottak a hangok: egy rekedt basszus, a másik pedig normális, de mind a kettő valami is meretlen nyelven beszélt. A fekete lapockáján félkör alakú felirat: GIGANDA. Kiváló találkozás, mi? Még egy ilyen találkozás, és én a csizmámba rejtőző m. „Szo k hozzá, alaji, szo k hozzá...” Nem tudom, hogy hozzá lehet-e ehhez szokni valaha is, de az elkövetkező fél évszázadban mézeskaláccsal se csaltok erre a folyosóra... Végignéztem, ahogy eltűntek abban a kriptában, az ajtó becsapódott mögöttük, és én a falhoz lapulva elhagytam ezt a rettenetes helyet.

Ettől a naptól kezdve a házunk egyre szűkebbé vált. Áradtak ide. Kettesévelhármasával érkeztek a null-kabinban. Éjjelente és különösen hajnal felé a kertben szakadatlanul nyávoztak a Lidércek. Vo lt, aki egyenest a derült égből potyogott le - az egyik épp a medencébe esett, miközben reggel fürödtem, mondhatom, nem volt kellemes érzés! És mind Kornyejhoz jött, mind más nyelven gagyogott, és mindegyiknek igen sürgős dolga volt. Bemegyek a hallba - ott is fecsegnek. Bemegyek az ebédlőbe, hogy egyek valamit - ott ülnek ketten-hárman, zabálnak, és megint fecsegnek. Mire végeztek az evéssel, már mások jöttek, már látni se bírom őket, egész főlélik a házigazda készleteit, még ha hoztak volna magukkal valamit!... Egyiknek se jut eszébe, hogy ezt nem lehet győzni? Én mondom, az embereknek nincs lelkiismeretük. Bár azt meg kell hagyni, a szemes zsákokat nem láttam többé köztük. Vo lt itt anélkül is néhány elrettentő példány, de szemes zsákot nem láttam többet. Ezt azért köszönöm! Egy napot még elviseltem, elviseltem kettőt is, de azután, fiúk, egyszerűen megfutottam az inváziójuk elől. Reggel fogtam Drambát, azután irány a tó, amely tizenöt kilo méternyire lehetett ettől a vendégfogadótól.

Szép tavak voltak arra, pompás helyek, nádas, hűvösség, fölbukkanó és eltűnő kacsák... Lehet, hogy helytelenül cselekedtem, kishitűsködtem, alkalmasint ott kellett volna maradni, ott téblábolni köztük, hallgatózni, mindent megnézni magamnak. Én megpróbáltam. Leültem egy sarokban, a számat tátottam, fülemet hegyeztem, de nem értettem egy mukkot se. Érthetetlen nyelven

fecsegnek, valami görbéket rajzolnak, egymás orra előtt jelekkel ellátott kék papírtekercecseket forgatnak; egyszer még a császárság térképét is kitűzték, egy álló óra hosszát bökdösték az ujjakkal... azt h inné az ember, nincs ennél hétköznapibb dolog, térkép, és kész. Szóval nem jöttem rá, mit akarnak egymástól, min osztoznak. Végül azért annyit megértettem, hogy valami vagy történik nálunk, vagy történni fog. Ezért jött mo zgásba ez az egész viperafészek. A kezdeményezést ráhagytam az ellenségre. A helyzetet megérteni nem tudom, meg zavarni nem tudom, és csak azt fontolgathatom: ha már itt tartanak engem, akkor bizonyára kellek nekik valamire, ha pedig kellek valamire, akkor majd csak szó lnak. Majd akkor meg látju k, mit tehetünk. Addig pedig irány a tavak, abriktolo m Drambát, és várok - majd adódik valami. Hát adódott is.

Egyszer épp reggeliztem. Látom, Kornyej ott ül az asztal mögött. Egyedül. Az utóbbi napokban Kornyejt ritkán láttam, akkor is nagy tömeg fogta körül. De most egyedül ül itt, a kutyafáját! Üdvözöltem, és leültem vele szembe. Olyan furcsa volt, vágyódom utána, vagy mi a szösz? Persze, minden az arcára van írva. De nekem mégis tetszik az arca. Van benne valami férfias és ugyanakkor gyerekes. Olyan, mint egy minden hátsó gondolat nélküli ember arca. Akkor is hiszel az ilyennek, ha nem akarsz. Beszélgetünk, és én egész idő alatt arra gondolok, hogy óvatosan. Macska, ő semmiképp sem a barátod, közülü k nem barátod senki, ha pedig nem barátod, akkor ellenséged.

- Miért nem kérdezel soha semmit, Réce?

Nesze neked - hogy nem kérdezek tőle! Hát hogyan kérdezzem, mikor napokig nem is látom? A szám megkeseredett, és a nyelvemen volt, hogy kimond jam: „Hogy kevesebb hazugságot halljak, álnok baráto m.” De nem mondtam. Csupán annyit morogtam: - Miért nem kérdezek? Kérdezek...

- Tudod - mondta szinte mentegetőzve -, én most nem adhatok hosszú órákat neked. Először is látod, hogy nincs rá időm. Szeretnék több időt eltölteni veled, de nem megy. Azután meg az órák szerintem unalmasak. Mert mennyire érdekes azo kra a kérdésekre felelni, amelyeket fő l se teszel? Vagy más a véleményed? Megzavarodtam, magam számára is érthetetlen módon elbőgtem magam, de ketten beállítottak az ebédlőbe, és a nyomukban másik háro m. A z a háro m úgy ragyogott, mint a kisuvicko lt rézkrajcár. Mintha hárman hozták volna azt a kerek tokot, amivel egyenest Kornyej felé tartottak.

- Ő? - kérdezte Kornyej, és feléjü k indult.

- Ő! - felelték kórusban, és elhallgattak.

Azt már észrevettem, hogy Kornyej jelen létében nem fecsegnek. Kornyej jelenlétében másképp viselkednek. Úgy látszik, Kornyej nem szeret tréfálkozn i. Ez van. Valami pörkö ltlöttyel nyakon öntött halat eszem, Kornyej pedig a két u jja közt tartja a tokot, kinyitja, és kiemel belő le egy vékony, piros szalagot. A

másik három még a lélegzetét is visszafojtja. Az ebédlőben csönd van, és csak a szalombéli fecsegést hallani. Kornyej a fény felé tartva figyelmesen megnézte a szalagot, azután halkán megjegyezte:

- Derék fiúk vagytok. Sokszorosítsátok le és osszátok szét.

Kifelé indult az ebédlőből. Csak az ajtónál kapott észbe, felém fordult és megszólalt:

- Ne haragudj, Réce. Semmit se tehetek.

Rántottam egyet a vállamon - kérem, nekem mindegy. A három férfi közül kettő Kornyej után eredt, a harmadik ott maradt, szép akkurátusan visszarakta azt a szalagot a dobozba. Dühösen ültem - nem szeretek idegenek társaságában enni. De ez nem is törődött velem. Keresztülment az ebédlőn, egyenest a sarokba, ahol Kornyejnek egy kis szekrénykéje áll, tőle in kábel láda vagy doboz, rendszerint talpára állítva. Ezt a dobozt már százszor is láttam, de eddig nem figyeltem föl rá. Most odament a dobozhoz, a tetején elmozdította a reteszt, és a doboz oldalára egy világos nyílás rajzoló lódott ki. Ebbe a nyílásba bedobta a dobozt, és a reteszt leeresztette. Rövid dudálás hallatszott, és a dobozon kigyúlt egy sárga szem. A fickó újra fölemelte a reteszt, én meg abbahagytam az evést. A nyílásban már két tok volt. A fickó újra lecsukja a reteszt, újabb dudálás, a sárga fény újra kigyúl, a retesz föl - négy tok. És csak jött, és csak jött... Ülök, dörszölöm a szememet - retesz föl, retesz le, duda, sárga fény, retesz föl, retesz le... A nyílás egy pillanat alatt tele lett ezekkel a dobozokkal. Kiürítette, a dobozokat a zsebébe gyömöszölte, rám kacsintott és kiment.

Megint nem értettem semmit. De hát ezt normális ember nem is értheti meg. Azt azonban megértettem, hogy nekem egy ilyen gépre lenne szükségem! Fölálltam, gyerkünk a dobozhoz! Minden oldalról szemügyre vettem, megpróbáltam mögém nézni, de a fejem nem fért oda, csak a fülem gyűrtem össze. Jól van. Föllemeltem a reteszt, a fényes nyílás a szemembe világított. A kutyafáját! Körülnéztem, és az asztalról föl kaptam egy összegyűrt papírszalvétát... A tenyeremben gömböt formáltam belőle, és beledobtam a nyílásba - igaz, hogy messziről, de most nem ez a fontos. Minden rendben. Ott fekszik magában a papírgalacsin, és nem történik semmi. Akkor óvatosan megfogtam a reteszt, és lehajtottam. Az könnyen mozgott, szinte magától esett le. Kattanás! És ahogy illik, dudált egyet, és kigyulladt a sárga lámpa. No, Macska! Fölnyitottam a reteszt. Megvan: két papírgolyó. Óvatosan kivesszem őket, nézem, egyformák. Teljesen egyformák. Nem lehet őket megkülönböztetni... Néztém őket jobbról, néztém őket balról, a fény felé tartottam, én hülye, még meg is szagoltam... Egyformák.

Mi ez? Ha aranyam lenne, millió mos lehetnék. Ott álltam, és kotorásztam a zsebemben. Arany az nem lesz, gondoltam, de tőle egy fémgaras... Nem garas. Ott a zsebemben az az egy szem töltény. Nyolc egész egy tizedes kaliberű szabványtöltény. Arra nem is gondoltam, hogy itt mire lenne jó. Egyszerűen

csak az járt a fejemben, ha nincs pénzem, patronokat állítok elő, az is pénzbe kerül. És csak akkor döbbsentem meg, amikor a nyílásban tizenhat töltény csillogott előttem, csak akkor döbbsentem rá - tizenhat töltény, az épp egy tölténytár. Fiúk, egy egész tár!

Állok a doboz előtt, a töltényeimet bámulom, és egy érdekes gondolat nyilallt belém, de gyorsan észbe kaptam és körülnéztem, nem lát-e, nem hall-e senki. Jó kis gépet találtak ki ezek itt maguknak, nem s zólhatok egy szót se! Hasznos gép. Sok mindent láttam én már náluk, de ilyen hasznos gépet csak másodszor. (Természetesen Damba az első.) Hát köszönöm szépen. Összeszedtem a patronjaimat, beletömtem a zekém zsebébe - jól lehúzták a zsebem, és én úgy éreztem, mintha a messzeségben végre derengeni kezdene valami.

A gépecskét később még sokszor használtam. A tölténykészletemet lassan feltöltöttem, leszakadt egy gombo m, mindenesetre mindjárt két sorozatot csináltam meg még néhány apróságot. Kezdetben óvatoskodtam, de később egész elszemtelenedtem: azok ott zabálnak az asztalnál, én meg állok a doboz mellett, és a reteszt csettegetem. Hogy egy is odafigyelne rám? Hanyag egy népség, nem értem, hogy akarják majd a mi bolygónkat ilyen hanyagul kormányozni. Zsebkéssel megölik őket minálunk. Az egész titkos dokumentációjukat lemásolhatnám, itt az orruk előtt. Ha lenne dokumentáció... Nem sokat törődnek velem... Hallgatózni akarsz - hallgatózz. Nézelődni akarsz - nézelődj... Akármire veted szórakoztatni a tekinteted, rád mosolyognak, és fecsegnek tovább. Már-már sért az egész, a kutya-fáját! Mégiscsak őfensége Harci Macskája vagyok, nem valami hitvány gazfickó, az olyan gazfickók kitértek otthon a járdán az utamból, és lekapták a sapkájukat... Igaz, hogy nem mindennap, csak a kormányzó úr nevenapján, de ez már mindegy. Igencsak szerettem volna megállni az ajtóban, és rájuk rikkantani úgy, ahogy Gepárd szokott: „Vigyázz! Idenézel, zajongást abbahagyod!” Loholnának ezek! De azután megtiltottam magamnak, hogy ilyesmiről ábrándozzak. Nem akarom a saját méltóságom lealacsonyítani. Különösen gondolatban. Jöjjön, aminek jönni kell. Ha én vigyázzt parancsolnék, egyikük sem hallgatna el. Nem is ez az én feladatom... Kornyej ezekben a napokban teljesen fölszívódott. Még ahhoz is kevés ideje volt, hogy ezt a zűrzavart rendben tartsa, és még személyes kellemetlenségei is adódtak. Persze, én minderről nem tudtam, de amikor egy este a tavaktól hazatértem, fáradtan, izzadtan, elzsibbadt lábakkal, a fürdés után elheveredtem a bokrok alatt, ahol engem nem látott senki, de én mindent láttam. Most épp nem láttam senkit; akik itt voltak, most mind Kornyej szobájában ültek a szokásos tanácskozáson, és így a kert üres volt. Hirtelen kinyílt a null-kabin ajtaja, és egy férfi lépett ki belőle, akit idáig nem is láttam. Már a ruhája is más volt. A mieink leginkább kezeslábast viseltek, vagy azt a tarka zubbonyt, felirattal a hátán. Ez nem, és hogy is mondjam, volt benne valami szigorú és impozáns. A ruha anyaga szürke volt és előkelő, mindjárt látszott, hogy akárki nem tudja megvenni. Ez egy arisztokrata. Az arca is. Ezt

végképp nem tudom elmagyarázni. A haja fekete, a szeme kék. Nem is ez az érdekes benne. Arra a pirosposzsgás doktorra emlékeztem, aki megvizsgált engem, de ez az arc nem pirosposzsgás, és egyáltalán nem jóságos. Egyedülálló arckifejezés, no... Nálunk ilyen arckifejezést még nem láttam, a mieink vagy vidámak, vagy aggódnak, de ez... nem, nem tudom, hogyan magyarázzam meg. Ahogy kilépett a kabinból, határozott léptekkel vonult el mellettem, egyenesen a ház felé. Hallo m, hogy a szobában elcsitul a fecsegés. Ki tisztelhetett meg minket? A felsőbb hatóság? Civilben? Nagyon gyötört a kíváncsiság. Ha egy ilyent elfoghatnék. Túszként. Nagy dolog lenne egy ilyennel hazatérni... Részletesen magam elé képzeltem, hogyan lehetne végrehajtani ezt a dolgot, a fantáziám alaposan meglódult. Azután észbe kaptam. A szobában újra felhangzott a fecsegés, és a tornácra ketten léptek ki: Kornyej meg ez az arisztokrata. Lejöttek a lépcsőn, lassan haladtak a null-kabin felé vezető úton. Hallgattak. Az arisztokrata arca zárkózott, száját összeszorítja, fejét magasra szegi. Tábornok ez, akármilyen fiatal. Kornyej lógatja a fejét, a lába elé néz, és a száját harapdálja. Csak azt gondolhattam, hogy Kornyejt a hivatal ráncba szedte, amikor nem messze tőlem megálltak, és Kornyej megszólalt:

- Hát így van... Köszönöm, hogy eljöttél.

Az arisztokrata hallgatott. A vállát könnyedén megrándította, de ő maga másfelé nézett.

- Tudod, mindig ő rülök neked - mondta Kornyej. - Még ha így, futtában is. Tudom, te is elfoglalt vagy...

- Ne - mondta az arisztokrata. - Ne. Ideje búcsúznunk.

- Ideje.

Olyan engedelmesen mondta, hogy engem is megrázott.

- Így állunk - mondta az arisztokrata. Kegyetlen volt és barátságtalan. - Most sokáig nem jövök. Anya egyedül marad. Követelem: ne gyötörd tovább. Idáig nem beszéltem erről, mert idáig mellette voltam... Egyszóval azt csinálsz, amit akarsz, de őt ne gyötörd tovább.

Kornyej mondott valamit, de olyan halkán suttogta, hogy szavai nem értek el hozzám.

- Lehet! - mondta az arisztokrata energikusan. - Elutazhatsz, akár el is tűnhetsz. Ez mind... mind a te dolgod... Bár nem tudom, miért fontosabbak, mint az ő boldogsága.

- Ezek különböző dolgok - mondta Kornyej valami csendes kétségbeeséssel. - Te ezt egyszerűen nem érted, Andrej...

Majdnem fölugrottam a bokorban. Minden világos, nem főnök ez, nem is tábornok. Ez a fia, még hasonlít is rá.

- Nem utazhatok el - folytatta Kornyej. - El sem tűnhetek. És ez nem változtat meg semmit. Te úgy gondolod, hogy el a szemem elől és ki a szívemből. Nem ígysz. Próbáld megérteni: nem tehetek mást. Ez a sors. Érted? A sors.

De Andrej megrázta a fejét, gőgösen ránézett az apjára, mintha le akarta volna köpni, de az arisztokrata arc hirtelen fájdalmasan megvonaglott - mindjárt elsírja magát -, majd sután széttárta a kezét, és egy szót se szólva belépett a null-kabinba.

- Vigyázz magadra! - kiáltotta Kornyej, de az már nem volt sehol.

Kornyej megfordult, és bement a házba. Egy pillanatra megállt a tornácon, megállt, hogy összeszedje az erejét és a gondolatait, és csak utána lépte át a küszöböt. Szóval így állunk! Szépen rátelepedtek erre a szegényre! Jó firmák, a felesége meg a fia is. Mi a fenét akarhatnak Kornyejtől? Mire van még szükségük? Igaz, ez nem tartozik rám. De azért fölképeztem volna ezt a fiúcskát, hogy tudja, hol a helye, és ne ugráljon, de ez nem szokása Kornyejnek. Ő nem az az ember, aki lekever valakinek... pedig tudna, ha kedve tartaná, úgy, ahogy kell, nagy erő és ügyesség szorult belé, magam láttam, amikor egyszer a medence mellett virgonckodott. Kornyej egyedül volt, és három tisztféle ment ellene... Hogy hajigálta őket! Öröme volt nézni is. De a dolog úgy áll, hogy ő csak végszükség esetén fog megütni valakit... nemcsak hogy nem üt, de még egy rossz szót se hallasz tőle. Persze azért volt egy eset... Már nem tudom, miért mentem be hozzá a dolgozószobájába, egy könyvet akarhattam, vagy egy szalagot a projektográfba. Szóval rossz volt az idő. Beléptem, és hirtelen teljes sötétség fogott körül. Még kételkedtem is. Ebben a házban még nem volt olyan, hogy fényes nappal éjjeli sötétség vegyen körül. Lehet, hogy valami kamrába tévedtem? De a sötétből hirtelen Kornyej hangja hallatszott:

- Kérem még egyszer az elejétől.

Akkor előreléptem. Az ajtó becsukódott mögöttem, és olyan sötét lett, akár egy pincében éjszaka. A kezem magam elé tartottam, nehogy nekimenjek valaminek, nem tettem két lépést, és az ujjam nekiütött zött valaminek. A meglepetéstől megrezzentem. Ez meg mi? Honnan került ide a szobába? Ez nem volt itt azelőtt. Hirtelen egy hangot hallottam, és ahogy az a hang megütötte a fületem, megfeledkeztem erről a valamiről, és visszafójtva a lélegzetem, megálltam.

Hirtelen rádöbbenem, hogy a császáriak nyelvén beszélnek. A nyiszi-nyüszijüket, sipákoló cincogásukat bárhol a világon megismerném. Ketten beszéltek, egy községes patkányevő, hogy lőnék agyon, a másik pedig, fiúk, nem fogjátok elhinni, én sem hittem, a másik Kornyej volt. Ez az ő hangja. Csakhogy a császáriak nyelvén beszélt, és olyan mély basszus hangon, amilyent én nemhogy Kornyejtől, de ezen a bolygón senkitől sem hallottam. Ez, fiúk, akárhogy is, valóságos vallatás volt. Ismerem én ezeket a kihallgatásokat, tudom, hogyan beszélnek ott. Nincs itt hiba. Kornyej dühösen rátámad: grrru m-

d rrru m-brrru m! A hitvány csirkefogó meg csak nyafogja a választ: nyis zi-nyüszí, nyiszi-nyuszi... Becsületemre, örö m töltötte el a szívemet...

Sajnos, csak minden ötödik-tizedik szót értettem meg, és amit értettem, az sem állt össze bennem. Ez a patkányevő nem egy egyszerű katona vagy civil lehetett, hanem valami nagykutya. Vagy marsall, vagy min iszter. És egész idő alatt a hadtestekről, a hadseregről, a fővárosban uralkodó helyzetről beszéltek. Ezt onnan tudtam, hogy a „hadosztály”, „hadsereg”, „főváros” szavakat én is ismerem, és ők állandóan ezt ismételték. Arra is rájöttem, hogy Kornyej egész idő alatt faggatózott, a patkányevő pedig, bár hízelgett, de igyekezett elhallgatni a dolgokat, állandóan kiutat keresett az az utálatos pincebogár. Kornyej mind dühödtebben dörgött, a patkányevő nyafogott, egyre kétségbeesettebben, de teljesen világos volt előttem, hogy épp most kellene főlpofozni, ahogyan az illik; már egész előrenyomultam, az orrom a kihallgatóhelyiséget elválasztó szövetet súrolta, hogy ne szalasszak el semmit, amikor ez a semmirekellő sírva fakad, és kipakolja, amit várnak tőle. De a patkányevő hirtelen elnémult - elájult, vagy mi történt vele? -, és Kornyej a megszokott hangján, oroszul folytatta:

- Nagyon jó, Voldemár, elmehet. Most próbáljuk összegezni az egészet. Először...

De azt már nem tudtam meg, mi van először. Olyan erővel vágtak homlokomra, hogy a csillagokat láttam a sötétben, és fiúk, a társalgóban tértem csak magamhoz. A földön ültem, pislogtam, és Voldemár - egy jól megtermett szolga - hajolt fölém, és a vállamat dörzsölte; arca meggyötört volt és rosszkedvű, rám nézett a mennyezet alól, és félig szemrehányóan, félig büntudatosan mondta:

- Mi van, galambocskám? Miért álltál ott a sötétben? Honnan tudtam volna? Bocsáss meg, kérlek... Nem ütöttem meg magad?

Megtapogattam az orrnyergemet - megvan-e még egyáltalán, vagy sem - föltápaszkodtam és kijelentettem:

- Nem ütöttem meg magam. Az úgy történt, hogy megütöttek.

VI. fejezet

Amikor Dramba befejezte a megfigyelőpontig vezető összekötő járatot, Réce megállította, leugrott a lövészárokból, és végig ment az álláson. Ez az átlás dicsőségére vált. A teljes lövészárokszelvény alig lejtett, falai ideálisan simák, feneke alaposan ledöngölt, nincs egy porhanyós rög vagy egyéb szemét, az előírás szerint tüzelésre kész - a két méter átmérőjű veremből hátrafelé gerendával fedett fedezékek nyíltak, ahol a legénységet és a löszert lehetett elhelyezni. Réce megnézte az óráját. Az állás két óra és tíz perc alatt készült el.

És milyen állás! Ezzel még az őfensége Mérnökari Akadémiája is eldicsekedhetne. Réce visszanezett Drambára. Dramba közlegény fölé és a lövészárók fölé tornyosult. Hatalmas tenyerét a combjához s zorította, könyöke elállt, fülét leeresztette, mellét kido mborította, és a frissen föltúrt föld szagával kevert hűvösséget árasztott.

- Derék gyerek vagy - mondta halkán Réce.

- Őfenségét szolgáló m, káp lár úr! - ordította a robot. - Mire lenne még szükségünk?

- Egy üveg frissítőre és sós halra, káp lár úr!

Réce fő lényesen elmosolyodott.

- Igen - mondta -, pacal voltál, de én katonát faragtam belőled.

Kimászott a lövészárókból, egy mozdu lattal elvágta magát a fűben, utána fölemelkedett, letisztította a térdét, még egyszer végignézett az álláson, most már fölülről. Igen, ez az állás a dicsőségére válik. A nap már magasan járt, a harmatnak nyoma se volt, a hold mint egy sápadt, ártalmatlan, szétfolyó cukordarab függött a nyugati égen, a csodaváros ködös körvonala fölött. Körös-körül szöcskék milliárd jai ciripeltek a vörösés-zöld, sima sztyeppén, az egész egyforma és üres volt, akár az óceán. Egyhangúságát csak az a felhőcske zavarta meg a zöldes távolban, amelyben Kornyej házának cserépteteje piroslott. A cirpelő, fűszeres illatoktól részeg sztyepp, körös-körül, a szürkés-kék ég a feje fölött és a központban ő - Réce. És ő jól érzi magát.

Jól, mert messze van minden. Messze van a kiis merhetetlen, végtelenül jó, végtelenül türelmes, elnéző, figyelmes, megingathatatlan, milliméterről milliméterre az ember szívébe magát belopó, ugyanakkor végtelenül óvatos Kornyej, aki olyan, mint egy hatalmas erejű, fenyegető bomba, amely a legváratlanabb pillanatban fölrobbanhat, és darabokra szaggathatja Récét. Messze van innen az az alattomos, sohasem látott, lehetetlen szerkezetekkel teli ház, ahol Kornyej mellett ott vannak azok a különös emberek, a zajosan fortyogó, megfoghatatlan és érthetetlen mozgás, amely mégis rettenetes veszélyt rejt Réce világára. Messze az az alattomos és csalárd világ, ahol az embereknek mindenük megvan, amit csak meg kívánnak, de kívánságaik perverzek, a céljaik túlvilágiak, és az eszközeik sem emlékeztetnek az emberiekre. Még jó, hogy itt el tud feledkezni arról a gyötrő, erejét meghaladó felelősségről, minden rejtélyről, amely feltüzelt lelkébe fekélyként beette magát, a halaszthatatlan, szükséges és megoldhatatlan feladatokról. De itt - itt minden olyan könnyű és egyszerű.

- Hohó - hallatszott Kornyej hangja -, hát itt vagy?!

Réce fő lpattant és megfordult. Kornyej a lövészárók túlo ldalán állt, és vidám ámu lattal szemlélte az állást.

- Kész erődépítő vagy - mondta -, mi ez itt? Réce hallgatott, de nem volt hová tűnni.

- Állás - dűnnyögte kelletlenül -, nehéztarack s zámára.

Korneyej meghökkent.

- Minek, minek?

- Nehéztaracknak.

- Hm... És honnan veszel nehéztarackot?

Réce hallgatott, bizalmatlanul nézett rá.

- Nekem mindegy, ez végső soron a te dolgod - mondta Korneyej, várva egy kicsit. - Elnézést, ha meg zavartalak... Hírt kaptam, és siettem, hogy közöljem veled. A z a helyzet, hogy a háborútoknak vége.

- Milyen háborúnak? - kérdezte tompán Réce.

- A tieteknek. Az a laji hercegség háborúja a császárral.

- Már? - kérdezte csendesen Réce. - His z ön mondta, hogy még négy hónap.

Korneyej széttárta a kezét.

- Elnézést - mondta. - Tévedtem. Mindnyájan tévedtünk. De ez végső soron kellemes tévedés. Maradjunk abban, hogy jó irányban tévedtünk... Végeztünk egy hónap alatt.

Réce megnyalta a száját, fölvetette a fejét, majd újra lehorgasztotta.

- Ki... - Elhallgatott.

Korneyej várt, nyugodtan figyelte. Réce újra fölvetette a fejét, és egyenest a szemébe nézve megszólalt: - Azt akaro m tudni, ki győzött.

Korneyej nagyon sokáig hallgatott, de az arcáról nem lehetett leolvasni semmit. Réce leült, a lábai fő lmondták a szolgálatot. A lövészárokban, közvetlen mellette Dramba feje

meredezett. Réce üres tekintettel nézett rá.

- Egyszer már meg magyaráztam neked - mondta végül Korneyej. - Senki se győzött.

Jobban mondva, mindenki győzött.

Réce a fogai közt mo rogta:

- Magyarázta... Talán keveset magyarázta! Nem értem. Kié maradt a Tara toroklata?

Lehet, hogy önnek mindegy, kié maradt, de nekem nem.

Korneyej lassan megrázta a fejét.

- Nem fontos neked se. Hadsereg már nincs, csak polgári lakosság...

- Aha - szólt Réce -, tehát kiverték onnan a patkányevőket.

- Távolró l sem... - Kornyej kín jában a homlokát ráncolta. - Egyáltalán nincs hadsereg, érted? Senki sem vert ki senkit a Tara torkolatából. Az alajiak és a császáriak egyszerűen elhajigálták a fegyvereiket, és elszéledtek haza.

- Ez lehetetlen - mondta Réce nyugodtan. - Nem értem, miért traktál ilyen mesékkel, Kornyej. Nem hiszek önnek. És nem értem, mit akar tőlem. Miért tart itt engem? Ha nincs rám szü ksege, engedjen el. Ha szüksége van rám, mondja meg egyenesen...

Kornyej felnyögött, és a combjára csapott.

- Így állunk hát - mondta. - Erről semmi újat nem tudok mondani neked. Látom, hogy nem tetszik itt. Tundo m, hazavágyódsz. De még várnod kell. Most nagyon nehéz lenne neked odahaza. Összeomlás van. Éhínség. Járvány. És politikai zűrzavar... A herceg, ahogy ezt várni lehetett, fűtyült az egészre, és elfutott, akár a legutolsó gyáva kukac. És nemcsak az országot hagyta a sorsára...

- A hercegről ne mondjon rosszat! - kiáltotta rekedten Réce.

- Nincs többé herceg - szólt hidegen Kornyej. - Alaj herceget detronizálták. De azért örülhetsz, a császár se úszta meg. A saját palotájában lőtték agyon.

Réce gúnyosan elhúzta a száját, és az arca újra meg merevedett.

- Kü ldjön haza - mondta. - Nincs joga itt tartani engem. Nem vagyok se hadifogoly, se rabszolga.

- Na, figyelj ide - mondta Kornyej. - Nem fogunk vitatkozni. Rosszul képzeled el azt, ami nálatok történik. A z olyanok, mint te, most bandákat szerveznek, talpra akarják állítani a holttestet, de rajtuk kívül ezt senki se akarja. Vadásznak utánuk, akár a veszett kutyák után, és elítélik őket. Ha most hazaküldünk, te is egy ilyen bandához csapódsz, és akkor véged van. Ez az érem egyik oldala, a másik meg azo k az emberek, akiket te még meg kíno zhatsz és megölhetsz. Te is veszélyes vagy... Most meg mondtam mindent. Kiderült, hogy Kornyej ilyen is tud lenni. Réce előtt egy harcos állt, és ennek a harcosnak vasmarka volt, és nem tétoázott, ha ütni kellett. Hát jó, köszönöm a nyílt beszédet. Te is meg mondtad a magadét, de én sem maradok adósod. Kellett magamból rövidnadrágos fiúcskát csinálni. Már unom.

- Tehát attól fél, hogy én ott veszélyes leszek - mondta Réce. Már nem tudta és nem is akarta türtöztetni magát. - Legyen, ahogy akarja. Csak vigyázzon, nehogy itt legyen veszélyes!

A lövészárók két oldalán álltak, farkasszemet néztek, és eleinte Réce örült, hogy a nagy ravasz utálatig jószágos szemében sikerült kiváltani azt a hideg villódzást, de azután hirtelen csodálkozva és felháborodva vette észre, hogy

eloszlik ez a villódzás, és újra az az ördögi mosoly, a szemében újra az az atyai hunyorgás, a kutyafáját! Kornyej hirtelen fűjt egyet, elnevette magát, félrenyelt, köhécselt, újra nevetett, és széttárta a kezét, kiabált:

- Macska! Macskák macskája! Vadóc... Gondolko zz! - mondta Récének, és meg kopogtatta a saját homlokát. - Gondolko zz! Erőlted meg az agyadat! Hát hiába vagy itt ötödik hete?

Akkor Réce hevesen megpördült, és elfutott a sztyeppre.

- Gondolko zz! - hallotta utoljára.

Ment, nem nézett a lába alá, belepottyant a mormotalyukakba, botladozott, bokáját tüske karcolta. Nem látott, nem hallott, szeme előtt a barázdákkal szabdalt, mérhetetlenül fáradt, fő ldszínű arc lebegett, és a fülében hallotta a rekedt hangot: „Tejfölösszajúak! Hűséges, legyőzhetetlen taknyosaim!” És ez az ember, ez a számára utolsó kedves ember most menekül valahol, bu jkál és kínlódik, veszett farkasként vadásznak rá a hűtlen, megvetett, rettegéstől fölbőszült sündisznók bűzös hordái. Csöcselék, söpredék, hulladék, becsület és dicsőség nélkül... Hazugság, hazugság, ez nem lehet! Az erdei vadászok, a gárda, a rohamosztatok, a Kék Sárkányok... azok is megadták magukat? Azok is elhagyták? His z azoknak senkijük sincs Rajta kívül! Csak érte éltek! Meghaltak Érte! Nem, nem, hazugság, hülyeség... Acélgyűrűt fontak köré, fő lszégezték a szuronyaikat, fegyvercsöveiket és lángszóráikat... ezek a v világ legjobb harcosai, ők szétkergetik és eltiporják a lázadó katonákat... Ó, hogy fogják ű zni, égetni, sárba taposni őket!... És én, én itt ülök. Egy Macska. Mocskos öleb, de nem Macska. Szegénykét elrabolták, a mancsát meggyógyították, masnit kötöttek a nyakába, és ő csóválhatja a farkát, ihatja a meleg tejcskét, és mindenre azt mondja: „Igenis! Értettem!”

Megbotlott, és egész testével végignyúlt a szúrós, száraz fűvön. Ottmaradt, a tűrhetetlen szégyentől a fűbe rejtette az arcát. De his z egyedül van. Egyedül ezzel az egész szörnyűséggel szemben! „És a fiúk, a hazug pokolban levő barátaim nem válaszolnak, hallgatnak - sem egy sor, sem egy betű, lehet, hogy már nem is élnek... lehet, hogy meghátráltak? Vajon én nem tehetek semmit?” Hideg rázta a tű ző napon, a harc, a győzelem, a szabadulás teljesen lehetetlen, értelmetlen módjai szü lettek, keringtek, kavaroztak a fejében. A legszörnyűbb az, hogy Kornyej valószínűleg igazat mondott. Nemhiába dolgoztak a gépek, nemhiába utaztak, seregltek, repültek ide ezek a csodalények az is meretlen tájakról - elvégezték a dolgukat, elpusztították az országot, tönkretettek minden jót, ami benne volt, lefegyverezték, lefejezték...

Nem hallotta, hogy Dramba közelgett, de az áthévílt ing alatt átizzadt háta megborzongott, amikor ráesett a robot árnyéka, és megkönnyebbült. Mégse volt egészen egyedül. Még sokáig hasalt, de a nap haladt tovább, és Dramba zajtalanul mo zgott mellette, hogy védje a hőségtől. Azután fölült. Csupas z lábát fölhasogatták a tüskék. A térdére egy szöcske ugrott, és ostobán bámult apró

szemeivel. Réce utálkozva hessentette el, és megdermedt, miután a kezére nézett. Ujjait lenyúzta valami.

- Ez mikor történt? - szó lalt meg hangosan.

- Nem tudhatom, káplár úr - reagált azonnal Dramba.

Réce megnézte a másik kezét is. Az is véres. Úgy látszik, a fő ldanyácskát szabdalhatta. Ezeknek az anyját... az ügyesekéét. Jól van, Macska! Csak semmi h iszti. A ház felé nézett. A zöld felhőske alig látszott a horizonton.

- Sokat fecsegetem ma feleslegesen - mondta lassan. - Sündisznó vagyok, nem Macska. Kiho ztak a sodro mból. Fecsegni szottyant kedved, te tejfölösszájú!... Kornyejt elfogta tőle a röhögés...

A robotra nézett.

- Dramba közlegény, mit csinált Kornyej, amikor eljöttem?

- Megparancsolta, hogy kövessem önt, káplár úr.

Réce keserűen kuncogott.

- Te pedig engedelmeskedtél... - Fölállt, és odalépett a robothoz. - Hányszor tanítottalak, te bunkó! - sziszegte dühösen. - Kinek kell engedelmeskedned? Ki a közvetlen parancsnokod?

- Réce káp lár, őfensége Harci Macskája - felelt Dramba.

- Háta akkor hogyan engedelmeskedhetsz másnak, te esztelen sündisznó?!

Dramba töprengett, majd azt mondta: - Elnézést, káp lár úr.

- E-eh! - szólt Réce reménytelenül. - Jól van. Végy a válladra. Haza!

A ház szokatlanul csendesen fogadta. Egész üres volt. A dögkeselyűk elszálltak. A dögre. Réce mindenekelőtt megfürdött a medencében, lemosta a vért és a port, gondosan megfésülködött, és határozottan az ebédlő felé tartott. Az ebédről elkésett, Kornyej már a szörpöt is meg itta. Tettetett közönnyel nézett Récére, és újra az előtte fekvő dossziéba dugta az orrát. Réce egyenest az asztalhoz ment, köhintett, és fojtott hangon megszólalt:

- Helytelenül v iselkedtem, Kornyej. - Kornyej biccentett, de nem emelte föl a tekintetét. - Elnézését kérem.

Alig bírta kimondani, a nyelve nem akart fo rogni. Egy pillanatra meg kellett állnia, és összeszorítania a száját, hogy összeszedje magát.

- Természetesen mindent úgy fogok tenni, ahogy ön parancsolja. Nem volt igazam.

Kornyej sóhajtva toltta el maga elől a dossziét.

- Megbocsátok... - dobolt ujjaiival az asztalon. - Igen. Megbocsátok. Sajnos, még

nálad is bűnösebb vagyok. Ül le és egyél...

Réce leült, de gyanakvó pillantását nem vette le a másikról.

- Látod, te még fiatal vagy, még sokszor megbocsáthatsz. De én! - Korney az égre emelte szétterpesztett ujjú kezét. - Vén hülye. A z én koro mban, az én tapasztalatommal tudhatnám, hogy az emberek változnak. Hol igazat mondanak, hol mesét. Bocsáss meg. Réce. Felejtsd el, ami történt - és újra mag elé húzta a papírjait.

Réce egy húsos-tojásos kotyvalékot evett, de nem érezte az ízét, akárha szénát zabált volna. A füle lángolt. Megint valami ostobaság történt! Legszívesebben az asztalt csapkodva ordított volna. „Elegem van abból, hogy kölyöknek nézzenek! Elég! A sorscsapásokkal nem tudnak megtörni, érthető? Nem rozsdás vasból vagyok!... Úgy kell itt forognom, mint egy sült bolondnak...” Réce töltött a fonott, kókusztejes palackból. „Bár végső soron teljesen bolond vagyok... Ő úgy beszél velem, mint férfi a férfival, én meg mint egy vénasszony. Az is vagyok - meg bolond kölyök. Nem akarok rágondolni. Nem kell az igazságod se, a meséd se. Az igaz szót persze köszönöm - most már értem, hogy nincs mire várnom, cselekednem kell.”

Korney fő állt, a dossziét a hóna alá csapta és kiment. A z arca levert volt. Réce majszolva és iszogatva a kertet szemlélte. A sűrű fű közül egy macska sompolygott ki a homokos útra, a szájában egy tollcsomó vergődött. A macska vad szemével jobbra-balra sandított óvatosan, és uzgyi a házba, alkalmasint a tornác alá. „Dolgozz, bajtárs, dolgozz csak! - gondolta Réce. - Nekem is csak estig kell várnom, azután dologhoz látok.” Fölugrott, az edényt beleszórta a lyukba, és lábujjhegyen végiglopakodott a házon, míg arra a folyosóra nem ért. Új felirat nem volt. A pokolbéli barátok hallgatnak. Jól van. Akkor egyedül kell nekilátni. Dramba... Nem. Dramba közlegényben nem lehet megbízni. Kár. Bár felülmúlhatatlan katona, de sajnos, nem igazán megbízható. Nélküle jobb lenne. Csak tegye meg, amit kell, azután el lehet vezényelni.

Visszatért a szobájába, a függőágyra feküdt, kezét a feje alá tette.

- Dramba közlegény - szólt ki.

Dramba megjött, és megállt a küszöbön.

- Mondd tovább! - parancsolta Réce.

Dramba szó más szerint a mondat közepén kezdte a tutulást:

- ...nincs más kiút. De az orvos ellenezte. A tiltakozását avval támasztotta alá, hogy lényegében nem lehet humanida sapiensek harcába beleavatkozni, és a kapcsolat tárgya nem lehet meg közvetítő nélkül...

- Tovább! - mondta álmosan Réce.

- Igenis, káplár úr - visszhangozta Dramba, elhallgatott, és újra nekilátott, most a mondat elején: - A kapcsolatfölvételre kiment: Evarist Kozák, az úrhajó parancsnoka, Faina Kaminska, a xenológuscsoport vezetője meg néhány xenológus...

- Tovább! - mondta ingerülten Réce.

Drambában csattogott valami, és mesélni kezdte, hogy a kontaktus zónájában váratlanul tűz ütött ki, a kapcsolatot megszakítva a tűzfalból lövöldözés hallatszott, a félhu manoid Kvarr, a csoport navigátora elesett, a testét sem találták meg, Evarist Ko zák úrhajóparancsnok súlyos, mély hassebet kapott, amelyhez hashártyaszakadás és nagymérvű hasnyálmirigy-zú zódás járult...

Réce közben elaludt.

Úgy ébredt föl, mintha vizes törülkö zöt csaptak volna az arcába. Vert a szíve, zúgott a feje. De ez nem volt se álom, se látomás.

- ...Fölhívo m a figyelmét, hogy legfőbb munkáját Gignában írta - mondta egy ismeretlen, akadozó hang. - Ez talán segíthet önnek?

- Gigna... - szakította félbe Kornyej hangja. - Elnézést, az merre van?

- Egy kis üdülőhely. A Zagguta nyugati partján. Tudja, az egy tó...

- Tudom. Gondolod...

- Úgy látszik, gyakran járt oda dolgozni. Biztosan egy gazdag mecénásnál kapott szobát...

Réce nesztelenül fölkelt a függőágyból, és az ab lakho z lopakodott. A tornácon Kornyej egy tizenhat év körüli, sovány, hirtelenszőke, fakó babaszemű, szemlátomást délalaji legénnyel beszélgetett. Réce ujjai az ab lakpárkányra fonódtak.

- Érdekes - mondta töprengve Kornyej. Megveregette a legényke vállát. - Ez jó ötlet!

Derék gyerek vagy, Dang. A mi mamlas zaink els zalasztották...

- Feltétlenül meg kell őt találn i, Kornyej! - A legényke keskeny melléhez szorította az öklét. - Maga mondta, hogy az itteni tudósok is érdeklődnek, és most már azt is értem, miért... Ő eléri az önök szintjét! Egy s másban meg is haladja... Egyszerűen kötelességük, hogy megtalálják!

Kornyej nagyot sóhajtott.

- Megteszünk mindent, amit csak tudunk... de ha tudnád, milyen nehéz az. Fogalmad sincs arról, mi folyik most nálatok...

- De van - mondta a legény. Hallgattak.

- Jobb lett volna ott hagyni engem, és őt előkeríteni - mondta halkán a legény és félrenézett.

- A szerencsénk úgy hozta, hogy téged megtaláltunk, de őt nem - felelte ugyanolyan halkán Kornyej. Újra átölelte a legényke vállát. - Mi megteszünk mindent, amire ar rönkből futja.

A legény rábólintott.

- Jó.

Kornyej újra fölsóhajtott.

- Rendben... Tehát te most egyenest Obnyinszkba mész?

- Igen.

- Tetszeni fog neked ott. Lesz majd kvalifikált beszélgető társad is. Nem olyan sötét pragmatikus, mint én.

A legényke elmosolyodott, megszorították egy más kezét - keresztbe, alaji módra.

- No - mondta Kornyej -, a null-kabint már tudod kezelni.

Hirtelen elnevezték magukat, úgy látszik, valami történhetett a null-kab innal.

- Igen - szólt a legény. - Már megtanultam... Tudo m... De tudja, Kornyej, úgy gondoltuk, hogy gyalog megyünk Antonovig. A fiú k azt ígérték, hogy mutatnak valamit a sztyeppén...

- Hol vannak? - nézett körül Kornyej.

- Most jönnek valószínűleg. Úgy beszéltük meg, hogy én előrejövök, ők meg utánam... Menjen csak, Kornyej, nem tarto m föl tovább. Mindent nagyon köszönök... Hirtelen összeölelkeztek - Réce összerezzen a váratlan mo zdulattól -, de Kornyej utána könnyedén eltolta a legényt magától, és gyorsan visszatért a házba. A legény kilépett a tornác alól, végig ment a homo kos úton, és Réce észrevette, hogy sántít, erősen húzza a jobb lábát. Ez a lába szemmel láthatóan vékonyabb és rövidebb volt, mint a bal. Réce néhány pillanatig követte a tekintetével, utána átlendült az ablakpárkányon, négykézlábra esett, és rögtön eltűnt a bokrok között. Nesztelenül követte ezt a Dangot, bár újra elfogta az az ösztönös ellenérzés és utálat, amelyet a nyomorék, fogyatékos és általában a hasznavehetetlen emberek iránt érzett. De ez a Dang alaji volt, sőt nevéből és kiejtéséből ítélve dél-alaji, tehát első osztályú alaji, és ha már itt van, mindenképpen beszélnie kell vele. Ez is egy lehetőség volt.

Réce a sztyeppén érte utol, és kivárta a pillanatot, amikor már a ház teteje is eltűnt a fák mögött.

- Hé, barátó m! - szó lította meg halkán alajiul.

Dang azonnal megfordult. Meg is ingott a hibás lábán. Babaszeme még jobban kitágult, hátrálni kezdett.

- Te ki vagy? - dünnyögte. - Te... ez... Harci Macska?

- Igen - mondta Réce. - Harci Macska vagyok. Récének hívnak. Kit tisztelhetek benned?

- Dang - felelte az, és hallgatott egy sort. - Ne haragudj, sietek...

Megfordult, és még erősebben sántítva, mint az előbb, folytatta az útját. Réce utolérte, és a könyöke fölött elkapta a karját.

- Várj... Nem akarsz beszélgetni? - kérdezte csodálkozva. - Miért?

- Sietek.

- Ne siess! Micsoda dolog ez! Két alaji találkozik ebben a pokolban, hát miért ne beszélgetnének? Mi van veled? Megbolondultál?

Dang megpróbálta kitépni a kezét, de ez csak ábránd volt. Satnya volt ez a déli, satnya.

- Hallgass rám, barátom... - szólt Réce a lehető leggyöngédebben.

- A pokolban vannak a te barátaid! - morogta Dang, és szeméből gyűlölet sugárzott.

Réce hökkenten engedte el a másik kezét. Abban a pillanatban megnémult. A pokolban vannak a te barátaid... A te barátaid a pokolban vannak... A barátaid a pokolban! Fuldoklott a dühtől és a megaláztatástól.

- Te!... - mondta. - Te piszkos áruló!

Megfojtani, szétszaggatni kellene a gazembert.

- Te magad vagy áruló, te átokfajzat! - sziszegte a foga közt Dang. - Kegyetlen hóhér, gyilkos...

Réce még lendületet se vett, úgy vágta gyomorszájon, és amikor a vézna alak a földre görnyedt. Réce nem vesztegetve a drága időt, teljes erejéből hirtelen a szőke tarkóra csapott, és térdével állon rúgta. Ott állt fölötte, leeresztette a kezét, nézte, ahogy a másik véresen vonaglik a fűben, és közben töprengett: nesze neked szövetséges, nesze neked barát a pokolban!... Szája keserű volt, Dang fejét fölemelte, és maga felé fordította a véres arcot.

- Te szemét... - hörgött és csuklott Dang. - Hóhér... Még ide...

- Mi történik itt? - szólalt meg egy komor hang.

Réce fölemelte a fejét. Ketten álltak fölöttük - két helybéli, egész fiatal idegen. Réce óvatosan letette az ifjanc fejét a fűre, és fölállt.

- Hogy mi?... - morogta. - Honnan tudjam, hogy mi?

Megfordult és elindult hazafelé. A bokrokat tördelve, a virágágyásokat taposva tartott egyenest a ház felé, fölment a szobájába, hasmánt a függőágyra vágta magát, és úgy feküdt ott estig. Kornyej nem hívta vacsorázni, ő meg nem ment. A házban hangok dörmögtek, zene hallatszott, azután csönd lett. A repkény közé éjs zakára betelepedett verebek szidták egymást, a kabócák végtelen éneke zengett. Réce fölkel, odahívta

Drambát és lesurrant a kertbe. Elment a kert legtávolabbi zugába, a sűrű orgonabokrok közé, egyenest a fűbe ült, és halkán megszólalt:

- Dramba közlegény. Nagyon figyelj arra, amit kérdezek. Először is: tudsz fém-et esztergálni?

VII. fejezet

A reggelinél Kornyej egy szót se szólt hozzám, sőt rám se nézett, mintha nem is ülnék az asztalnál. Én meg összehúszom magam, várok, és belül nagyon rondán érzem magam. Egész idő alatt hol mentegetőzni, hol megdöglenni támadt kedvem. Ettem valamit, a szobámba mentem, egyenruhába bújtam, de nem segített semmi. Még rosszabb lett. Fogtam a fenséges asszony portréját, de amikor kicsúszott a kezemből, és leesett az ágy alá, nem álltam föl, hogy megkeressem. Ültem az ablak előtt, az ablakpárkányra könyököltem, néztem a kertet, de nem láttam semmit. Haza akarok menni. Egyszerűen haza, ahol minden olyan más, mint itt. Milyen kutya élet ez. Hiszen az életből még semmit sem láttam. Illetve sokat is láttam, más nem lát ennyit, amennyit én, csak a boldogságot nem. Visszaemlékeztem, hogyan adta nekem őfensége a dohányt, de elhessentettem a képet, nem segített. Az arca helyett folyton az a vékony, vérbe fagyott, nyápic figura tűnt föl. A hangja helyett egy egész más hang azt is mételgette folyton: „Mi történt itt? Mi történt itt?” Honnan tudjam, hogy mi?

Hirtelen kinyílt az ajtó, és Kornyej lépett be, akár egy viharfelleg, a szeme villámokat szórt; egy szót se szólt hozzám, csak egy csomó papírt hajított az arcomba. (Ez Kornyej! Hajított!) Egy szót se szólva megfordult és kiment. Az ajtót is becsapta. Én nyugtalanságomban megfeledkeztem magamról, belerúgtam a papíroknak, és azok szerteszálltak a szobában. Újra a kertet próbáltam nézni, de a szemem előtt vörös karikák táncoltak, nem ment. Fölvettem a legközelebbi lapokat, és olvasni kezdtem. Aztán a másodikat, harmadikat. Végül összeszedtem, rendbe raktam őket, és olvasni kezdtem előlről. Itt volt a válasz. Kornyej hozzánk küldött, nálunk élő emberei házmesterként, fodrászként, generálisként dolgoztak nálunk. És amit láttak, jelentették Kornyejnek. Meg kell hagyni, tiszta munka. Profi.

Erről a legénykéről, Dangról is írtak. A fővárosban élt, akárcsak én, nem is messze tőlünk, szemben az állatkerttel. Apját még az első tarai incidens idején

ölték meg. Tudós volt. Valami tudományos halra vadászott a Tara torkolatánál, és véletlenül őt is eltaposták. A fiú egyedül maradt az anyjával. Akárcsak én. De az ő anyja intelligens asszony volt, és elment zenét tanítani. A fiú jófejű gyerek volt. Az isko lábán minden kitüntetést megszerzett, különösen matematikából jeleskedett. Jó képességekkel rendelkezett, akárcsak én a technikához, sőt még jobbakkal. A mikor elkezdődött a háború, alighanem az első bombázáskor megsebesült, bordája eltört, jobb lába egy életre megnyomorodott. Abban az időben, amikor mi bevonultunk Arihadába, elfojtottuk a zendülést, és partraszálltunk a Tara torkolatánál, ő egész nap otthon feküdt. Nem teszek neki szemrehányást, tán még többet kínlódott, mint én; két bombázás is esett a házukra, tönkrement a szeme, a házuk később összeomlott, ők ott maradtak anyjával a romok között; már nem tudom, miért, de az anyja nem akart elutazni. Naponta elment a munkába, már rég nem a zeneiskolában dolgozott, hanem a lőszergyárban. Hol egy napra ment el, hol kettőre, A fiúnak ott hagyott valamit enni, a levest becsomagolta vatta közé, hogy a fiú elérhesse - a gyerek a székéből szinte föl se tudott állni -, és elment. Egy nap elment, és többet nem tért vissza. Nem tudni, mi történt vele. Dang már félholt volt, amikor Kornyej egyik felderítője véletlenül rábukkant. Persze, nyomasztó ez a történet. A főváros kellős közepén az éhségtől és hidegtől haldoklik egy legény, egy nagy, sőt hatalmas matematikai tehetség, és nem törődik vele senki. Úgy pusztult volna el, akár egy kutya a kerítés tövében, ha nincs az a fickó. A z meg látogatta egyszer, meglátogatta kétszer, v itt neki enni. Végül a fiú választás elé állította. Az csak táthatta a száját. Dang ultimátum szerűen közölte vele, hogy vagy elviszi őt magával a saját világába, vagy fölakasztja magát. Lám, mondta, ott lóg a hurok. Kornyej persze intézkedett... Ennyi a történet.

Volt ott még sok minden. Főképp persze a hatalmas birtokosairól. Írtak a hercegről, a Fél szemű Ró káról és Bragg tábornok úrról is; mindegyikről. Hogyan politizálnak, hogyan töltik szabadidejüket... Én állandóan abbahagytam az olvasást, rágtam a körmömet, hogy megnyugodjak. A fenséges asszonyról is írtak. Úgy látszik, az udvari marsall is Kornyej embere lehet, álomban sem gondoltam volna. Ezt az anyagot már nem nekem szánták. Kornyej biztos az iratai közül rántotta ki, egy egész köteget kitépett belőle. Jó l van! Szépen összeraktam a lapokat, elegyengettem, kézbe vettem, és újra szétszórtam a szobámban. Becsületesemre, számomra csak egy út maradt: egy golyó a fejembe. Egy világ omlott össze bennem. Elérték, hogy a feje tetejére álljon minden bennem. Hogyan éljek - nem tudom. Miért élek - nem tudom. Hogy nézzek most Kornyej szemébe - azt végképp nem tudom. Eh, gondolom, a szobában nekifutok, kezem a varrásra - és fejjel ki az ablakon. Vége, még ha egy emelet is az egész. De épp most nyomakodott be Dramba, és kérte a következő tervrajzot. Megzavart engem. És amikor elment, már nyugodtabban tudtam ítélni. Ültem egy órát, rágtam a körmömet, aztán elmentem és megfürödtem. Hirtelen különös megkönnyebbülés fogott el. Mintha a lelkemben

idáig duzzadó fájdalmas hólyag most hirtelen kifakadt volna. Mintha megfizettem volna valamilyen adósságomat. Mintha ezzel a kétségbeeséssel valamilyen bűnt valaki előtt levezekeltem volna. Nem tudom, ki előtt. És nem tudom, milyent. A fejemben csak annyi volt: haza, fiúk! Hazafelé! Minden kötelességem, ami még v isszavan, otthon vár rám, otthon. Ebédnél Kornyej azt mondta, rám se nézve, szigorúan, barátságtalanul:

- Elolvastad?

- Igen.

- Megértetted?

- Igen.

Ezzel a beszélgetés be is fejeződött.

Ebéd után benéztem Drambához. A kö zlegényem teljes erejéből dolgozott, csak úgy szállt a forgács. Áttüzesedett, forró olajban tocsogott, csak úgy járt a keze. Öröm volt nézni. Gyorsan haladt a munkájával, egyszerűen csodálatos volt. Most már csak egy dolgom van: várni.

Nem is kellett sokáig várnom, csak két napig. A mikor a szerkentyűm készen lett, beleraktam egy zsákba, kivittem a tóhoz, és kipróbáltam. Egész jól működik, semmi baj. Szór persze, de mégis jobb, mint odahaza a felkelő ké, ahol a taknyosok főleg a talált vízvezetékcsövekből készítették. Hazatértem, és a zsákkal együtt beraktam a vasládába. Ezzel is megvagyok.

Még azon az estén, már épp lefekvéshez készü lődtem, amikor kinyílt az ajtó, és az az asszony lépett be. Hál'isten, még nem vetkő ztem le, egyenruhában ültem a függőágyon, és épp a csizmám húztam lefelé. A jobb már lent volt, a balra került a sor, fő lnézek - ott áll egy nő. Nem jutott semmi az eszembe, csak bámultam, és úgy, ahogy voltam, egy fél pár csizmában, odavágódtam elé, és kihúztam magam. Szép nő volt, fiúk, különleges, ilyent sohasem láttam nálunk, és persze nem is fogok soha.

- Elnézést - mosolygott. - Nem tudtam, hogy itt van. Kornyejt keresem.

De én csak hallgatok, akár a sült hal, szemem a falon, és szinte semmit sem látok. Egész elsápadtam. Ő körülnézett a s zobában, aztán újra rám nézett - mereven és figyelmesen, most már mosoly nélkül -, látható, hogy hallott már felő lem, biccentett és távozott, és halkán becsukta maga mögött az ajtót. Hiszitek-e, fiúk, de a szoba sötétebbnek tűnt!

Sokáig álltam ott, fél pár csizmában. A gondolataim összezavarodtak, nem értettem az égvilágon semmit. Már nem tudom, mitől, a világítás volt olyan furcsa abban a pillanatban, vagy maga a perc volt olyan különös a számo mra, de utána fél éjszaka forgolódtam és nem tudtam napirendre térni fölötte. Visszaemlékeztem, ahogy ott állt, ahogy nézett, ahogy beszélt. Természetesen tudtam, hogy nem mondott igazat, hogy végső soron nem Kornyejt kereste

(jobb helyen nem is kereshette volna!), és csak azért jött be, hogy megnézzen. Hát jó l van. A másik gondolatom halálos szo morúságba kergetett: rájöttem, hogy most ezeknek az embereknek valódi, hatalmas világának egy apró részletét láthattam meg ebben a pillanatban. Kornyej nem engedett ebbe a világba, és jól tette. Ebben a világban öngyilkos lettem volna, hisz lehetetlenség, hogy minden pillanatban őket lássam, és tudjam, hogy soha nem leszek olyan, mint ők, nekem soha nem lesz o lyan, mint nekik, és köztü k, ahogy a Szent Könyv mondja, „undorító, kegyetlen és rothadt” vagy és lesz elted végéig... Fiúk, nagyon rosszul aludtam ezen az éjszakán. Még alig virradt, amikor kivergödtem az udvarra, és lefeküdtem a bokrok közt kialakított megfigyelőpontomon. Látni akartam még egyszer, eligazodni rajta, és megérteni, mivel fogott meg annyira. Hisz azelőtt is láttam őt ebből a bokorból, éppen innen láttam...

Egy más mellett jöttek a null-kabin felé vezető úton, anélkül hogy egymáshoz értek volna, néztem az asszonyt, és majd elsírtam magam. Megint nem láttam semmit rajta Mintha magába fo jtotta volna. A szemében őr volt, szája mellett mély ránc húzódott. Némán haladtak el mellettem, csak a kab in mellett állt meg a nő, és megszólalt.

- Tudod, olyan gyilkos szeme van...

- Ő maga is gyilkos - felelte csöndben Kornyej. - Professzionista.

- Szegénykém! - mondta, és tenyerével megsimogatta a férfi tarkóját. - Ha itt tudnék maradni veled ... de igazán nem tudok. Émelygek itt...

Többre nem voltam kíváncsi. Visszalopóztam a s zobámba, belenéztem a tükörbe Egész rendes szemem van. Nem tudom, mi kellene nekik. De Kornyej igazat mondott: professzionista vagyok. Mit röstelljek ezen? Ahhoz értek, amire tan ítottak. Az egész jelenetet elhessentettem magamtól. Nekik is megvan a gondjuk, nekem is. A z én dolgo m most, hogy várjak és várjak.

Hogyan múlt el a következő háro m nap, nem tudom. Ettem, aludtam, fürödtem. Újra ettem. Kornyejjal szinte nem is beszéltünk. És nem mintha nem bocsátott volna meg azért a dologért vagy valami másért - nem. Egyszerűen nyakig vo lt a munkában. Elért a végső határig. Egészen lesoványodott. Újra sokan jöttek hozzá. Hihetetlen, de egy léghajó is repült ide, egész nap a kert fölött függött, és estére potyogni kezdtek belőle, potyogni... De ami csodálatos, az egész idő alatt sehol egy Lidérc. Azt már rég észrevettem, hogy a Lidércek csak késő este vagy kora reggel bukkantak fö l, de nem tudom, hogy miért. Így nappal mintha ködben botorkáltam volna, nem fordítottam figyelmet semmire, de ahogy a nap lebukott, és föltűntek a csillagok, én az ablakhoz ültem a szerkentyűmmel a térdemen. De Lidérc nincs, ha megfeszülsz, akkor se. Becsületesemre, már idegeskedni kezdtem. Különös, mi történt? Százévenként lehet csak számítani rá? Egész idő alatt csak egy érdekes dolog történt, az utolsó napon. Az éjszakai őrősem előtt még aludtam egyet, és Kornyej hirtelen fö lriasztott.

- Mi van, te fényes nappal heversz? - kérdezte elégedetlenül, de láttam, hogy csak tetteti az elégedetlenséget.

- Meleg van - mondtam. - Elbágyasztott.

Persze hogy elbágyasztott. Egész nap szemerkélt az eső.

- Egész elkényeztettelek - mondta. - Egész elkényeztettelek. A kezem le kellett vennem rólad, te pedig kihasználod... Gyere. Szükségem van rád.

No, itt az én időm, gondoltam. Szükség van rám. Fölugrottam, rendbe tettem az ágyam, a szandál után nyúltam, de ő leintett: - Nem. Hagyd ezt. A z egyenruhádát vedd föl. És hozd rendbe magad, ahogyan illik... fészülködj meg, Réce. Rendetlenek rendetlenje, rossz rád nézni!

Hát, fiúk, arra gondoltam, hogy kigyulladt a tenger, folyik az erdő, kőbe fulladt az égér. Egyenruha kell neki. De nem kérdezősködtem, nem volt hozzá erőm. Felöltözök, meghúzódom a szíjakat, meghajlok. Összecsapom a sarkam. Excellenciád szolgálatjára! Tetőtől talpig végig mért, elmosolyodott, és átvezetett a házon egész a szobájáig. Ő lépett be elsőnek, oldalra lépett, és szabatosan, alajíul jelentett:

- Engedje meg, főlöveg mester úr, hogy meg jelenjen ön előtt Réce, ő fensége Harci Macskája, a fővárosi Különleges Iskola harmadik évfolyamának a hallgatója.

Nézem, a szemem előtt elsötétül minden, a lábam remegni kezd. Egyenest előttem, mint egy látomás, a karosszékekben egy páncélos tiszt terpeszkedik, egy Kék Sárkány, egy „Kerekeken járó tűz” természetes nagyságban, menetöltözetben, kitüntetésekkel. Ül, lábát keresztbe veti; ragyog a cipője, a cipővasai megvillantak, a barna rövid kabátján égésnyomok, a válláról kék zsinór lóg - tehát egy farkas - a pofáján, akár egy valódi farkasnak, égett, átültetett bőr fénylett, kopaszra borotvált fején barna égésnyomok, szeme, akár egy megfigyelő, szempillák nélkül... A tenyerem magától a combomhoz simul, és a sarkam úgy összevágtam, ahogyan itt még sohasem.

- Pihenj, növendék - szólalt meg rekedt hangon, megszívta a hamutartóból kivett cigarettát, és nem vette le rólam a szemét.

Leengedtem a kezem.

- Néhány kérdésem lenne, növendék - mondta, és a cigarettát visszatette a hamutartóra.

- Hallgatom önt, főlöveg mester úr!

Ezt nem is én mondtam, a szám magától hadarta el. De közben egész idő alatt azon töprengtem: hogy van ez? Mit keres ez itt? Semmit sem értek. Alig lehet érteni, mit beszél, elharapja a szavak végét, de én is merem ezt a stílust.

- Hallottam, hogy öfensége kitüntetett téged... h m... bagóval a saját kezéből.

- Igenis, fő lövegmeister úr!

- És ezt... h m... milyen hőstettért?

- Kitüntettek, mint az évfo lyam képviselőjét, miután bevettük Arihadát, főlövegmeister úr!

Arca egykedvű, halott. Mit neki Arihada? Újra fogta a cigarettát, megnézte a parázsló végét, és visszatette a hamutartóba.

- Tehát kitüntettek... Ha így áll, akkor... h m... később őrszolgálatot is teljesítettél őfensége főhadiszállásán?

- Egy hetet töltöttem ott, főlövegmeister úr - mondta a szám, de a fejem egyre csak azon töprengett; hova akar kilyukadni? Mi kell neki tőlem?

Hirtelen előrehajolt.

- Pagin -Gig marsallt láttad a főhadiszálláson?

- Igenis, fő lövegmeister úr!

A kutyafáját! Micsoda megpörkölt nagyságos úr került elé. Magával Fragg generálissal is beszéltem, nem olyanokkal, mint te, és a második válasza után megengedte és megparancsolta, hogy a megszólítást hagyjam el. De ez mintha mennyei zenét hallgatna: „Főlövegmeister úr!” Most nevezték ki, vagy mi a szösz? A lacsony származású lenne, és most előléptették... Sehogyan sem értem.

- Megis mernéd a marsallt, ha most találkoznál vele?

Jó kérdései vannak! A marsall alacsony és testes ember volt, és fo lyton könnyezett. De ez a náthától volt. Még ha a szeme vagy a füle h iányzott volna... de így; marsall, mint a többi. Semmi különös. A főhadiszálláson sokan nyüzsögtek, Fragg még a jobbak közül való volt.

- Nem tudom - mondtam.

Újra hátradőlt a karosszékekben, és újra a cigaretta után nyúlt. Nem ízlett neki ez a cigaretta. Többet tartotta a kezében, mint szívta. Mi lenne, ha nem dohányozna... ez a nagydarab férfi is kibírná, ha én is csak mohát szívok. Hosszú lábait maga alá húzta, fölemelkedett, és az ablakhoz lépett, megállt ott a cigarettájával, háttal nekem - csak a kék füst gomolygott a válla mögöl. Gondolkodik. Az elmélkedő!

- Akkor jól van - mondja alig érthetően, én mindössze egy „akvant” hallottam. - Te növendék... h m... nincs neked egy bátyád nálunk, a Kék páncélosoknál?

Még a pofáját se fordítja ide. Illetve a fülét kissé felém fordítja. Vo lt nekem háro m bátyám... de mintha még csecsemőkorukban meghaltak volna. A harag hirtelen elfogott, minden összejött.

- A kutyafáját, milyen bátyám van neked? - mondom. - Honnan lenne egy bátyám önöknél? Én maradtam élve egyedül.

Egy pillanat alatt felém fordult, mintha tüvel szúrták volna meg. Bámu lt. Tisztára páncélos! Én meg mintha egy lövészgödörben kuporognék. A hajdani emlékek hatására rángani kezdett a bőr a hátamon, de azután azt gondoltam, gyere csak, te s zúrós szemű, te rongyos gárda főlöveg mestere... Bizonyára mindent elhajítva megpuccolt, amíg idekerült, talán a saját katonái elől menekült... Pimaszul elő retoltam a jobb lábam, a kezem előhúztam a hátam mögül, és egyenesen a szemébe néztem. Egy fél percig hallgatott, azután halkán sipítani kezdett:

- Hogy állsz, növendék?!

Le akartam köpni, de türtőztettem magam.

- Miért? Úgy állok, ahogy állok, nem estem le a lábamról.

Akkor elindult szembe velem, átszelte a szobát. Lassan, furcsán. Nem tudom, hogyan végződött volna mindez, de Kornyej megszólalt a sarokból, ahol idáig a papírjaival ült.

- Löveg mester barátom, lassabban... ne mássz a képébe...

Ez minden. A megperzselt pofán mintha görcs futott volna át, és a főlöveg mester úr, anélkül hogy hozzám lépett volna, a karosszék felé fordult. Vége. A Kék Sárkány megsavanyodott. Hja, ez nem a parancsnokság! Főlényesen mosolyogtam, amennyire csak tudtam a megfásult arcommal. Magamban csak arra gondolok: mi történt volna, ha Kornyej nincs itt? Ha Kornyej egy pillanatra is kiment volna? Ő megütött volna, én pedig megölöm őt. Igen, megölöm. Pusztá kezemmel.

A karosszékben heverészett, végre elnyomta a cigarettáját a hamutartóban, és odaszólt Kornyejnek:

- Meleg van itt önöknél, Kornyej úr... Én nem utasítanék vissza valami h m... húsított.

- Gyümölcslevet? - ajánlotta Kornyej.

- Gyümölcslevet? Hm... nem... Valami erősebbet, ha lehet.

- Bort?

- Igen, kérnék.

Már nem is nézett rám. Mellőzött. Elvette Kornyejtől a kupát, és összeégett orrát beledugta. Szopogatta. Hát ez meg mi? No persze, minden lehetséges... annál is inkább... pusztulás... felbomlás... Ugyan! Ez nem Kék Sárkány! Nem valódi! És hirtelen mintha egy lepel hullt volna le a szememről. A zsinór... Bor... A kutyafáját, ez az egész arc! Kornyej megszólalt:

- Te nem iszo l. Réce?

- Nem - mondom. - Nem iszo m. És nemcsak én nem iszo m, de nem tanácsolom a főlövegmaster úrnak sem.

Olyan vidám gonoszkodás fogott el, hogy majdnem elröhögtem magam. Mind a ketten rám meredtek. Odamentem ehhez a megperzselt nagyúrhoz, elvettem tőle a kupát, és gyöngéden, szinte atyailag meg magyaráztam: - A Kék Sárkányok - mondtam - nem isznak bort. Egyáltalán nem isznak szeszt. Ez egy fogadalom náluk, fő lövegmaster úr: egy csöpp szeszt sem, amíg egyetlen csikos patkány rontja a Föld levegőjét. Ez az első... A második a zsinór! - Megfogtam a harci dicsőség jelét, lekapcsoltam a zubbonya gombjáró l, és szabályszerűen leeresztettem a zekéje u jján. - A v itézségi zsinórt a szabályzat szerint a harmad ik gomb fölé kell fő ltüznie. Egy valódi sárkány így nem tűzi ki. In kább ül a fogdában, de így nem tűzi ki. Ennyit másodszor...

Ah, milyen élvezetet szerzett! Minden könnyűvé és gyönyörűvé vált! Még egyszer végignéztem rajtuk, tátott szájjal hallgattak, mintha én lennék az isteni igazságot gödörből kinyilatkozó Gagura próféta, és elindultam a kijárat felé. A küszöbön megálltam, és még hozzátettem: - És ha alacsonyabb rangúakkal beszél, ne kívánja, hogy állandóan végigmondják a titulását. Ez persze nem nagy hiba, csak tisztelni nem fogja senki. Ez nem frontharcos, mondják majd, csak hátországi patkány, frontharcos -egyenruhában. És az égett arc nem segít önnek. Sok helyütt megéghet az ember!...

Távoztam. Egy ablakhoz ültem, és ölembé ejtettem a kezemet - jó volt így nyugodtan ülni, nagyképű arcot vágni. Ülök, és a fejemben végiggondolom, hogy is volt az egész. Ahogy Kornyej értetlenül pislogott, de azután mindent elrendezett, fölfogta az értelmük, de ennél az állövegmasternél még a gyapjúkesztyű is kinyílt a figyelemtől... De nem élveztem sokáig a helyzetet, mert hamar az eszembe jutott, hogy végső soron hülyeséget csináltam, ők kémet küldtek hozzánk, és én segítettem nekik. Tehát kollaboráns vagyok. Egy utolsó szemét. Örültél, bolond! Leleplezted! Ott elfogták, és falhoz állították volna, és vége lenne az egésznek... Minek? Itt minden még csak most kezdődik. Kornyej is hány évig lehetett nálunk. És meg maradt. Pedig rajta is vesztethetett volna. Nem lenne kér érte. Mármint Kornyejét. Arról nem is beszélve, hogy akkor most a csontjaim valahol a dzsungelban rothadnának... Ne-em, ez nem is olyan egyszerű. Miért dühödtem így fel? Ez a Sárkány ingerelt. Hányingerem volt, há ránéztem. A zelőtt bizonyára nem lett volna hányingerem, azelőtt térdre estem volna előtte, a harcostárs előtt, büszkén kitisztítottam volna a csizmáját, és utána dicsekedtem volna vele... Tudod, kinek a csizmáját pucoltam? Főlövegmasternek! Zsinórosnak! Ne-em, ezt valahogy meg kell értenem, meg kell értenem...

Egész alkonyatig ott ültem, végiggondoltam mindent, azután jött Kornyej, és kezét a vállamra tette, akárcsak... Dangnak...

- Jól van - mondta -, köszönöm neked, barátocskám. Gondoltam, hogy észreveszel valamit. Nagyon sietve készítettük fel... Egy embert kell meg menteni. A legnagyobb tudósotokat. Gyanítjuk, hogy a Zagguta-tó nyugati partján rejtőzik, de ott most páncélos alakok látják be magukat, és senki sem mehet oda. Csak a sajátjaikat fogadják. Vedd úgy, hogy két ember életét mentetted meg. Két jó emberét. Az egyik a tiétek, a másik a miénk.

Jó, jó Még sok mindent mesélt. Mintha hájjal kengettek volna. Azt se tudtam, hová nézzek, mert akkor egyáltalán nem gondoltam arra, hogy konzu ltálnak velem, és eszem ágában se volt, hogy segítsek valakinek. Elfogott a kárörö m, és ez lett belő le. - Mikor utazik? - kérdeztem. Csak azért kérdeztem meg Kornyejt, hogy megállítsam a szóáradatot.

- Reggel - felelte. - Reggel ötkor.

No, eljött az én időm is. Ehe, gondolom. Csak kivártam.

- Innen? - kérdeztem. És nemcsak hogy kérdezzem.

- Igen - felelte. - Erről a tisztásról.

Hát így állunk.

- Ühü m, - mondtam. - A zért el kéne kísérem, végignézniem utoljára. Még észrevehetek valamit...

Kornyej elmosolyodott, és újra megveregette a vállam. - Ahogy akarod! - mondta. - De jobb lenne, ha aludnál egyet. Az utóbbi időben valahogy rendszertelen lettél. Menjünk vacsorázni, és fekédj le aludni.

Elmentünk és megvacsoráztunk. Vacsora alatt Kornyej vidám volt, rég láttam már ilyenek. Vidám történeteket mesélt abból az időből, amikor nálunk dolgo zott, az egyik banknál volt kü ldönc a fővárosban; elmondta, hogyan környékezték meg a gengszterek, és mi jött ki ebből. Megkérdezte, hol van Dramba, mert már régen látta, és én becsületesen meg mondtam, hogy Dramba egy erődítményrendszer épít nekem a tó körül - Erődítményrendszer, nem rossz - mondta ko mo lyan. - Végső esetben lesz hol átvészelnünk. Várj csak, ha túl leszünk mindenem, csinálunk mi még valódi harci játékot hiszen a fiúkat tren ír o zni kell...

Megbeszéltük a gyakorlatokat, a módszert, láttam, milyen gyengéd és szívélyes, arra gondoltam; most kérjem-e meg vagy máskor? Te, nem engednél haza, hé?! Nem, nem engedne. Addig nem enged el, amíg meg nem b izonyosodik arról, hogy veszélytelen vagyok. De hogy győzzem meg arról, hogy veszélytelen vagyok, amikor magam sem tudom? Én sem tudom, amíg nem b izonyosodom meg róla...

Elváltunk. Jó éjszakát kívánt, és én fölmentem a szobámba. Persze nem aludtam. Félig szunyókálva heverésztem egy kicsit. Háro mkor már fölkeltem, és készü lödni kezdtem. Úgy készülődtem, ahogy még földerítésre sem. Az

életem dől el ezen a reggelen. Négykor már a kertben kúsztam a leselyemen. Az idő, mint mindig ilyenkor, épp hogy vánszorgott. De én tökéletesen nyugodt voltam. Csak semmi örütség. Tudtam, hogy végig kell ezt a játékot játszanom, és nem tehetek mást. Az idő... lassan vagy gyorsan, de mindennek eljön az ideje.

Pont ötkor, alig hullt le még a harmat, az ismert rekedt nyávgás megütötte a fületem, a bokrokat förró szél borzolta, a tisztás fölött föllobbant az első lángnyelv, és már ott is állt. Mellettem. Ilyen közlő l sohasem láttam. Hatalmas, meleg és valóságos, az oldalát mintha gyapjú borítaná, észrevehetően mozgott, lüktetett, lélegzett... Az ördög tudja, milyen gép ez! Ilyen gép nem is létezik.

Helyet változtattam, hogy közelebb legyek az úthoz. Látom, hogy jönnek. Elöl a Kék Sárkány, szabályosan leng rajta a zsinór, ő maga lovaglópálcát tart a kezében. De jó, hogy rájöttek: ha a zsinórt megszolgálta, feltétlen kell lovaglópálca is neki, erről meg is feledkeztem. Rendben van, Sárkányom. Mögötte Kornyej lép ked, hallgatnak mind a ketten; már mindent megbeszélhettek, csak a kézfogás van hátra, meg hogy jó utat kívánjanak az itteni szokás szerint. Megvártam, amíg a Lidérchez értek, a bejáratí nyílás egészen közel kattant, és amikor kinyílt, elő léptem a bokor mögül, és rájuk szegeztem a szerkentyűmet.

- Állj, ne mozdulj!

Rögtön megfordultak és megdermedtek. Én fél térdre ereszkedtem, egy géppisztoly csövét markoltam - ha valamelyik hirtelen rám akarná vetni magát, átrepülve a mintegy tíz méteres távot, a levegőben lövöm le.

- Haza akarok menni, Kornyej - mondtam. - Ön most elvissz oda. - Minden tárgyalás és haladék nélkül...

A hajnali szürkületben az arcuk nyugodtnak tetszett, nem látszott rajta más, csak figyelem és várakozás, hogy mit mondok még. És valahol tudat alatt észrevettem, hogy Kornyej azért Kornyej maradt, és a Kék Sárkány Kék Sárkány maradt, és mind a ketten veszélyesek voltak. De még milyen veszélyesek voltak!

- Vagy együtt megyünk oda - mondtam -, vagy senki se megy oda. Végzek mindkettőjünkkel, azután magammal is.

Elmondtam és elhallgattam. Nincs több mondanivalóm. Ők is hallgattak. Azután a Kék Sárkány óvatosan Kornyej felé fordítja a fejét, és azt mondja:

- Ezt a legényt... h m... egész elfeledtem. Magammal vihetem? Szükségem lenne egy... h m... tisztiszolgára.

- Ő nem alkalmas tisztiszolgának - mondta Kornyej, és az arcán újra megjelent az a halál előtti bánat, amelyet először a kórházban láttam.

Én is megszeppentem.

- Haza akarok menni! - mondtam, szinte bocsánatot kérve.

Korbyej már a korábbi volt.

- Macska - mondta. - Eh, kandúrka... Egerek réme.

VIII. fejezet

Réce keresztültört az utolsó csaliton, és kiment az útra. Körülnézett. A kusza, korhadt gallyak közt már semmi se látszott. Zuhogott az eső. Az árok búzlótt, és a mélyén a sáros latyak fenyegető fekete kacatokat görgetett. Az út túloldalán, mintegy húszméternyire tőle, egy oldalára dőlt, lábba süllyedt harckocsi meredezett, lángszórójának rézcsöve vakon célozta az alacsony eget.

Réce átugrotta az árkot, és az útpadkán haladt tovább. De mintha nem is lett volna út. Agyagfolyó hömpölygött, és ebben a latyakban, szembe vele, hatalmas fakerekű szekerek elé fogott erőtlen ökrök bukácsoltak, bebugyolált arcú asszonyok sírva és gorombán káromkodva az ökrök göcsörtös oldalát csapkodták, a fedett szekereken nedves batyuk, fölfelé meredező szék- és asztallábak közt görvélykóros gyerekek szorultak egy máshoz, akár a majmok az esőben; sokan voltak, tucatjával egy-egy kocsin, és az egész síró kocsisorban nem lehetett látni egyetlen férfit se...

A csizmájára kilós sárkölöncök tapadtak, az eső átítatta a zekéjét, befolyt a gallérja mögé, és végigcsorgott az arcán. Réce ment és ment, vele szemben áradtak a menekülő lők, meggörnyedve a vizes bálák és szakadt bőröndök alatt, tolták a szárnalmas terhükkel megrakott szekereket - hallgatva, erejük végére járva vagy minden remény nélkül monoton hangon ismételve: „Vigyen magával, az isten szerelmére, vigyen magával...”

A kidőlt távirópóznán egy elfeketedett arcú, hátán összekötött kezű ember lóg...

Réce otthon volt.

Elhaladt a sárral telefröcskölt katonai furgon mellett. A vezető sáros katonaköpenyben és zsíros tányérsapkában kissé kinyitotta az ajtót, kiáltott valamit, amit nem lehetett érteni a motor hangjától, hátul pedig az egy helyben forgó kerék által okozott iszapcsapásban érthetetlenül és tehetetlenül kapkodott egy pofaszakállas, vékony katonaoorvos és egy fiatal egyenruhás nő, alkalmasint ápolónő.

Amikor elhaladt mellettük, Réce futólag arra gondolt, hogy lám, ez az egy autó halad szembe az áradattal a város felé, és ez is elakadt.

- Fiatalember! - ütötte meg a fülét. - Álljon meg! Parancsolom!

Megállt, és visszafordította a fejét. A katonarvos kiáltott, és ostobán integetett a kezével. Odafutott hozzá, és a nyomában vadkanként csörtetett a vezető, egy teljes en állatias, pirosaslila, ző mők ember, hatalmas öklét a csípőjére téve.

- Gyorsan, legyen szíves, segítsen nekünk! - kiáltotta magas fejhangon az odafutó orvos. A barna sár egész belepte, és érthetetlen volt, hogyan látott valamit a bepiszkolt szemüvegen keresztül.

- Gyorsan! Megtilto m, hogy ellenkezzék!

Réce némán nézett rá.

- Értse meg, pestis pusztít! - kiabált az orvos, sáros mancsával a város felé böködve. -

Széru mot viszek! Miért nem akar segíteni?

Mitől volt olyan erős? Öregecske, sáros, tehetetlen... Réce előtt hirtelen felderengtek a napfényel elárasztott szobák, a kezeslábasba, tarka ingbe öltözött szép, tiszta emberek, a Lidérc tü ze a kerek tisztás fölött. Az egész mintha káprázat lett volna.

- Nem beszélgetni kell ezzel a gazemberrel! - rikácsolta a vezető, és félretolta az orvost, mo rdult egyet, elkapta a géppisztoly csövét, kirántotta Réce hóna alól, és dühödten behajította az erdőbe...

- Hogy fölszerelte magát az aljas, a kutya-fáját!

Lendületből egy pofont adott Récének, de az orvos rögtön fölkiáltott:

- Hagyja abba! Azonnal hagyja abba!

Réce megingott, de nem esett el. Már nem is nézett a vezetőre. Csak az orvost figyelte, és lassan megtörölte az arcát. De az orvos már a kabátujját rángatta.

- Kérem önt, kérem - motyogta. - Húszezer ampulla van nálam. Kérem, értse meg ... Húszezer. Már ma is késő.

Igen, ez egy alaji volt. Tipikus dél-alaji... Káprázat! Odamentek a kocsihoz. A vezető morogva és háborogva mászott föl a kabinba, onnan mordult ki: „Gyerünk!” - és fölüvöltött a motor, és Réce az orvos és a lány közt állva, nekivetette a vállát a nedvességtől bűzlő vasnak. A motor üvöltött, a sár szökőkútként szállt szerte, és ő nyomta, tolt, taszigálta az egészet, és azt ismételtette magában: „Itthon vagyok, itthon...”

